

TEM raportteja

11/2014

Tilinpäätös vuodelta 2013

Henkilöstö- ja hallintoyksikkö
14.3.2014

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Sisältö

1	TOIMINTAKERTOMUS.....	3
1.1	JOHDON KATSAUS.....	3
1.2	VAIKUTTAVUUS.....	6
1.2.1	Toiminnan vaikuttavuus	6
1.2.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	25
1.3	TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	35
1.3.1	Toiminnan tuottavuus.....	35
1.3.2	Toiminnan taloudellisuus.....	37
1.3.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	38
1.3.4	Yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus	40
1.4	TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA.....	41
1.4.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	41
1.4.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	42
1.5	HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	47
1.6	TILINPÄÄTÖSANALYYSI	52
1.6.1	Rahoituksen rakenne.....	52
1.6.2	Talousarvion toteutuminen	54
1.6.3	Tuotto ja kululaskelma	59
1.6.4	Tase.....	60
1.7	SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA.....	61
1.8	ARVIOINTIEN TULOKSET	62
1.9	YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ.....	62
2	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEENÄ ANNETTAVAT TIEDOT	64
2.1	TALOUSARVIONTOTEUMALASKELMA.....	64
2.2	TUOTTO JA KULULASKELMA	71
2.3	TASE	72
3	LIITETIEDOT	74
4	ALLEKIRJOITUKSET.....	95

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 JOHDON KATSAUS

Heikko talouskehitys jatkui vuonna 2013. Ennakkotietojen mukaan Suomen talous supistui edelliseen vuoteen verrattuna. Talouden keskeisenä veturina toimiva vienti laski hieman: tavaraviennin arvo oli lähes 56 miljardia euroa, jossa oli laskua 2 prosenttia edellivuoteen verrattuna. Loppuvuodesta vienti EU-maihin piristyi selvästi alkuvuoden heikkoon kehitykseen verrattuna ja tämän seurauksena koko vuoden 2013 vienti EU-maihin kasvoi noin prosentin. Vastaavasti vienti EU:n ulkopuolisiin maihin laski 5 prosenttia.

Haasteellisessa toimintaympäristössä korostui työ- ja elinkeinoministeriön toimenpiteiden tärkeys uuden kasvun ja uusien työpaikkojen luomisessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön toimesta ja sen vauhdittamana käynnistettiin useita merkittäviä uudistuksia. Uuden kasvun edellytyksiä paalutettiin jo keväällä, kun hallitus sopi kehysriihessä laajasta kasvurahoitusohjelmasta. Päätösten mukaisesti neljän vuoden kuluessa kohdennetaan yli 200 miljoonaa euroa yritysten kasvuedellytysten parantamiseen. Osana kasvurahoitusohjelmaa linjattiin, että Finnvera Oyj luopuu asteittain suorista pääomasijoituksista ja valmisteltiin Teollisuussijoitus Oy:n toimesta Kasvurahastojen Rahasto II, joka toteutui yhdessä työeläkeyhtiöiden kanssa 130 miljoonaa euron suuruisena helmikuussa 2014. Rahasto on jatkoa Kasvurahastojen Rahasto I:lle, jonka sijoituskausi päättyi vuoden 2013 lopussa. Rahasto sijoitti sijoituskautensa aikana 129 miljoonaa euroa 11 rahastoon, joiden yhteenlaskettu kokonaispääoma on noin 800 miljoonaa euroa. Lisäksi kasvurahoituskokonaisuuteen liittyen ministeriössä valmisteltiin Tekes-lain muutos, jonka nojalla Tekes käynnistää alkaviin yrityksiin kohdistuvan rahastosijoitustoiminnan.

Valmisteltiin valtion vientitakuista annetun lain muutos, jonka mukaisesti Finnvera Oyj:n riskinottoa lisättiin vientitakuutoiminnassa. Lakimuutoksella pyritään turvaamaan hyvien vientihankkeiden rahoitus myös niissä tilanteissa, kun niihin liittyy normaalia suurempi riski. Toimenpiteellä vauhditetaan vientiä ja pyritään rakentamaan uutta kasvua ja edistämään positiivista työllisyyskehitystä.

Heikko taloustilanne näkyi työmarkkinoilla työmarkkinoiden dynamiikan vähenemisenä. Epävarmassa taloustilanteessa työnantajat olivat varovaisia rekrytoinneissa ja työttömyysjaksot pitkittyivät. Sekä työttömien työnhakijoiden määrä että rakenteellinen työttömyys kasvoivat. Työttömyysaste nousi 8,2 prosenttiin ja työllisyysaste oli 68,5 prosenttia. Työttömyysasteen nousua hillitsi se, että työmarkkinoiden ulkopuolelle siirtyneiden määrä kasvoi ja ihmisiä siirtyi aiempaa enemmän eläkkeelle. Vähintään yhtä merkittävä syy oli myös se, että heikon työvoiman kysynnän vuoksi osa työttömistä luopui ainakin tilapäisesti aktiivisesta työhausta. Työllisyystilanteen heikentyessä korostuvat oikea-aikaiset ja oikean sisältöiset aktiivitoimenpiteet. Vuonna 2013 aktivointiaste oli ennakoitua heikommasta työllisyystilanteesta huolimatta 26,8 %.

Hallitusohjelman mukaisen nuorisotakuun toimeenpano käynnistyi. Nuorisotakuu takaa kaikille peruskoulun päättävillä nuorilla jatko-opiskelupaikan. Kaikille alle 25-vuotiaille ja vastavalmistuneille 25–29 -vuotiaille työttömille nuorille tarjotaan työ-, koulutus- tai harjoittelupaikka kolmen työttömyyskuukauden aikana. Nuorisotakuun toimeenpanoon osoitettiin talousarviossa lisäresursseja, joilla pystyttiin lisäämään nuoriin kohdistuneita aktiivitoimenpiteitä.

Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Pitkäaikaistyöttömyyden alentamiseksi toteutettiin työllisyyspoliittista kuntakokeilua, jossa lisätään kuntien vastuuta pitkäaikaistyöttömien työllistämiseksi. Lisäksi kehitettiin välityömarkkinoiden toimintaa ja osatyökykyisten työllisyyden edistämiseksi valmisteltiin toimintaohjelma. Keskeistä oli myös kotouttamiskoulutuksen kasvattaminen maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi. Syksyllä tehdyssä hallituksen rakennepoliittisessa ohjelmassa linjattiin useita työmarkkinoiden toimivuuteen ja palvelurakenteisiin liittyviä uudistuksia, joiden valmistelu eteni nopealla tahdilla vuoden 2013 loppupuolella.

Hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyy myös useita elinkeinopoliittisesti merkittäviä kokonaisuuksia, joilla osaltaan vastataan heikon taloustilanteen luomiin toimintaympäristön haasteisiin. Ohjelmaan liittyen valmisteltiin muun muassa yritysrahoitukseen liittyviä uudistuksia sekä yritystukien uudelleenkehittämissä yritystoimintaa uudistavaan suuntaan. Vuoden 2013 aikana valmisteltiin useita toimenpiteitä orastavien kasvualojen vauhdittamiseksi ja uusien kasvualojen synnyttämiseksi. Kesäkuussa valtioneuvosto teki periaatepäätöksen kestävien energia- ja ympäristöratkaisujen edistämiseksi julkisissa hankinnoissa. Periaatepäätöksen mukaan perustettiin muun muassa cleantech-hankintoja tukeva neuvontapalvelu. Keväällä julkistettussa *Muotoile Suomi* -kansallisessa muotoiluohjelmassa puolestaan valjastettiin muotoilu yhdeksi kilpailukyvyyn kasvattamisen keinoksi.

Hyväksyttiin kilpailulain muutos, jonka myötä Suomen vähittäiskaupan markkinoiden keskittymisestä aiheutuviin haittoihin voidaan puuttua aiempaa tehokkaammin. Yritysten sääntelytaakan vähentämistyö jatkui. Osana harmaan talouden tehostettua torjuntaa jatkettiin tilaajavastuulain uudistuksen valmistelua sekä valmisteltiin lakiesitykset kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa sekä työsopimuslain muutos, jolla rajoitettiin voimakkaasti käteisen rahan käyttöä palkanmaksussa. Kilpailu- ja kuluttajavirasto aloitti toimintansa 1.1.2013. Osana terveen kilpailun ohjelmaa lisättiin viraston toimivaltaa 1.9.2013 alkaen siten, että virasto voi arvioida ja valvoa myös julkisen sektorin markkinaehtoista toimintaa.

Alueellista kehittämistyötä toteutettiin sekä kansallisilla että EU:n osittain rahoittamalla ohjelmilla ja toimenpiteillä. Jatkettiin kansallisten saaristo-, kaupunki- ja maaseutupolitiikan toimenpideohjelmien 2012–2015 toteuttamista. Vuosi oli osaamiskeskusohjelman viimeinen toimintavuosi. Vuoden aikana valmisteltiin uusi Innovatiiviset kaupungit -ohjelma, jolla pyritään synnyttämään korkeatasoisesta osaamisesta uutta liiketoimintaa ja uusia yrityksiä ja tätä kautta luoda alueille uusia työpaikkoja. EU:n rakennerahasto-ohjelmakauden 2007–2013 ohjelmien rahoitusta suunnattiin suhdannetilanteen edellyttämällä tavalla nopeasti yrittäjyyttä, uutta liiketoimintaa ja uusia työpaikkoja luoviin toimenpiteisiin sekä työllisyys- ja koulutustoimenpiteisiin. Uuden rakennerahastokauden (2014–2020) valmistelut jatkuivat tiiviinä. Vuoden 2013 aikana valmisteltiin ohjelma-asiakirja, joka sisältää sekä Euroopan sosiaalirahaston että Euroopan aluekehitysrahaston toimet. Lisäksi linjattiin ohjelman keskeiset sisällöt sekä valmisteltiin hallintorakenteen yksinkertaistaminen.

Valtioneuvosto antoi keväällä 2013 energia- ja ilmastostrategian selonteon eduskunnalle. Strategian päivitettyjen skenaariolaskelmien mukaan Suomi on saavuttamassa vuodelle 2020 asetetut tavoitteet. Sähkömarkkinalakiin tehtiin muutoksia, joilla 15 vuoden siirtymäaikana saadaan nostettua sähkönjakelun varmuutta ja rajattua katkoksia. Joulukuussa 2012 voimaantullut energiatehokkuusdirektiivi edellytti tiivistä valmistelua vuonna 2013. Direktiivi luo keskeisen pohjan loppuvuosikymmenen energiatehokkuustoimille.

Uusiutuvan energian osuus energian loppukulutuksesta kasvoi 34 %:iin ja ylitti selvästi sen kehityspolun, joka johtaa Suomelle asetettuun pakolliseen 38 % tavoitteeseen vuonna 2020. Vuoden aikana raivattiin useita esteitä tuulivoiman rakentamisen tieltä. Rakentamisen esteitä pohtinut työryhmä sai ehdotuksensa valmiiksi. Puolus-

tusvoimien aluevalvontatehtävien ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamiseksi säädettiin laki tuulivoiman kompensaatiotuesta. Lakiin perustuen perustettiin ensimmäiseksi tällaiseksi alueeksi Perämeren tuulivoima-alue.

Energiapolitiikassa keskeiseksi EU-asioissa korostuivat vaikuttaminen komission valmistelemaan biomassan kestävyyskriteereihin ja vaikuttaminen alueellisen Suomenlahden rannalle sijoittuvan nesteytetyn maakaasun (LNG) -terminaalin saamiseksi Suomeen. Vuoden aikana valmisteltiin Energiamarkkinaviraston muutos 1.1.2014 alkaen Energiavirastoksi.

Ministeriö valmisteli ja käynnisti useita uudistuksia vuonna 2013. Syksyllä käynnistettiin Finpro ry:n uudistamistyö. Vuoden 2014 aikana toteutettavassa muutoksessa osa Finpro ry:n maksullisista palveluista yhtiötetään ja Matkailun edistämiskeskus (MEK) siirretään osaksi Finpro-kokonaisuutta. Valtion tutkimuslaitosten ja tutkimusrahoituksen kokonaisuudistusta koskevaan valtioneuvoston periaatepäätökseen perustuen käynnistettiin valmistelut Mittatekniikan keskuksen yhdistämiseksi pääosin Teknologian tutkimuskeskus VTT:hen ja VTT:n yhtiöittämiseksi voittotavoittelemattomaksi osakeyhtiöksi. Lisäksi aloitettiin Kuluttajatutkimuskeskuksen toimintojen siirto osaksi yliopistoja.

Ministeriön organisaatorakennetta uudistettiin syksyllä, kun strategiset hankkeet liitettiin osaksi ministeriön osastoja. Vuoden 2013 alussa käynnistynyt työelämä 2020 -hanke siirrettiin työelämä- ja markkinaosastolle, rakennemuutos ja työmarkkinoiden toimivuus strateginen ohjelma työllisyys- ja yrittäjyysosastolle sekä cleantechin strateginen ohjelma, metsäalan strateginen ohjelma ja hyvinvointialan HYVÄ-hankkeen elinkeino- ja innovaatio-osastolle. Vuoden aikana käynnistyi myös työ- ja elinkeinoministeriön yhteyteen perustettavan kotouttamisen osaamiskeskuksen valmistelutyö. Osaamiskeskuksen toiminta käynnistyy alkuvuodesta 2014.

1.2 VAIKUTTAVUUS

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan perustehtävänä on huolehtia Suomen innovaatiotoiminnan ja yritysten toimintaympäristöstä, työ-, hyödyke- ja energiamarkkinoiden toimivuudesta, työntekijöiden työllistymisedellytyksistä sekä alueiden tasapainoisesta kehittämisestä globaalissa taloudessa.

Ministeriön visiossa Suomi on kestävä taloudellisen kehityksen, vakaan tuottavuuden kasvun ja korkean työllisyyden maa. Kansainvälisissä kilpailukyky ja hyvinvointivertailuissa Suomen hyvä menestyminen perustuu huipputaustaan, innovaatioihin, yrittäjyyteen, luovuuteen, aktiiviseen työvoimapolitiikkaan, työelämän kehittämiseen, toimiviin hyödykemarkkinoihin, määrätietoiseen energia- ja ilmastopolitiikkaan, alueiden elinvoimaisuuteen ja kansainvälisyyteen.

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti vuodelle 2013 toimialalleen seuraavat hallinnonalastrategian tavoitelinjauksesta johdetut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet;

- korkean arvonlisän yritystoiminta kasvaa,
- nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys vähenee ja työelämän laatu paranuu,
- rakenteelliset kilpailun esteet vähenevät ja
- Suomen energiaomavaraisuus kasvaa.

Työ- ja elinkeinoministeriön toiminnan päämääränä on osaltaan toteuttaa hallitusohjelmaa ja vastata hallinnonalan toimijoiden strategisesta ohjauksesta. Konserniohjauksen keskeinen ohjausväline on konsernistrategia. Ministeriössä konserniohjausyksikön tehtävänä on koordinoita käytännössä hallinnonalan strategioiden määrittämistä sekä näihin liittyviä tavoitteiden asettamista, seuranta, arviointia ja raportointia. Konserniohjausyksikkö koordinoi myös talous- ja tulosohjausta mm. budjetointi- ja tulosohjausprosessien kautta. Asianmukaisesti toimiva konserniohjaus edellyttää tiivistä vuorovaikutusta ja hyvää yhteistyötä hallinnonalan toimijoiden kanssa.

Konserniohjausyksikkö koordinoi vuonna 2013 hallituksen rakennepoliittisen ohjelman valmistelua ministeriön osalta. Valmistellut toimenpide-ehdotukset koskivat työmarkkinoita ja työuria, talouden uusiutumista ja kilpailukykyä, kasvua sekä julkisen palvelutuotannon tuottavuutta. Konserniohjausyksikkö vastasi hallitusohjelman strategisen toimeenpanosuunnitelman seurannasta ministeriössä. Ministeriö vastaa painopisteestä, johon sisältyvät kestävä talouskasvu, työllisyyden ja kilpailukykyyn vahvistamiseen liittyvät kehittämiskohteet. Ministeriö osallistui valtiovarainministeriön vetämän tulosohjaus uudistuksen pilotointiin (pilottivirastona Mittatekniikan keskus) ja oli keskeisesti viemässä myös tulosohjaus uudistuksen periaatteita hallinnonalan sisällä eteenpäin. Konserniohjausyksikkö koordinoi hallinnonalan vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman kahta kärkihanketta (Team Finland ja työpoliittikan palvelurakennearviointi) ja oli mukana hallituksen EU-selonteon taustavalmistelussa laatimalla arvion EU-asioiden hoitamisesta ja EU-johtamisesta työ- ja elinkeinoministeriössä. Ministeriön vaikuttamista EU-asioihin edistettiin kokoamalla ministeriön EU-avainhankkeet ja vaikuttamissuunnitelmat.

Ministeriössä tuettiin aktiivisesti osastojen strategiatyön valmistelua ja osallistumista koko valtionhallintoa koskevaan muutosagenttiverkoston toimintaan, eri hallinnon -

alojen väliseen vuoropuheluun ja yhteistyöhön toimintojen ja prosessien yhteensovittamisessa ja kehittämisessä sekä viemällä eri työryhmissä näitä uusia käytäntöjä ja toimintatapoja myös ministeriön sisällä eteenpäin.

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

- *Korkean arvonlisän yritystoiminta kasvaa*

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikan toimet kohdistuvat uudistuviin ja kasvuhakuisiin yrityksiin

Taulukko 1: Elinkeino- ja innovaatiopolitiikan toimien kohdistaminen uusiutuviin ja kasvuhakuisiin yrityksiin

	2011	2012	tavoite 2013
Alkavien yritysten osuus yritys-kannasta, %	9,6	8,9	10
Lopettaneiden yritysten määrä / osuus yritys-kannasta, %	7	7,2	7
Alkaviin yrityksiin tehtyjen riskisijoitusten määrä (suom. pääomasi-joitusyhtiöiden tekemät sijoitukset), milj. euroa	78	82	150
Kasvuyritysten tuottamien työpaikkojen määrä edellisten 3 vuoden aikana, kpl	60 521	64 791	>60 000

Julkisten rahoituspalvelujen riskinotto lisääntyy

Finnvera Oyj:n rahoituksen painopistettä siirrettiin pk-yrityksiin sekä kasvuhakuisiin, työllistäviin ja kansainvälistyviin yrityksiin. Tavoitteen saavuttamiseksi valtion luotto- ja tappiokorvaussitoumusta muutettiin vuoden 2012 joulukuussa. Finnvera Oyj myönsi vuonna 2013 lainoja ja takauksia pk-yrityksille yhteensä 664 miljoonaa euroa. Volyymi oli kuitenkin 11 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2012 johtuen yleisestä taloudellisesta tilanteesta. Vuonna 2013 valmisteltiin myös uusien rahoitusvälineiden käyttöönottoa, kuten vuoden 2014 alkupuolella tapahtuvaa Finnvera Oyj:n pk-yritysten joukkovelkakirjalainojen takaamismahdollisuutta.

Vuoden 2013 lopussa valtion vientitakuu- ja erityistakausvastuut olivat noin 11 miljardia euroa, josta vientitakuiden kirjanpidollisen vastuun määrä oli 9,8 miljardia euroa. Vientitakuuvastuut laskivat 2 prosenttia vuodesta 2012. Vientitakuiden ja erityistakauskysyntä vuonna 2013 nousi 21 prosenttia edellisvuodesta yhteensä 8,4 miljardiin euroon.

Finnvera Oyj:n riskinottoa vientitakuutoiminnassa lisättiin muuttamalla valtion vientitakuusta annettua lakia. Tarkoituksena on, että lain muutoksen nojalla Finnvera Oyj voisi myöntää vientitakuun myös silloin, kun vientihankkeessa on tärkeitä elinkeinopoliittisia ja kilpailukykyyn liittyviä perusteita ja investointiin liittyvä kaupallinen riski on niin suuri, että tavanomaisen riskinarvioinnin perusteella vientitakuuta ei voitaisi myöntää. Muutoksella pyritään turvaamaan vientihankkeiden rahoitus myös silloin, kun niihin liittyy normaalia suurempi riski. Sellaiset hankkeet ovat yleensä pääomavolttaan suuria ja niitä on enintään muutama vuodessa. Tavoitteena on edistää vientiä ja työllisyyttä.

Finnvera Oyj:n varainhankintaan perustuvan vuonna 2012 käynnistyneen luottomuotoisen vienninrahoituksen kysyntä oli vilkasta pankkien riskinottohalun ja -kyvyn vähentyessä rahoitusmarkkinoiden tilan ja kiristyvän sääntelyn myötä. Luottosopimuksia solmittiin noin 1,3 miljardin euron arvosta. Myös vientitakuiden ja erityistakauskysyntä kasvoi 21 prosenttia edellisvuodesta yhteensä yli 8,4 miljardiin euroon (7,0 miljardia vuonna 2012). Vastuukanta oli noin 11 miljardia euroa vuoden 2013 lopussa (laskua noin 2 % edellisvuoteen nähden).

Osana kasvua ja vientiä tukevan toimintaympäristön kehittämistä lisätalousarvion yhteydessä linjattiin, että vienninrahoituksen valtuuksia (muun muassa vientiluotot ja vientitakuut) nostetaan merkittävästi. Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2014 alkupuolella.

Tekesin yritysrahoituksesta 67 prosenttia kohdistui pk-yrityksille vuonna 2013. Alle 500 henkilön yritysten osuus laski edellisen vuoden 76 prosentista 72 prosenttiin vuonna 2013.

Pääomasijoitustoiminta kohdistuu aikaisempaa enemmän alkaviin ja kasvaviin yrityksiin

Alkavien ja kasvuyritysten riskirahoituksen saatavuuden parantamiseksi hallitus päätti kehysriihessään käynnistää pitkäaikaisen rahasto-ohjelman alkaville ja kasvaville yrityksille. Tämän nojalla Suomen Teollisuussijoitus Oy perusti yhdessä eläkeyhtiöiden kanssa Kasvurahastojen Rahasto II:n, jonka rahastosijoitustoiminta käynnistyy vuonna 2014. Kasvurahastojen Rahasto I:n sijoituskausi päättyi ja se sijoitti 129 miljoonaa euroa 11 rahastoon, joiden kokonaispääoma oli yhteensä noin 800 miljoonaa euroa.

Hallituksen kehysbudjetissa päätettiin pääomittaa Teollisuussijoitusta 30 miljoonalla eurolla ja Tekesiä 20 miljoonalla eurolla vuosittain vuosina 2014- 2017.

Alkavien yritysten pääomasijoitustoiminta päätettiin keskittää Tekesille ja tähän keskittämiseen liittyvä laki hyväksyttiin eduskunnassa joulukuussa 2013. Tekes voi käyttää rahastosijoituksissaan ns. epäsymmetristä voitonjakomallia, jossa valtio tyytyy yksityisiä sijoittajia pienempään tuottoon.

Hallituksen pääomasijoituslinjauksen mukaisesti Finnvera Oyj luopuu asteittain suorista sijoitusten tekemisestä. Toistaiseksi Finnvera Oyj on tehnyt suoria sijoituksia yhteensä 100 miljoonalla eurolla, mikä on osaltaan auttanut 200 miljoonan euron yksityisten sijoitusten ohjautumista samoihin kohdeyrityksiin.

Vigo - yrityskehittämöohjelman houkuttelemat ulkomaiset investoinnit ovat saavuttaneet tavoitteensa jo yli odotusten, kun ohjelman kohdeyrityksen Supercellin omistajat tekivät miljardiluokan osittaisen irtautumisen sijoituksistaan yhtiöön. Ohjelman kohdeyrityksiin on kerätty tähän mennessä rahoitusta lähes 200 miljoonaa euroa, josta noin kolmannes julkisia ja kaksi kolmannesta yksityisiä sijoituksia, joista edelleen yli puolet ulkomailta. Kuusi kiihdyttämötiimiä ovat perustaneet oman pienimuotoisen rahaston kohdeyrityksilleen.

Yritysten vienti ja kansainvälistyminen lisääntyvät ja kansainvälistynyt yritystoiminta monipuolistuu

Kansainvälinen taloustilanne on vaikuttanut negatiivisesti Suomen vientiin erityisesti investointihyödykkeiden ja B2B- liiketoiminnan osalta. Yritysten viennin ja kansainvälistymisen edistämiseksi tuetaan yritysten ponnisteluja vahvistaa asemaansa nykyisillä markkinoilla, hakea uusia markkinoita sekä olemassa oleville että uusille tuotteille ja palveluille. Edistämistyötä tehdään Team Finland -yhteistyössä. TEM-konsernin toimijoista Finpro ry on keskeisin toimija ja vuoden 2013 aikana käynnistettiin Finpro ry:n uudistus sen julkisten palvelujen vahvistamiseksi. Tavoitteena on vahvistaa suomalaisten yritysten kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla ja kannustaa uusia pk-yrityksiä kansainväliseen liiketoimintaan.

Pk-yritysten kansainvälistymisvalmiudet paranevat

Taulukko 2: Pk-yritysten kansainvälistymisen tavaravienti

	2011	2012	2013
Pk-yritysten tavaravienti, mrd. euroa	6,985	7,247	5,354*
Pk-yritysten osuus koko tavaraviennistä (%)	12,3	12,7	12,9*

* Vuoden 2013 arvot ajanjaksolla 1.1. - 30.9.2013

Lähde: Tulli, tilastointi

Pk-yritysten kansainvälistymisen edistäminen toteutetaan osana Team Finland -toimintamallia. Team Finland -toiminnalla tiivistetään julkisrahoitteisten yritystukio-organisaatioiden yhteistyötä ja kehitetään yritysten kansainvälistymispalveluita nykyisten niukkenevien resurssien pohjalta. Finpron julkisia palveluita vahvistetaan kohdentamalla koko yleisavustus julkisiin palveluihin ja tämän seurauksena Finpron maksulliset konsulttipalvelut eriytetään omaksi yhtiökseen. Yritysten kv- konsultoinnin tukea ehdotetaan vahvistettavan uudella rahoituskanavalla. Pk-yritysten kansainvälistymisen edistämiseksi painotetaan sekä pk-yrityksille nykyisin tärkeitä lähimarkkinoita että kasvumarkkinoita (Venäjä, Kiina, jne.). Cleantech- toimialan yrityksiä sekä uusia kasvualoja (esim. koulutusvienti, terveysala ja luovat alat) tuetaan erillishankkeilla.

Innovaatiotoiminta lisääntyy ja sen hyödyntäminen elinkeinoelämässä ja julkisella sektorilla kasvaa

Valtioneuvosto teki kesäkuussa 2013 periaatepäätöksen kestävien energia- ja ympäristöratkaisujen edistämisestä julkisissa hankinnoissa. Periaatepäätöksen mukaan valtion hankintayksiköillä on velvollisuus ottaa huomioon energiaa ja ympäristöä säästävät ratkaisut kaikissa hankinnoissaan. Painopisteet ovat jätehuolto, liikennetarkaisut, energian tuotanto sekä rakennusten energiatehokkuus. Periaatepäätös sisältää myös tavoitteita tukevia toimenpiteitä kuten edelläkävijäkuntien aktivoiminen sekä cleantech- hankintoja tukevan neuvontapalvelun perustaminen. Periaatepäätös on suositus muille julkisille hankintayksiköille.

Teknologian tutkimuskeskus VTT:n kärki- ja innovaatio-ohjelmien vaikuttavuuden keskeisiä mittareita on ohjelmissa syntyvä maksullinen toiminta. Sen osuus ohjelmien liikevaihdosta oli 24 prosenttia (vuonna 2012 20 %). Lisäksi ohjelmien kokonaisvolyyymi kasvoi ja oli 133,7 miljoonaa euroa (vuonna 2012 91,3 miljoonaa euroa).

VTT:n tutkimusvolyymit SHOK- ohjelmissa ovat edelleen pysyneet korkealla tasolla, vaikka jäätiin jälkeen vuoden 2012 huippuvolyymeistä. VTT:n SHOK- toiminnan liikevaihto oli 20 miljoonaa euroa (25 miljoonaa euroa v. 2012), josta kotimaisen yksityisen sektorin osuus oli 16 prosenttia eli 3,2 miljoonaa euroa (19 % eli 4,8 miljoonaa euroa v. 2012).

Tekes aloitti vuonna 2013 Huippuostajat -ohjelman, jolla vauhditetaan uusien innovaatioiden syntymistä fiksujen hankintojen ja markkinoiden kehittämisen avulla. Tavoitteena on edistää erityisesti pk-yritysten kehittämien tuotteiden ja palvelujen pääsyä markkinoille sekä parantaa julkisten palvelujen tuottavuutta ja vaikuttavuutta.

Työ- ja elinkeinoministeriön johdolla valmisteltu kansallisen muotoiluohjelma - Muotoile Suomi - julkistettiin keväällä 2013. Ohjelman uudistamisesta oli sovittu hallitusohjelmassa. Muotoiluohjelman tavoitteena on parantaa yritysten kilpailukykyä muotoilun ja sen hyödyntämisen avulla. Investoinnit muotoiluun parantavat yritysten erottautumista kilpailijoista ja lisäävät siten yritysten kilpailukykyä. Ohjelmassa tuodaan muotoilu ja sen menetelmät julkiselle sektorille muun muassa palveluiden käyttäjä- lähtöiseen kehittämiseen.

Kysyntä- ja käyttäjälähtöisen innovaatiotoiminnan periaatteet näkyvät mm. Tutkimus- ja innovaationeuvoston linjauksissa, Tekesin strategiassa ja monissa ohjelmissa (esim. Green growth – Tie kestävään talouteen 2011 -2015, Innovaatiot sosiaali- ja terveyspalveluissa 2008 -2015, Huippuostajat 2013 -2016, Fiksu kaupunki 2013 -2017, INKA- ohjelma 2014 -2020). Ohjelmat on integroitu vahvasti myös Euroopan Unionin EU 2020 -strategian innovaatiounioni-lippulaivahankkeeseen.

Uutta liiketoimintaa syntyy Suomen uusille vahvuusalueille, erityisesti bio- ja luonnonvaratalouteen ja ympäristöalalle.

Työ- ja elinkeinoministeriö on yhdessä maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön kanssa laatinut kansallisen biotalousstrategian. Tavoitteena on lähes kaksinkertaistaa biotalouden liikevaihto vuoteen 2025 mennessä. Metsäalan strategisen ohjelman (MSO) tavoitteena on parantaa alan toimintaedellytyksiä, lisätä vientiä ja puun käyttöä sekä luoda uutta biotalouden liiketoimintaa. Metsäala käy edelleen läpi laajaa rakennemuutosta ja toimintoja tehostetaan samaan aikaan, kun ala uudistuu. Suomen sellu-, pakkaus- ja sahateollisuuden kannattavuus parani ja vienti lisääntyi alustavan arvion mukaan viime vuonna toistakymmentä prosenttia. Tuotantomäärien kasvusta johtuen metsä- ja energiateollisuuden käyttämän kotimaisen puun määrä nousi ennätyslukuihin. Suomen paperiteollisuuden vienti jatkoi laskuaan ja kannattavuus on edelleen heikko. Energiapuun käytössä ollaan vielä tavoitekäyrällä. Puurakentamisessa useita kohteita valmistui vuoden aikana. Uusia puurakentamiskohteita on vireillä noin 6 000 asunnon verran. Nämä kohteet tulevat toteuttamisvaiheeseen lähivuosina. Useita uusia biojalostamohankkeita on valmisteilla, mutta lisää investointeja tarvitaan. Suurimmat alan investoinnit ovat vuonna 2014 valmistuva liikennepolttoaineita valmistava laitos Lappeenrantaan, vuonna 2013 valmistunut bioöljylaitos Joensuuhun ja biokaasulaitos Joutsenoon. Uimaharjun selutehtaassa on alkanut liukosellun valmistus tekstiiliteollisuuden tarpeisiin ja Sunilan sellutehtaan yhteyteen rakennetaan ligniiniä jalostava biojalostamo.

Cleantechin strategisen ohjelman (käynnistettiin vuonna 2012) tehtävänä on cleantech- liiketoiminnan kehittäminen ja toimintaedellytysten parantaminen uuden kasvun ja työllisyyden luomiseksi Suomeen. Kahden ensimmäisen vuoden aikana on määriteltä ohjelma ja tavoitteet. Tavoitteina on kaksinkertaistaa cleantech- liikevaihto 50 miljardiin euroon ja luoda 40 000 uutta cleantech- työpaikkaa vuoteen 2020 mennessä. Kestävän kaivannaisteollisuuden toimintaohjelma tehtiin yhdessä yritysten ja sidosryhmien kanssa ja ohjelman toteutus on käynnistetty. Cleantech nostettiin keskeiseksi osaksi Team Finland-strategiaa, jonka osana kehitetään vienninedistämistoimenpiteitä sekä muuta kansainvälistä vaikuttamista. Cleantech- liiketoiminta on Suomessa vahvassa kasvussa, vuonna 2012 liiketoiminnan volyyymi nousi noin 15 prosenttia 24 miljardiin euroon. Kasvu jatkui vuonna 2013.

Matkailualan tunnuslukujen arvioidaan kokonaisuudessaan olevan hieman parempia vuonna 2013 kuin kaikkien aikojen ennätysvuonna 2012. Esimerkiksi ulkomaisesta matkailusta saatavat tulot kehittyivät asetettuja tavoitteita paremmin. Uusia yrityksiä on syntynyt erityisesti ohjelmopalveluihin. Uskoa tulevaan luo kansainvälinen kysyntä, erityisesti kasvavilla Venäjän ja Aasian markkinoilla. Syksyllä valmisteltiin ministeriön matkailun kärkihanketta, jonka tavoitteena on lisätä ymmärrystä matkailualan yhteiskunnallisesta merkityksestä sekä tukea matkailuelinkeinon kilpailukykyä ja kasvua. Kärkihankkeen tueksi valmistui syksyllä 2013 selvitys Suomen matkailun tulevaisuuden näkymistä skenaariovaihtoehtoihin.

Lokakuussa 2013 alkoivat valmistelut Matkailun edistämiskeskuksen liittämistä osaksi Finpro ry:tä. Tavoitteena on tehostaa matkailun edistämistoimia ja vahvistaa synergiaetuja Finpro ry:n toimenpiteiden ja Team Finland – toimintamallin kanssa.

HYVÄ - ohjelman tavoitteena on edistää sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisen edellytyksiä ja toimialan kehittämistä kasvavaksi ja kansainvälistyväksi alaksi. Vuo-

den 2013 aikana edistettiin alan yritysten markkinoille pääsyä mm. vakiinnuttamalla alan toimijoiden yhteistyöverkoston toimintaa sekä selvittämällä julkisiin hankintoihin ja markkinoiden toimivuuteen liittyviä ongelmia ja niiden ratkaisuja koskien erityisesti valtion tuen ja kilpailumenettelyjen vaikutuksia yritysten toimintaedellytyksiin.

Kansainvälisesti vetovoimaiset innovaatiokeskittymät vahvistuvat

Osaamiskeskusohjelmassa (2007- 2013) keskityttiin sen viimeisenä toimintavuonna pk-yritysten kansainvälistymiseen, ICT- ja meriteollisuuden rakennemuutostoimenpiteisiin sekä hyvien käytäntöjen siirtämiseen pysyviin kehittämisorganisaatioihin kuten ammattikorkeakouluihin. Meriklusterin toimenpiteiden arvioidaan tuottaneen suomalaisille yrityksille noin 500 miljoonan euron tilauskannan Brasiliaan.

Osaamiskeskusohjelman (OSKE) loppuarviointi toteutettiin. Ohjelman tapahtumiin, koulutuksiin ja toimenpiteisiin osallistui vuosina 2007- 2013 yli 61 000 henkilöä. Toteutettujen hankkeiden kokonaisrahoitus oli 550 miljoonaa euroa. Ohjelman myötävaikutuksella syntyi 745 uutta yritystä, lähes 4000 uutta työpaikkaa ja yli 2800 uutta tuotetta, palvelua tai toimintamallia.

Innovatiiviset kaupungit (INKA) -ohjelma edistää erikoistuneiden globaalien osaamis- ja kehitysympäristöjen muodostumista Suomeen. Innovatiiviset kaupungit (INKA) ohjelman haku ja valinnat toteutettiin. Ohjelmaan nimettiin viisi kehittämisteemaa: Älykäs kaupunki ja Uudistuva teollisuus, Kestävät energiaratkaisut, Biotalous, Tulevaisuuden terveys ja Kyberturvallisuus. Ohjelmaa toteuttamaan valittiin 12 kaupunkiseutua. Teemojen vetovastuussa ovat Oulun, Tampereen, Jyväskylän, Vaasan ja Joensuun kaupunkiseudut. Ohjelman hallinnointi siirrettiin Tekesille. INKA- ohjelmaan hyväksytyt kehittämisteemat ovat myös valtion ja kaupunkiseutujen kasvuso- pimusten strategisten valintojen perustana.

Taulukko 3: Yritysten sijoitukset T&K&I -toimintaan

	2011	2012	2013
Yritysten sijoitukset tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan (%BKT)	2,67	2,43	2,41

Muuta

Valtioneuvoston hyväksyi 29.8.2013 periaatepäätöksen valtion tutkimuslaitosten ja tutkimusrahoituksen kokonaisuudistukseksi. Uudistuksella pyritään tehostamaan nykyisten resurssien käyttöä sekä suomalaisen tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän kykyä toimia nopeasti muuttuvissa olosuhteissa. Tutkimus toimii yhteiskunnan kehittämisen ja päätöksen strategisena resurssina.

Uudistus toteutetaan vuosina 2014- 2017. Rakenteellisena uudistuksena Mittatekniikan keskus yhdistetään Teknologian tutkimuskeskus VTT:hen. Samalla selvitetään VTT:n hallintomallin muuttamista valtion kokonaan omistamaksi voittoa tavoittelemattomaksi osakeyhtiöksi. Yhtiöittämisen valmistelu toteutetaan vuoden 2014 aikana siten, että uusi yhtiö aloittaisi toimintansa vuoden 2015 alussa. Kuluttajatutkimuskeskus ja Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos yhdistetään vuonna 2015 Helsingin yliopistoon valtakunnallisiin erityistehtäviin perustuvina instituutteina tai yksikköinä. Samalla Kuluttajatutkimuskeskuksen voimavarat siirretään Helsingin yliopistolle.

Strategisen tutkimuksen vahvistamiseksi perustetaan uusi rahoitusväline, johon kootaan yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintoja ja palveluja tukeva tutkimusrahoitus siten, että strategiseen tutkimusrahoitukseen on vuonna 2017 käytettävissä 70 miljoonaa euroa. Rahoitus kootaan asteittain vuosina 2015- 2017 valtion tutkimuslaitosten määrärahoista, Suomen Akatemian ohjelmaperusteisesta tutkimusra-

hoituksesta ja Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus Tekesin innovaatio- ja tutkimusrahoituksesta.

Valtioneuvoston yhteiskunnallista päätöksentekoa tukevaa tutkimus- ja selvitystoimintaa vahvistetaan kokoamalla valtioneuvoston ja ministeriöiden käytettäväksi rahoitusta asteittain siten, että valtioneuvoston ja ministeriöiden välittömien tietotarpeiden tutkimus-, arviointi- ja selvitystoimintaan on vuonna 2014 käytössä 5 miljoonaa euroa, vuonna 2015 7,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 12,5 miljoonaa euroa.

Strategisten huippuosaamisen keskittymien (SHOK) kansainvälinen arviointi valmistui helmikuussa 2013. Arvioinnin mukaan SHOK- toimintamalli on ollut hyödyllinen yritys lähtöisen tutkimuksen edistäjä. Keskittymät ovat onnistuneesti muotoilleet omat tutkimusagendansa ja niiden toimeenpanossa tarjonneet innovaatio- ja tutkimuspolitiikalle uuden työvälineen. SHOK- tutkimustoiminnan kriteereissä tieteellinen laatu ja yritysrelevanssi kohtaavat. Keskittymien nykyiseen toimintamalliin liittyy haasteita, joihin arvioinnissa on ehdotettu parannuksia. Näitä ovat muun muassa SHOK:ien moninaiset ja osin keskenään ristiriitaiset tavoitteet, joiden selkeyttämättömyys on haaste myös toiminnan ohjaukselle. Jännitteitä liittyy myös lyhyen aikajänteen yritys- tutkimuksen ja eturivin tieteellisen urauurtavan tutkimuksen samanaikaiseen tavoitteluun. Keskittymien kansainvälistyminen on korkeista odotuksista huolimatta jäänyt vähäiseksi. Arvioinnin keskeisimmät kehittämissuositukset liittyvät SHOK- toimintamallin tavoitteiden selkeyttämiseen, akateemisen tutkimusyhteisön nykyistä parempaan mukaan saamiseen SHOK- toimintaan sekä olemassa olevien tutkimusrahoitusinstrumenttien laajempaan hyödyntämiseen SHOK- toiminnassa.

SHOK- johtoryhmä teki 19.4.2013 arvioinnin pohjalta oman ehdotuksensa SHOK- toiminnan uudistamiseksi. Tältä pohjalta Tekes on uudistanut rahoitusta lisäämällä kilpailua sekä painottanut rahoituskriteereissä kunnianhimoisuutta, poikkialaisuutta ja kansainvälisyyttä. Tekesin toimeksiannosta on laadittu uusi SHOK- toiminnan arviointimalli ja -mittarit.

Vuoden lopulla valmistui Suomen Teollisuussijoitus Oy:n arviointi, jonka mukaan yritys on vakiinnuttanut asemansa suomalaisessa pääomasijoituskentässä ja sitä pidetään ammattitaitoisena. Arvioijien mukaan yhtiön tulisi suunnata toimintaansa enemmän myöhemmän vaiheen venture capital -sijoituksiin ja lisäksi sen tulisi toimia vahvemmin pääomasijoitusmarkkinoiden kehittäjänä.

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

- *Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys vähenee ja työelämän laatu parantuu*

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikalla tuetaan työvoiman osaamisen kehittämistä ja yritysten kasvua, alkavaa yritystoimintaa sekä torjutaan työttömyyttä ja työmarkkinoiden kohtaanto- ongelmia. Toimintaa kohdennetaan työttömyysjaksojen lyhentämiseen, rekrytointiongelmien torjumiseen, yrittäjyyden tukeen sekä nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden alentamiseen.

Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämisen politiikan toimeenpanossa pääpaino oli vuonna 2013 maahanmuuttajien palveluprosessien kehittämisessä, paikallisen kotouttamistyön osaamisen vahvistamisessa sekä pakolaisten kuntaan osoittamisen nopeuttamisessa.

Taulukko 4. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikan ja kotoutumisen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutuminen

	toteutuma	toteutuma	toteutuma	tavoite
	2011	2012	2013	2013
Rekrytointiongelmia kokeneiden toimipaikkojen osuus, enintään %	31	33	28	29
Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste, enintään %	20,1	19	19,9	15,6
Virta yli 3 kk työttömyyteen alle 25-vuotiailla, enintään %	16,4	19,5	25,6	10
Virta yli 3 kk työttömyyteen 25-29-vuotiailla vasta- valmistuneilla, enintään %	25,7	29,9	37	13
Virta yli 3 kk työttömyyteen, enintään %	28,2	33,6	40	29
Vaikeasti työllistyvien määrä, enintään hlö	142 605	143 751	159 325	140 000
Ulkomaalaisten työttömyysaste, enintään %	24,3	25,1	28,4	17,9
Uusien yritysten määrä	8 932	6 644	7 948	9 000
Pakolaisten toteutuneet kuntasijoituspaikat, vähintään (lkm)	1 168	1 055	1 196	2 000

Hallitus on asettanut tavoitteeksi, että työttömien aktivointiaste ylittää 30 %. Vuonna 2013 aktivointiaste jäi 26,8 prosenttiin. Aktivointiasteeseen laskettavaan palveluihin osallistui kuitenkin yhtä paljon henkilöitä kuin edellisenä vuonna, keskimäärin 107 600 henkilöä. Aktivointiasteen alhaisuuteen vaikuttaa työttömien työnhakijoiden määrän lisääntyminen. Vuonna 2013 työttömyysaste oli 8,2 % ja työttömien työnhakijoiden määrä 294 000, kun edellisenä vuonna työttömyysaste oli 7,7 % ja työttömien työnhakijoiden määrä oli 253 000 henkilöä.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla julkisiin työvoimapalveluihin käytettiin vuonna 2013 yhteensä 462,3 miljoonaa euroa. Palveluissa oli keskimäärin 51 900 henkilöä, joista työvoimakoulutuksessa ja valmennuksissa 26 200 ja palkkatuetussa työssä ja starttirahalla 25 700 henkilöä. Työttömien palveluihin kohdennetaan myös muiden hallinnalojen ja Euroopan sosiaalirahaston rahoitusta. Tämän rahoituksen piirissä oli keskimäärin 55 600 henkilöä vuonna 2013. Työmarkkinatuella palveluissa oli 16 700 henkilöä, omaehtoisessa koulutuksessa työttömyysturvalla 19 600 henkilöä ja kuntouttavassa työtoiminnassa 11 500 henkilöä.

Vuoden 2013 ennakoitua heikomman talouskehityksen johdosta useat työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikan tavoitteet jäivät saavuttamatta. Sekä kotimainen kysyntä että vientikysyntä ovat kehittyneet heikosti. Ennakkotietojen mukaan Suomen talous supistui vuonna 2013 edelliseen vuoteen verrattuna.

Heikentyneen talous- ja työmarkkinatilanteen seurauksena työttömyysjaksot ovat pitkittyneet vuonna 2013. Kolmen kuukauden ylittäneiden työttömyysjaksojen osuus kaikista työttömyysjaksoista nousi 40 prosenttiin.

Rekrytointiongelmia kohdanneiden toimipaikkojen osuus oli 28 % työvoimaa hake-neista toimipaikoista. Rekrytointiongelmiin määrä viittaa työmarkkinoiden alueellisiin ja osaamisesta johtuviin kohtaanto- ongelmiin. Ammattibarometrin tietojen (syyskuu 2013) perusteella pulaa on monissa terveydenhuoltolan ammateissa, kuten lääkärit ja sairaanhoitajat. Ylitarjontaa on mm. toimistotyöntekijöistä sekä rakentamisen, teollisuuden, tietoliikenteen, elektroniikan ja humanististen alojen eri ammateissa.

Rekrytointiongelmiin puututaan aiempaa tehokkaammin uudistetuissa TE- palveluis-sa. TE- toimistojen työnvälityspalvelua ja muita yrityspalveluja on vahvistettu. Julki-sen työvoima- ja yrityspalvelun palveluvalikoima uudistettiin vuoden 2013 alussa voimaan tulleella lailla julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta. Palvelut järjestetään kaikissa TE- toimistoissa valtakunnallisten palvelukokonaisuuksien ja asiakkaiden palvelutarpeiden mukaan. Kaikkien palvelulinjojen tavoitteena on työvoiman saata-

vuoden turvaaminen ja työnhakijoiden nopea työllistyminen. Työnvälitystä tehostetaan edelleen lisäämällä työtarjousten käyttöä rakennepoliittisessa ohjelmassa linjalla tavalla. TE- palveluja on tuottanut 1.1.2013 alkaen 15 hallinnollista TE- toimistoa (aikaisemmin 74), joiden yhteydessä toimii alueen ja asiakkaiden tarpeiden mukainen määrä TE- toimipaikkoja. Työnhakija- ja työnantaja- asiakkaiden verkko- ja puhelinpalvelumahdollisuuksia on lisätty.

Vuoden 2013 alussa tuli voimaan hallitusohjelmassa päätetty nuorisotakuu, joka takaa kaikille peruskoulun päättävälle nuorille jatko- opiskelupaikan. Kaikille alle 25 -vuotiaille ja vastavalmistuneille 25–29 -vuotiaille työttömille nuorille tarjotaan työ-, koulutus- tai harjoittelupaikka kolmen työttömyyskuukauden kuluessa. Nuorisotakuun toimeenpanoon osoitettiin valtion vuoden 2013 talousarviossa lisäresursseja.

Nuorten työttömyys kasvoi vuonna 2013. Työttömiä nuoria oli 38 800 (vuonna 2012 oli 32 080) ja nuorten työttömyysaste oli 19,9 %. Vaikka nuorten työttömyysjaksoja alkoi enemmän kuin vuonna 2012, saatiin nuorten työttömyys pysymään kestoaltaan lyhyempänä kuin aikuisten työttömyys. Virta yli kolmen kuukauden työttömyyteen oli 25,6 % alle 25 -vuotiailla, kun tulostavoite oli enintään 10 %. Tavoite toteutui noin viiden kuukauden kohdalla. Korkeasti koulutettujen työttömyys heikkeni edelleen. Vastavalmistuneiden 25–29 -vuotiaiden virta yli kolmen kuukauden työttömyyteen oli 37 % vuonna 2013 (tavoite oli 13 %).

Vuonna 2013 vaikeasti työllistyviä oli keskimäärin noin 159 300. Vuonna 2013 jatkettiin pitkäaikaistyöttömyyden alentamisen toimenpidekokonaisuuteen kuuluvaa kuntakokeilua, joka toteutetaan vuosina 2012–2015. Kokeilussa lisätään kuntien vastuuta pitkäaikaistyöttömien työllistämiseksi. Kokeiluun osallistuu yhteensä 65 kuntaa 26 eri hankkeessa. Tammi–kesäkuun aikana kokeilun piirissä oli kaikkiaan noin 5 000 henkilöä. Vuonna 2013 käynnistettiin valmistelu työvoiman palvelukustoinnin vakinaistamiseksi ja työmarkkinatuen rahoitusvastuiden muuttamiseksi valtion ja kuntien välillä. Uudistusten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2015 alusta lähtien.

Ulkomaalaisten työttömyysaste oli 28,4 % vuonna 2013. Edelliseen vuoteen verrattuna työttömyysaste on noussut 3,3 % -yksiköllä. Yleinen talous- ja työllisyystilanne on oleellisesti vaikuttanut myös ulkomaalaisten työttömyyden kasvuun. Näin ollen ulkomaalaisten työttömyysaste ei ole alentunut hallitusohjelmassa asetetun tavoitteen mukaisesti. Valtion kotouttamisohjelmaan sisältyy tavoite ja toimenpiteet maahanmuuttajien työttömyyden puolittamiseksi sekä kotoutumiskoulutuksen kehittämiseksi. TE- toimistouudistuksen ja nuorisotakuun toimeenpanolla on tuettu maahanmuuttajien valmiuksia työllistyä.

Maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä on tuettu myös pääkaupunkiseudun aiesopimuksen toimeenpanolla. Kotoutumiskoulutuksen määrärahoja on lisätty vuonna 2013.

Yrittäjyyden edistämiseksi asetettiin ELY -keskuksille tavoitteeksi myötävaikuttaa rahoitustoimenpiteillä 9 000 uuden yrityksen syntyyn. ELY- keskusten myöntämällä yritysrahoituksella sekä TE- toimistojen myöntämällä starttirahalla myötävaikutettiin lähes 8 000 uuden yrityksen syntymiseen vuonna 2013. Aloitettavan yritystoiminnan edistämisen lisäksi pk-yritysten kasvun, kansainvälistymisen ja innovaatiotoiminnan edistäminen sekä uuden teknologian käyttöönotto olivat ELY- keskusten myöntämän yritysrahoituksen keskeisiä painopisteitä vuonna 2013. Vuonna 2013 valmistui starttirahan vaikuttavuutta koskeva jatkotutkimus. Sen mukaan starttirahalla ei-työttöminä aloittaneiden yritysten eloonjäämisaste, työllistäminen ja liikevaihto olivat parempia kuin starttirahalla perustetut yritykset työttömien kohderyhmässä. Kertomusvuonna pilotoitiin osana nuorisotakuuta Uudenmaan TE- toimistossa nuorten yrittäjyyspajaa ja sen kokemusten perusteella ko. toimintamalli laajennetaan valtakunnalliseksi.

Kotouttaminen

Pakolaisten kuntasijoituspaikkatavoitetta ei saavutettu. Tilanteeseen on vaikuttanut osin kuntien heikentynyt taloudellinen tilanne, kunnille maksettavien pakolaisten vastaanottamisesta aiheutuvien korvausten taso, osin kuntiin sijoittumisen prosessiin liittyvät epäkohdat valtion ja kuntien yhteistyössä. Vaikea kuntapaikkatilanne on myös vaikeuttanut myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden sijoittumista kuntiin sekä kiintiöpakolaisten saapumista Suomeen. Vaikkei asetettuun tavoitteeseen olekaan päästy, on kehittämishankkeissa ja ELY- keskuksissa toteutetun pitkäjänteisen valmistelu- ja vaikuttamistyön tuloksensa saatu myös uusia kuntia mukaan. Työ- ja elinkeinoministeriön johdolla vuonna 2013 toteutetussa, SOLID/Euroopan pakolaisrahaston osarahoittamassa kehittämishankkeessa, on määritelty toimet pakolaisten kuntiin sijoittamisen helpottamiseksi ja viranomaisprosessien yksinkertaistamiseksi.

Hallitus päätti syksyllä 2013 vuoden 2014 pakolaiskiintiön nostamisesta Syyrian laajamittaisen pakolaiskriisin johdosta 1050:een, joista 500 paikkaa on tarkoitettu kohdentaa syyrialaisille pakolaisille. Samalla sovittiin, että SOLID/Euroopan pakolaisrahaston kiintiöpakolaisista maksettavaa erillistä korvausta kohdennetaan hankkeeseen, jossa myönnetään kunnille taloudellista tukea pakolaisten vastaanottoon sekä koulutuksellista tukea. Hanketta valmisteltiin työ- ja elinkeinoministeriössä Euroopan pakolaisrahastolle. Loppuvuodesta 2013 jo useat kunnat tekivät päätöksiä kiintiöpakolaisten vastaanoton lisäämisestä tai aloittamisesta.

Vuonna 2013 käynnistettiin työ- ja elinkeinoministeriön yhteyteen perustettavan kotouttamisen osaamiskeskuksen valmistelu. Osaamiskeskus tukee paikallisten toimijoiden osaamisen kehittämistä ja vahvistaa horisontaalista, eri hallinnonalojen ja toimijoiden välistä yhteistyötä. Osaamiskeskuksen tehtävänä on kotoutumistoimenpiteiden yhdenmukaisen toimeenpanon varmistaminen informaatio- ohjauksen keinoin, kotoutumisen ja kotouttamisen arviointi ja seuranta, eri toimenpiteiden ja toimintamallien vaikuttavuuden arviointi, toimijoiden osaamisen kehittäminen sekä hyvien käytäntöjen levittäminen ja juurruttaminen.

Vuonna 2013 valmistuivat kotoutumisen ja kotouttamisen seurantajärjestelmään kuuluvat maahanmuuttajabarometri, palvelukysely kunnille ja TE- toimistoille sekä kotoutumisen, kotouttamisen ja etnisten suhteiden tilastollinen kokonaiskatsaus.

Vuosi 2013 oli pääkaupunkiseudun maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämisen toisen aiesopimuksen ensimmäinen toimeenpanovuosi. Lisähenkilöpanos Uudenmaan TE- toimistossa mahdollisti mm. alkuvaiheen toimenpiteiden kokonaisuuden rakentamisen uuteen toimistoon. Maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä tukevia hankkeita toteutettiin sopimusosapuolen yhteistyönä.

Osallisena Suomessa – hankkeessa toteutettiin 17 kunnan alueella yhteensä noin 30 koulutuskokeilua eri maahanmuuttajaryhmille. Osana Osallisena Suomessa -hanketta toteutettiin kotoutumiskoulutusta koskeva kokonaisarviointi sekä selvitys kotoutumiskoulutuksen kehittämismahdollisuuksista. Hankkeen yhteydessä toteutettiin myös selvitys kolmannen sektorin toimijoiden rooleista ja toimenpiteistä kotoutumisen edistämiseksi. Hankkeessa tehtyjen kehittämissuosituksen pohjalta jatketaan työ- ja elinkeinoministeriön johdolla kotoutumiskoulutuksen kehittämistä vuonna 2014.

Maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjauksen ja neuvonnan malleja on kehitetty ESR-rahoitteisessa ALPO- tukirakenneprojektissa. Vuonna 2013 neuvoteltiin erityisesti maahanmuuttajien kielitaidon testauksen sekä kotoutumiskoulutuksen ilmoittautumisjärjestelmän valtakunnallistamisesta, ESR/Testipiste- ja Koulutusportti- hankkeiden pohjalta, niin että vuoden 2014 aikana voidaan luoda pysyvät rakenteet. SOLID/Euroopan pakolaisrahaston osarahoituksella toteutetussa AFRO3-hankkeessa

järjestettiin koulutusta turvallisuusosalalle ja julkishallinnon työtehtäviin hakeutuville maahanmuuttajille.

Rakennemuutos ja työmarkkinoiden toimivuus strateginen ohjelma toimeenpani vuonna 2012 tehdyn valtioneuvoston työpoliittisen periaatepäätöksen linjauksia. Keskeisimmät linjaukset sisällytettiin hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan. Eri-tyisenä toimenpiteenä käynnistettiin työpoliittikan palvelurakennearviointi työpoliittikasta vastaavan kolmen ministeriön (TEM, STM, OKM) yhteistyönä. Palvelurakennearvioinnin tavoitteena on parantaa palvelujen vaikuttavuutta ja tuottavuutta.

Työ- ja elinkeinoministeriön kehityspoliittinen strategia päivitettiin. Siinä määritellään linjaukset kehitysliiketoiminnan vahvistamiseksi Suomen kehityspoliitikassa. Strategian valmistelun osana järjestettiin laajapohjainen kuulemistilaisuus yritysten, kansalaisjärjestöjen, TEM-konsernin eri kehityspoliittisten toimijoiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kesken. Strategia ja sen toimeenpano kytkettiin Team Finland – toimintamalliin. Työ- ja elinkeinoministeriön strategiaa toimeenpantiin laaja-alaisesti eri prosesseissa ja verkostoissa. UM:n kanssa asetettiin yhteinen työryhmä kehittämään konkreettisia yhteisiä instrumentteja kehitysmailhin suuntautuvan innovaatio-toiminnan ja liiketoiminnan lisäämiseksi. Työryhmän esitykset valmistuivat joulukuussa. Sambiaan valmisteltiin laajaa pilottihanketta. Kriisiliiketoimintamallin kehittäminen käynnistettiin.

Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

- *Rakenteelliset kilpailun esteet vähenevät*

Kilpailulain uudistuksen myötä markkinoiden keskittymisestä aiheutuviin haittoihin voidaan puuttua tehokkaammin. Yritysten sääntelytaakan vähentämistyötä ja harmaan talouden torjuntaa on jatkettu. Yrityslainsäädäntöä on kehitetty niin EU:ssa kuin kansallisestikin. Kuluttajanäkökulman huomioon ottamista on vahvistettu tiivistämällä yhteistyötä viranomaisten, elinkeinoelämän sekä kuluttaja- ja kansalaisjärjestöjen kesken. Työntekijöiden ja virkamiesten ammatillisen osaamisen kehittämiseksi valmisteltiin koulutus suunnitelmaa koskevat muutokset sekä taloudelliset kannusteet työnantajille. Tasapuolinen kohtelu työpaikalla sekä kannustavuus, innovatiivisuus ja keskinäinen luottamus ovat pitkällä aikavälillä vahvistuneet.

Taulukko 5: Lukutason tulostavoitteet:

Arvio yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumisesta	Arvosana
Kaikkien toimijoiden toimintaolosuhteet markkinoilla ovat tasavertaiset ja kilpailumahdollisuudet parantuvat ja taloudellinen huoltovarmuus on korkealla tasolla.	Hyvä
Kuluttajien asema on turvallinen, ja kuluttajat sekä yrittäjät luottavat markkinoiden toimivuuteen.	Hyvä
Tekninen turvallisuus ja luotettavuus yhteiskunnassa ja yrityksissä pysyy korkealla tasolla. Turvallisuusriskien hallinnan puutteista johtuvat henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahingot eivät lisäänty <u>Turvallisuus-</u> ja <u>kemikaaliviraston</u> toimialoilla ja kuolemaan johtaneet onnettomuudet vähenevät 10 % ajanjaksolla 2004—2015 (v. 2004: 9,2, v. 2011: 6,6 ja v. 2015: < 8,3).	Hyvä
Yritysten sääntelytaakka vähenee	Välttävä
Ajanmukaiset teollisoikeusjärjestelmät edistävät innovaatioita sekä tavaroiden ja palvelujen kaupallistamista.	Hyvä
Työelämän laatu paranee	Hyvä

Vuoden aikana toteutetut kaksi kilpailulain muutoshanketta valmisteltiin huolellisesti ja hallituksen esitys esiteltiin ripeästi. Lait antavat Kilpailu- ja kuluttajavirastolle aiempaa huomattavasti paremmat mahdollisuudet puuttua mm. julkisen sektorin markkinaehtoiseen toimintaan ja kaupan oligopolistisiin rakenteisiin. Uuden huolto-

varmuuden tavoitepäättöksen valmistelutyössä käytiin läpi laajasti huoltovarmuustilanne eri sidosryhmien kanssa ja uudessa tavoitepäättöksessä tehtiin painotukset sen mukaan kun muutostekijät edellyttävät. Kuluttajansuojelun yleinen taso pystyttiin pitämään korkealla tasolla. Kuluttajahallinnon organisaatiota kehittämällä on varmistettu hallinnon toimintakyky myös tulevaisuudessa. EU:n tulostaulun perusteella suomalaiset kuluttajat luottavat markkinoiden toimivuuteen. Teknisen turvallisuuden ja luotettavuuden alalla on käynnissä suuri EU-tason lainsäädäntöhanke, jonka tavoitteena osaltaan turvata tavoitetta. Teollisoikeuksien osalta EU-patenttijärjestelmän toimeenpanon käynnistyminen ja teollisoikeusasiamiessääntelyn luominen ovat pitkään odotettuja uudistuksia, jotka yhdessä Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain uudistamisen kanssa antavat syyn olla edellistä vuotta tyytyväisempi tuloksiin.

Työelämä 2020- hankkeessa työ- ja elinkeinoministeriö vei tietoa hyvästä ja tuottavasta työelämästä yrityksiin ja työpaikoille varsinkin ELY- keskusten kautta.

Kilpailuvalvonnan voimavarojen priorisointi lisää vaikuttavuutta

Kilpailuvalvonnassa voimavarat on suunnattu kilpailun toimivuuden ja kansantalouden kannalta vakavimpien kilpailunrajoitusten selvittämiseen.

Osana terveen kilpailun ohjelmaa lisättiin Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivaltaa 1.9.2013 alkaen arvioida ja valvoa myös julkisen sektorin markkinaehtoista toimintaa. Valvonta liittyy läheisesti kuntalain mukaisiin velvoitteisiin, jotka asteittain edellyttävät kuntien markkinoilla toimivien liikelaitosten yhtiöittämistä.

Terveen kilpailun ohjelman mukaisesti eduskunta hyväksyi myös vuoden 2014 alussa voimaan tulleen kilpailulain muutoksen, jolla Suomen vähittäiskaupan markkinoiden keskittymisestä aiheutuviin haittoihin voidaan puuttua aiempaa tehokkaammin. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi puuttua yli 30 prosentin markkinaosuuden omaavien kaupparyhmien keskusliikkeiden määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön yksittäistapauksessa.

Komission julkista palvelutuotantoa koskevien yksin- ja erioikeuksien toteuttamista koskevien sääntöjen toimeenpanotavan arviointia jatkettiin. Ministeriössä kartoitettiin tarvetta näiden yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja (SGEI) koskevan kansallisen menettelytapalain säätämiseksi. Arvioinnissa päädyttiin siihen, ettei erillislain tarvetta ole, koska kuntien osalta SGEI- säätely otetaan osaksi vuonna 2014 annettavaa kuntalain kokonaisuudistusta ja valtion hankkeet toteutetaan aina muutoinkin erillislaeilla. Asiasta on kuitenkin tarkoitus antaa suosituksenluontoista ohjeistusta kuntalain tultua hyväksytyksi.

Komission valtioneuvostoa koskeva sääntelykokonaisuuden uudistus on jatkunut vuoden 2013 aikana. Komissio on jatkanut laajoja kuulemisia, joilla on kartoitettu jäsenmaiden kantoja uudistustarpeista. Menettelytapoja ja ns. ryhmäpoikkeusta koskevan valtuutusasetuksen ohella vuoden 2013 aikana on hyväksytty muun muassa vähimmäistukia (de minimis) koskeva säätely ja jatkettu ryhmäpoikkeusasetuksen kommentointia. Säädöshankkeen viivästymisen vuoksi valtioneuvosto-ilmoituksia on ollut aiempaa enemmän. Ilmoitusmenettelyn ohella työ- ja elinkeinoministeriö on avustanut muita ministeriöitä ja virastoja sekä kunnallisia toimijoita lukuisten Suomea vastaan tehtyjen kanteluiden hoitamisessa.

Neuvosto ja Euroopan parlamentti jatkoivat tiiviisti keskusteluja ehdotuksista uusiksi hankintadirektiiveiksi. Direktiivit hyväksytään lopullisesti neuvostossa alkukevästä 2014. Marraskuussa aloitettiin kansallinen valmistelutyö hallitusohjelman ja rakennepoliittisen ohjelman mukaisin linjauksin. Tavoitteena on yksinkertaistaa julkisia hankintoja ja tehdä niistä aiempaa joustavampia. Työtä valmistelevien ryhmien määräaika on 30.4.2015.

Kuluttajan asemaa vahvistetaan

Toteutettiin vuosille 2012—2015 laadittua kuluttajapoliittista ohjelmaa, jonka keskeisenä tavoitteena on kuluttajanäkökulman huomioon ottamisen vahvistaminen yhteiskuntapolitiikan eri lohkoilla tiivistämällä yhteistyötä viranomaisten, elinkeinoelämän sekä kuluttaja- ja kansalaisjärjestöjen kesken. Valtioneuvoston sektoritutkimuslaitoksia koskevan periaatepäätöksen mukaisesti ryhdyttiin valmistelemaan Kuluttajatutkimuskeskuksen siirtoa Helsingin yliopiston valtiotieteelliseen tiedekuntaan. Siirron on tarkoitus toteutua vuoden 2015 alusta lukien.

Teknisen turvallisuuden ja luotettavuuden alueella merkittäviä EU-tason hankkeita ovat yhdeksän tuotedirektiivin mukauttaminen akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevan EU-päätöksen mukaiseksi. Tämä on saatu valmiiksi, direktiivien hyväksyminen jäi keväälle 2014. Toinen merkittävä tuotelainsäädäntöön vaikuttava kokonaisuus on markkinavalvonta- ja tuoteturvallisuusasetuspaketin valmistelu. Vuoden 2013 aikana käytiin neuvotteluja neuvoston työryhmissä. Pakollista alkuperämaamerkintää koskeva säännös esti neuvotteluiden loppuunsaattamisen. Asetuspaketin jatko selviää alkuvuoden 2014 aikana. Tuotelainsäädäntöuudistuksen kansallista toimeenpanoa koskeva valmistelu jatkui. Lisäksi uuden Seveso III -direktiiviin kansallisen täytäntöönpanon valmistelu alkoi.

Eduskuntakirjelmän mukaisesti valtioneuvoston selonteosta kauppohenkilöiden aukioloajan laajentamisen vaikutuksista poikkeusluvut keskitettiin valtiovarainministeriön antamalla asetuksella vuoden 2014 alkaen Lapin aluehallintovirastoon. Hallituksen esitys pienyritysten aseman parantamiseksi kauppakeskuksissa annettiin ja sosiaali- ja terveysministeriö käynnisti selvityksen aukioloajan laajentamisen vaikutuksista kauppohenkilöstön turvallisuuteen.

Yrityslainsäädäntöä kehitettiin EU:ssa ja kansallisesti

Taloudellisen raportoinnin osalta työn painopiste oli EU- hankkeissa. Tilinpäätösdirektiivien yksinkertaistamista koskeva direktiivihanke saatiin valmiiksi ja muun kuin taloudellisen tiedon raportointia koskeva direktiivien muutos eteni. Ehdotuksista tilintarkastusasetukseksi ja tilintarkastusdirektiivin muuttamiseksi saavutettiin yhteisymmärrys neuvoston ja Euroopan Parlamentin kesken. Tilintarkastuslain muutosehdotus tilintarkastusvelvollisuuden alkamisen täsmentämiseksi ja tilintarkastajan yläikärajan poistamiseksi saatiin voimaan. Asetettiin työryhmä valmistelemaan kirjanpitolain uudistamista.

Teollisoikeuksien osalta käynnistyi EU:n yhtenäispatenttijärjestelmän toimeenpano eurooppalaisella ja kansallisella tasolla. Komissio antoi ehdotukset tavaramerkkidirektiivin ja -asetuksen muuttamiseksi. Kansallista IPR- järjestelmää vahvistettiin säätämällä laki teollisoikeusasiamehistä. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintaa tehostettiin uudistamalla laki patentti- ja rekisterihallituksesta ja säätämällä laki säätiövalvontamaksusta.

Yhteiskuntavastuupolitiikan vaikuttavuutta edistettiin laatimalla opas sosiaalisista julkisista hankinnoista. Lisäksi laadittiin OECD:n monikansallisia yrityksiä koskevien toimintaohjeiden mukainen kannanotto Pöyry Consulting:in toimista Laosissa toteutetussa patohankkeessa.

Yritysten hallinnollisen taakan vähentämisestä sääntelytaakan tarkasteluun

Yritysten hallinnollisen taakan (lakisääteiset ilmoitusvelvollisuudet) vähentämisen kansallinen toimintaohjelma päättyi vuoden 2012 lopussa. Kokonaisuudessaan yritysten hallintotaakka väheni selvityksen kohteena olleilla painopistealoilla tehdyillä säädösmuutoksilla noin 3 %. Kun otetaan huomioon toimintaohjelman aikana toteutetut hallintotaakan lisäykset – esimerkiksi harmaan talouden tehostettu torjunta – nettomääräinen vähennys on noin yksi prosentti. Yritysten hallinnollista taakkaa voi-

daan vähentää myös toimintatapoja kehittämällä, erityisesti edistämällä sähköistä asiointia. Sähköistä asiointia on edistetty erillishankkeissa, erityisesti SADe- ohjelmassa. Sen seurantatietojen mukaan ei vielä ole mahdollista esittää määrällistä arviota ohjelman vaikutuksista. Hallitusohjelman puolivälitarkistuksen yhteydessä hallitus linjasi, ettei se omilla päätöksillään lisää teollisuuden kustannuksia tai sääntelytaakkaa. Linjaus on myös hallituksen rakennepoliittisessa ohjelmassa. Linjauksen toteuttamiseksi hallituksen esitysten yritysvaikutusarvioinnille on määritelty vähimmäisvaatimukset ja otettu käyttöön koko valtioneuvostoa koskeva lausuntomenettely, jossa esittelevän ministeriön tulee pyytää työ- ja elinkeinoministeriön työelämä- ja markkinaosastolta lausunto esityksen kirjatun yritysvaikutusarvioinnin riittävydestä.

Työelämän sääntely uudistui

Vuosilomalain kuukausipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkkasäännöstä muutettiin 1.4.2013 lukien siten, että vuosilomapalkka määräytyy lomanmääräytymisvuoden aikaisen työajan perusteella pro rata temporis -periaatteen mukaisesti. Lokakuun alusta 2013 lukien vuosilomalaista poistettiin loman aikaiseen sairastumiseen sovellettu ns. sairauspäiväkarensisäännös. Työntekijöiden ja virkamiesten osaamisesta huolehtimiseksi valmisteltiin laki taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämiseksi, siihen liittyvät verolait ja koulutuskorvausta koskeva laki. Samassa yhteydessä muutettiin yhteistoimintalakien henkilöstö- ja koulutussuunnitelmia koskevia säännöksiä. Vuoden 2014 alusta voimaan tulleiden säännösten tavoitteena on ammatillisen koulutuksen lisääminen kaikille työntekijäryhmille.

Epätyypillisiin työsuhteisiin liittyvää valmistelutyötä jatkettiin vuoden 2013 aikana. Kolmi-kantaisessa valmistelussa syntyivät osa-aikatyötä ja ns. nollatyösopimuksia koskevat selvitykset. Työaikalain muuttamista koskeva hallituksen esitys osa-aikatyöhön ja nollatyösopimukseen liittyen annetaan keväällä 2014.

Työelämän laatu parani

Työelämän laadun arvosana oli suurin piirtein edellisvuoden tasolla (8,00). Tasapuolinen kohtelu työpaikalla sekä kannustavuus, innovatiivisuus ja keskinäinen luottamus ovat pitkällä aikavälillä vahvistuneet. Työpaikan varmuus on heikentynyt vuodesta 2008 lähtien.

Ministeriön koordinoima Työelämä 2020- -hanke keräsi sateenvarjonsa alle vuoden 2013 loppuun mennessä 34 valtakunnallista työelämän laadun parantamiseen tähtäävää toimijaa. Nämä ovat sitoutuneet edistämään omilla toimillaan työelämästrategian vision toteuttamista – saada Suomen työelämä Euroopan parhaaksi vuoteen 2020 mennessä. Työllä pyritään niin työllisyysasteen nousuun, innovoinnin ja tuottavuuden kasvuun kuin osaamisen kehittämiseen, työhyvinvoinnin ja terveyden edistymiseen kuin luottamuksen ja yhteistyön vahvistamiseen.

Taulukko 6: Työelämän laadun osatekijät kouluarvosanoin, ulottuvuuksien keskiarvo sekä mielekkyyden balanssi vuosina 2008—2013 (Lähde: TEM: Työolobarometri)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Varmuus	8,72	8,39	8,62	8,49	8,62	8,46
Tasapuolinen kohtelu	7,66	7,67	7,7	7,69	7,76	7,83
Kannustavuus, innovatiivisuus, luottamus	7,82	7,83	7,86	7,86	7,94	7,96
Voimavarat suhteessa vaatimustasoon	7,77	7,77	7,79	7,76	7,74	7,81
Yleiseskiarvo	7,99	7,91	7,99	7,95	8,01	8
Työn mielekkyyden ja työhalujen muutos-suunnan balanssi* Maks. +100 /Min.-100, muutos hyvään (+) / muutos huonoon (-) suuntaan, % -osuus	-14	-9	-7	-16	-23	-18

* Balanssiluvussa ovat mukana vain ne vastaajat, jotka arvioivat mielekkyyden muuttuvan parempaan tai huonompaan suuntaan. Jos kaikki arvioivat mielekkyyden muuttuvan parempaan, balanssi on +100 ja vastaavasti, jos huonompaan, balanssi on -100.

Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopoliitiikka

- *Rakenteelliset kilpailun esteet vähenevät*

Alueiden kehittämisen tavoitteena on edistää alueiden kansainvälistä kilpailukykyä, pienentää alueiden välisiä kehityseroja, turvata kansalaisten peruspalvelut ja yhteydet koko Suomessa. Lähtökohtana ovat alueiden omiin vahvuuksiin ja osaamiseen perustuva erikoistuminen, toimijoiden välinen yhteistyö ja verkottuminen sekä alueiden kesken että kansainvälisesti. Tavoitteena on vahvoihin maakuntiin perustuva monikeskuksinen aluerakenne, joka vahvistaa sekä kaupunkialueiden että maaseudun elinvoimaisuutta. Tavoitteisiin pyritään alueiden osaamista, innovatiivisuutta, yrittäjyyttä ja työllisyyttä sekä valtion palvelurakennetta kehittämällä.

Valtioneuvoston päätettäväksi tuli vuoden 2013 alussa valtioneuvoston ohjesäännön 4 § 3 kohdan mukaisia alueellisia määrärahajakoja yhteensä lähes 0,8 miljardia euroa. Määrärahat jaettiin valtioneuvoston päätöksillä alueviranomaisten käyttöön. Valtaosa alueellisista kehittämistoimista ja niihin käytettävästä rahoituksesta kanavoituu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY- keskusten) kautta.

Alueellista kehittämistyötä toteutettiin sekä kansallisilla että EU:n osittain rahoittamalla ohjelmilla ja toimenpiteillä. Vuosi 2013 oli kansallisen osaamiskeskusohjelman (OSKE) viimeinen toimintavuosi, sillä vuonna 1994 käynnistynyt ohjelma päättyi vuoden lopussa. Viimeisen vuoden aikana toteutettiin ohjelman loppuarviointi.

Lisäksi toteutettiin edelleen EU:n ohjelmakauden 2007–2013 Manner- Suomen ESR -ohjelmaa ja neljää EAKR -tavoiteohjelmaa, yhdeksää EU:n alueellisen yhteistyön ohjelmaa ja kolmea Eurooppalaisen naapurisuuden ja kumppanuuden välineestä (ENPI) rahoitettavaa ohjelmaa.

Rakennerahasto-ohjelmaa kaudelle 2014–2020 valmisteltiin laajassa kumppanuudessa. Vuonna 2014 alkavalle ohjelmakaudelle laadittiin yksi ohjelma-asiakirja, joka sisältää sekä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) että Euroopan sosiaalirahaston (ESR) toimet. Ohjelma valmisteltiin alueilla sekä koottiin ja yhteensovitettiin työ- ja elinkeinoministeriön johdolla. Ohjelman keskeisiksi sisällöiksi linjattiin pk- yritysten kilpailukyky, uuden tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen, työllisyyden ja työvoiman liikkuvuus, koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen sekä sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta.

Äkillisen rakennemuutoksen (ÄRM) toimintamalli oli käytössä vuonna 2013 kahdeksan alueen ja kuuden varuskuntapaikkakunnan rakennemuutoksen hoitamisessa. ICT- alan rakennemuutoksen hoitoon on käytetty myös samaa toimintamallia. Uudeksi äkillisen rakennemuutoksen alueeksi nimettiin Rauman seutukunta vuoden 2016 loppuun asti. Lisäksi Salon seutukunnalle myönnettiin jatkoaikaa vuoden 2015 loppuun. Julkishallinnon ja yksityisen sektorin yhteistyöhön perustuva ÄRM- toimintamalli on osoittautunut toimivaksi. Äkillisen rakennemuutoksen toimintamalliin on lisätty ennakoivia toimenpiteitä.

Vuonna 2013 äkillisen rakennemuutoksen hoitoon käytettävissä olevaa rahoitusta kohdennettiin 170 yritykselle 20 miljoonaa euroa. Tällä rahoituksella on myötävaikutettu 742 uuden työpaikan syntymiseen. Lisäksi vuonna 2013 on jaettu EU-varoja äkillisen rakennemuutoksen hoitoon. EAKR -rahoitusta on jaettu yhteensä 6,930 miljoonaa euroa ja ESR -rahoitusta 4,267 miljoonaa euroa, eli yhteensä 11,197 miljoonaa euroa. Varoja jaettiin kaikkiaan 10 ELY -keskukselle ja/tai maakunnan liitolle, jotka tekivät rahoituspäätökset alueiden kehittämishankkeille.

Työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2012 asettama Itä- ja Pohjois-Suomen työryhmä luovutti loppuraporttinsa 11.1.2013. Kuluneen vuoden aikana alueilla jatkettiin työryhmän määrittelemien painopisteiden kehittämistyötä sekä valittujen kärkihankkeiden valmistelua. Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä sai 17.12.2013 tie-

doksi työryhmän raportin toteuttamisen tilannekatsauksen. Työ- ja elinkeinoministeriön roolina on koordinoita aluetoimijoiden ja ministeriöiden välistä yhteistyötä sekä edistää verkottumista kehittämishankkeiden käynnistämisessä ja toteuttamisessa.

Kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmä, Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä sekä Saaristoasiain neuvottelukunta edistivät vuonna 2013 hyväksytyjen saaristo-, kaupunki- ja maaseutupolitiikan toimenpideohjelmien 2012–2015 toteutumista. Ohjelmat perustuvat valtioneuvoston hyväksymiin kuluvaan hallituskauden strategisiin valtakunnallisiin alueiden kehittämistavoitteisiin.

Kaupunkipolitiikan keskeisin toimenpide oli hallitusohjelman mukaisten kasvusoipiusten tekeminen valtion ja 12 suurimman kaupunkiseudun kesken. Kasvusoipumuksissa on sovittu valtion ja suurten kaupunkiseutujen välillä strategisista kehittämisen painopisteistä vuosille 2013–2015.

Saaristopolitiikan painopisteitä olivat saaristo- ja vesistömatkailun kehittäminen ja vapaa-ajan asumisessa olevien mahdollisuuksien hyödyntäminen. Saaristoasiain neuvottelukunta toteutti mm. selvityshankkeet ”Venäläiset vapaa-ajan asukkaina Suomessa 2030” ja ”Tonttitarjonta saaristossa”.

Valtioneuvosto nimitti maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän jatkoajalle 17.7.2013–31.12.2015. Yhteistyöryhmä valmisteli vuoteen 2020 asti ulottuvan toimintaohjelmansa, kuudennen maaseutupoliittisen kokonaisuohjelman 2014–2020.

Jatkettiin alueiden kehittämisestä annetun lain (1651/2009) ja rakennerahastolain (1401/2006) uudistamista. Tavoitteena on kansallisen ja rakennerahastojen ohjelmatyötä koskevien säännösten kokoaminen samaan lakiin sekä alueiden kehittämisjärjestelmän selkeyttäminen. Lakiin lisätään uutta rakennerahastokautta 2014–2020 koskevat säännökset.

Manner-Suomessa oli 67 seutukuntaa vuonna 2013. Seutukuntien määrä säilyi ennallaan edelliseen vuoteen nähden.

ELY- keskusten toiminnan uudistamiseksi käynnistettiin keväällä 2013 kuusi mittavaa kehittämishanketta iskukykyisten ELY- keskusten luomiseksi. Hankkeet ovat

1. ELY- keskusten ohjaus- ja suunnittelujärjestelmän yksinkertaistaminen
2. ELY- keskusten toiminnan ja palveluiden sähköistäminen
3. ELY- keskusten ja TE- toimistojen yhteinen kehittämis- ja hallintoyksikkö
4. Asiakaspalvelun toimintamalli
5. ELY- keskusten erikoistumiset ja keskittämiset
6. ELY- keskusten maksupolitiikan tarkistaminen.

Hankkeet perustuvat hallituksen ALKU- uudistusta koskevaan selontekoon, ELY- keskusten toimivuutta ja toiminnan sopeuttamista arvioineiden selvityshenkilöiden ehdotuksiin sekä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman mukaisiin toimenpiteisiin. Hankkeet mahdollistavat ELY- keskuksille asetettujen menosäästöjen toteuttamisen ja samalla määrätietoisien ja hallitun ELY- keskusten toiminnan kehittämisen siten, että ELY- keskuksat jatkossakin voivat turvata elinvoimaiset alueet, menestyvän elinkeinoelämän ja hyvinvoivan väestön. Muutos näkyy tulevaisuudessa ELY- keskusten nykyistä parempana palvelukykyinä ja toiminnan vaikuttavuutena.

Hankkeet etenivät aikataulussa vuonna 2013. Hankkeet päättyvät pääosin viimeistään vuoden 2014 loppuun mennessä. Hankkeiden edistymistä seurataan kanslia-päällikköryhmässä ja kolmessa poikkihallinnollisessa valmisteluryhmässä.

Vuoden 2013 aikana valmisteltiin ELY- keskuksia koskevia tehtäväsiirtoja. Keksintösäätiön tehtävät siirrettiin Uudenmaan ELY- keskukselle ja Siviilipalveluskeskuksen tehtävät Kaakkois-Suomen ELY- keskukselle 1.1.2014 lukien. Lisäksi kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävät siirrettiin ELY- keskuksista aluehallintovirastoihin 1.1.2014 lukien.

Taulukko 7. Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	2011 toteutunut	2012 arvio	2013 ennuste
Alueiden kansainvälinen kilpailukyky paranee			
— Koko Suomi: BKT/asukas (indeksi, EU=100)*	115	115	115
— Etelä-Suomi: BKT/asukas (indeksi, EU=100)	130	129,2	129,2
— Länsi-Suomi: BKT/asukas (indeksi, EU=100)	102,5	104,1	104,3
— Itä-Suomi: BKT/asukas (indeksi, EU=100)	92,6	95,6	96,8
— Pohjois-Suomi BKT/asukas (indeksi, EU=100)	101,1	97,6	95,8
Alueiden väliset kehityserot pienenevät			
— Maakuntien BKT/asukas keskihajonta (indeksiluku)	12,9	12,4	12,4
Vahvoihin maakuntiin perustuva monikeskuksinen aluerakenne vahvistaa sekä kaupunkialueiden että maaseudun elinvoimaisuutta			
Laaditut tai päivitettyt kyläsuunnitelmat		2 200	2 201

* Tilastokeskus/kansantalouden tilinpito, ETLA:n ennuste (syksy 2013).

Energiapolitiikka

- *Suomen energiaomavaraisuus kasvaa*

Suomen energiaomavaraisuus pysyi entisellä tasolla huolimatta kotimaisen uusiutuvan energian lisääntymisestä. Tämä johtui pääasiassa lisääntyneestä sähköntuonnista muista Pohjoismaista. Puu ohitti öljyn suurimpana yksittäisenä energialähteenä. Uusiutuvan energian lisäämisessä ollaan selvästi edellä tavoiteaikataulua johtuen osittain heikosta talouskehityksestä. Energian loppukäytön tehostuminen johtuu aktiivisten energiatehokkuustoimien lisäksi matalasta taloudellisesta aktiviteetista.

Valtioneuvosto antoi energia- ja ilmastostrategian selonteon eduskunnalle, jonka kannanotto loppuvuonna oli hyvin yhtenevä selonteon kanssa. Strategian päivitettyjen skenaariolaskelmien mukaan Suomi on saavuttamassa vuodelle 2020 asetetut tavoitteet. Uuteen strategiaan on myös yhdistetty mineraaliöljyn käytön vähentämishjelma.

Valtioneuvosto asetti 27.6.2013 parlamentaarisen komitean valmistelemaan energia- ja ilmastotiekarttaa vuoteen 2050. Tiekartassa arvioidaan keinot ja kustannukset vähähiilisen yhteiskunnan rakentamiseksi ja kasvihuonekaasu-päästöjen vähentämiseksi 80- 95 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2050 mennessä.

Energia- ja ilmastostrategiassa on sähkönhankinnan osalta tavoitteena riittävän ja kohtuuhintaisen sähkön turvaaminen niin, että sähkönhankinta tukee samalla muita ilmasto- ja energiapoliittisia tavoitteita. Sähkön hankinnan tulee jatkossakin perustua monipuoliseen sekä sähkön ja lämmön yhteistuotannon ansiosta hajautettuun järjes-

telmään. Sähkön hankinnassa tavoitellaan omavaraisuutta. Uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön tukijärjestelmiä on kehitetty niin, että yhä suurempi osa sähköstä tuotetaan kotimaisilla energialähteillä. Rakenteilla oleva Olkiluoto 3- ydinvoimalaitosyksikkö ja periaatepäätöksen saaneet ydinvoimalaitoshankkeet tulevat parantamaan sähkön hankinnan omavaraisuutta 2020-luvulla oleellisesti. Fennovoima Oy:n hankkeen osalta käynnistettiin selvitykset ympäristöasioiden, turvallisuuden arvioinnin sekä Pyhäjoen kunnan kannan muodostamiseksi, koska Rosatom- laitospäätöksen myötä hankkeessa tapahtui oleellisia muutoksia sitten vuoden 2010 periaatepäätöksen.

Osana komission johtamaa Itämeren alueen energiayhteistyötä (ns. BEMIP- hanke) pyritään luomaan uusi kaasuyhteys Baltian kautta Keski-Eurooppaan sekä nesteytetyn maakaasun, LNG- terminaali Itämeren itärannikolle. Suomenlahden rannikolle sijoittuva alueellinen LNG- terminaalihanke sekä Balticconnector -hanke sisällytetään EU:n infrapaketin mukaiselle Project of Common Interest (PCI) listalle. Myös Viron hanke kilpailevana hankkeena on listalla, joten on aktiivisesti vaikutettu komissioon LNG- terminaalin saamiseksi Suomeen. Lisäksi käynnistettiin kansallisen LNG- terminaaliverkoston kehittäminen ja investointituen hakuprosessi. Päätökset investointituen (yhteensä 123 miljoonaa euroa) myöntämisestä on tarkoitus tehdä vuonna 2014.

Sähkömarkkinoiden toimivuus paranee

Syyskuun 2013 alussa tuli voimaan laaja sähkö- ja kaasumarkkinoita koskeva lainsäädäntökokonaisuus. Säädöksillä toimeenpantiin EU:n kolmas energiasisämarkkinapaketti. Euroopan komissio päätti säännösten voimaantulon jälkeen vetää pois EU:n tuomioistuimesta kanteensa, joka koski kyseisten direktiivien toimeenpanoa. Syksyllä voimaantullut sähkömarkkinalaki sisälsi säännökset myös jakeluverkon toimitusvarmuuden parantamisesta. Jakeluverkon osalta verkko on suunniteltava ja rakennettava, ja sitä on ylläpidettävä siten, että verkko täyttää yleiset verkon käyttövarmuutta koskevat vaatimukset eikä myrskyn tai lumikuorman seurauksena vioittuminen aiheuta laissa mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta asemakaava-alueella yli 6 tunnin ja sen ulkopuolella yli 36 tunnin sähkönjakelun keskeytystä.

Uusiutuvan energian käytön osuus loppukulutuksesta kasvaa

Suomelle EU:ssa asetetun tavoitteen mukaan uusiutuvan energian käyttöä on lisättävä 38 %:iin energian loppukulutuksesta vuoteen 2020 mennessä. Kaikkien jäsenmaiden on nostettava myös uusiutuvan energian osuus liikenteessä vähintään 10 %:iin samalla ajanjaksolla. Suomi näyttäisi saavuttavan 38 %:n tavoitteen etupainotteisesti. Keväällä 2013 annetussa valtioneuvoston energia- ja ilmastostrategiassa tehtiin joitain uusia uusiutuvan energian edistämistä koskevia linjauksia aikaisemmin päätettyjen ohjauskeinojen jatkuessa.

Uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön tuotantotukijärjestelmä tuli kokonaisuudessaan voimaan maaliskuussa 2011. Tukijärjestelmä sisältää syöttötariffin uusille tuulivoimaloille, biokaasusta sähköä tuottaville laitoksille sekä pienille puuta polttoaineena käyttäville sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksille. Metsähakkeella tuotetulle sähkölle maksetaan syöttötariffia, joka on sidottu päästöoikeuden hintaan ja turpeen veroon.

Metsähakkeen tuotantotuen turpeen veron noususta johtuva muutos tuli voimaan vuoden 2013 alusta. Komission tuotantotuen hyväksymistä koskeva päätös edellytti tuotantotuen tarkistamista. Syöttötariffijärjestelmän nojalla tuki kohdistuu tällä hetkellä vielä pääosin metsähakkeella tuotetusta sähköstä maksettavaan tukeen. Metsähake oli edelleen kilpailukykyinen polttoaine yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa. Kilpailukyvyn kehittymistä kuitenkin seurattiin tehostetusti.

Tuulivoiman esteiden poistamista pohtivat työryhmät saivat ehdotuksensa valmiiksi. Puolustusvoimien aluevalvontatehtävien ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamiseksi säädettiin laki tuulivoiman kompensatioalueista ja perustettiin ensimmäinen tällainen alue (Perämeren tuulivoima-alue). Merituulivoiman demonstraatiotuen (20 miljoonaa euroa) hakuprosessi käynnistyi.

Liikenteen biopolttoaineiden jakeluvelvoite nousee portaittain 6 %:sta vuonna 2011 20 %:iin vuonna 2020. Toisen sukupolven biopolttoaineita valmistaville biojalostamoille on vuoden 2013 talousarviossa osoitettu 87,5 miljoonaa euroa. Tukihakemusten käsittely käynnistyi ja päätökset on tarkoitus tehdä vuonna 2014.

Energian loppukulutus jaettuna bruttokansantulo pienenee

Valtioneuvoston periaatepäätös vuodelta 2010 kertoo energiatehokkuustoimenpiteistä, joilla toteutetaan Pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiaa. Periaatepäätös, joka sisältää noin 50 toimenpidekokonaisuutta, perustui energiatehokkuustoimikunnan yksimieliseen mietintöön. Vuoden 2011 hallitusohjelman mukaisesti energiatehokkuuden ja energiansäästön edistämistä on jatkettu energiatehokkuustoimikunnan esityksiä noudattaen ja toimeenpanoa seuraten. Joulukuussa 2012 tuli voimaan energiatehokkuusdirektiivi, millä korvataan energiapalveludirektiivi ja sähkön ja lämmön yhteistuotannon (CHP) direktiivi. Direktiivin toimeenpanoa on valmisteltu ja implementoinnin määräaikana on 5.6.2014.

Valtion solmimat energiatehokkuussopimukset elinkeinoelämän sekä kunta-alan kanssa kattavat noin 80 prosenttia Suomen energiankäytöstä. Sopimukseen liittyneet yritykset ja kunnat raportoivat toteuttaneensa vuosina 2008–2012 toimia, jotka tuottavat vuositasolla noin 5,9 terawattitunnin lämpöenergian ja polttoaineiden säästön sekä 2,3 terawattitunnin sähkönsäästön ja vuosittaisen noin 344 miljoonan euron säästön energiakustannuksissa. Energiatehokkuussopimukset ovat keskeinen osa Suomen energiatehokkuustoimintaa ja niiden jatkaminen energiatehokkuusdirektiivin tarkastelukaudella 2014–2020 varmistettiin loppuvuodesta 2013 allekirjoitetuilla aiesopimuksilla jatkaa sopimuksia nykyisen kauden 2008–2016 jälkeen vuosille 2017–2020. Kuluttajien energianeuvontaa jatkettiin ja alueellista neuvontaa laajennettiin vuonna 2013. Tuotteiden energiatehokkuutta parantavia ekosuunnittelu- ja energiamerkintävaatimuksia tuli vuoden 2013 aikana voimaan useille tuoteryhmille. Energiatehokkuuden käytännön toimeenpanotehtävät siirrettiin vuoden 2014 alusta alkavaksi Energiavirastoon (aik. Energiamarkkinavirasto).

Suomi täyttää EU:n vuodelle 2020 antamat tavoitteet vähentää päästöjä

Keväällä 2013 annetun valtioneuvoston energia- ja ilmastostrategian skenaariolaskelmien mukaan Suomi on saavuttamassa vuodelle 2020 asetetut päästövähennystavoitteet päästökaupan ulkopuolisilla toimialoilla. Päästökaupan ulkopuolisten toimialojen vähennystavoite vuodelle 2020 on 10 % vuoden 2005 tasosta.

Päästökauppaan kuuluvien toimialojen tulee vähentää päästöjä vuonna 2020 21 % vuoden 2005 tasosta. Tämä tavoite on yhteinen koko EU:n alueelle ja tavoitteeseen päästään yhteisen päästökaupan pakottamana. Päästökauppa kattaa noin puolet Suomen päästöistä. Päästökauppajärjestelmän valvontajärjestelmä varmistaa sen, että päästökauppaan kuuluvat laitokset ja siten koko päästökauppasektori täyttävät veloitteensa. Laitosten on katettava päästönsä vuosittain seuraavan vuoden huhtikuussa palautettavilla päästöoikeuksilla. Päästökauppakauden 2013- 2020 toimeenpano eteni sekä kansallisella että EU:n tasolla. Komissio hyväksyi maksutta jaettavien päästöoikeuksien alustavat laitoskohtaiset laskelmat, hankeyksiköiden käyttöä koskevat säännöistä päätettiin ja EU:n yhteisellä huutokauppapaikalla järjestettävät päästöoikeuksien huutokaupat toimivat täysimääräisesti tuottaen huutokauppatuloja valtiolle.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

32.01.66 Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet

Elinkeino- ja innovaatio-osasto käytti 3 459 017,32 euroa kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin vuonna 2013. Määrä jakautui siten, että 3 255 644,32 euroa käytettiin Euroopan avaruusjärjestön (ESA) jäsenmaksuun ja osuuteen eläkemaksuista. Muiden kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja sekä OECD:n maksuosuuksia maksettiin 203 373 euroa. Kansainvälisten rahoituslaitosten, järjestöjen ja yhteistyöorganisaatioiden maksuosuuksiin oli varattu yhteensä 1 000 000 euroa. Kyseinen raha on tarkoitettu yhteistyöhön Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin EBRD:n sekä Kansainvälisen rahoitusyhtiön IFC:n kanssa. Suunnitellut hankkeet eivät toteutuneet vuonna 2013, mutta seuraavan vuonna on odotettavissa, että käynnistyy pari isoa hanketta.

32.20.41. Yleisavustus eräille yhteisöille ja järjestöille elinkeinopolitiikan edistämiseksi

Elinkeino- ja innovaatio-osaston ohjauksessa toimii 11 ulkomaankauppaa ja elinkeinopolitiikkaa sekä yritysten kansainvälistymistä edistävää valtionapuyhteisöä, joista suurimmat ovat Finpro ry, mukaan lukien Invest In Finland - toiminto ja Keksintösäätiö.

Yleisavustusta yhteisöjen toimintaan on vuonna 2013 osoitettu yhteensä 35 672 000 euroa, josta 33 636 000 euroa elinkeino- ja innovaatio -osaston ohjauksessa oleville yhteisöille.

Taulukko 8: Finpro ry:n tavoitteiden toteumat 2011 - 2013

	2011	2012	2013
Pk-yritysten osuus asiakkaista (% kaikista asiakkaista)	67	67	67
Finpron neuvontapalveluasiakkaiden lukumäärä (kpl)	2 001	1 850	1 700
Palveluiden hyödyllisyys yritysten kannalta (1-4)	3,92	3,95	3,98

Vuonna 2013 Finpro ry:llä oli kaikkiaan 58 vientikeskusta yhteensä 50 maassa ja 10 alueellista yksikköä kotimaassa. Vientikeskusten suurimpien toimeksiantojen keskimääräinen koko oli runsaat 19 000 euroa.

Vuonna 2014 Finpro ry:n toimintaa uudistetaan. Uudistuksessa Finpro ry:n maksulliset konsultointitoimet ulkoistetaan omaksi erilliseksi yhtiöksi. Muutoksen jälkeen valtion yleisavustus kohdennetaan pelkästään Finpro ry:n yleishyödyllisiin toimihintoihin. Lisäksi Finpro ry:n uudistuksen yhteydessä valtion virastona toimiva Matkailun edistämiskeskus MEK lakkautetaan, ja sen toiminnot siirretään osaksi Finpro ry:tä.

Vuonna 2013 ulkomaiset investoinnit kääntyivät kasvuun EU- alueella, vaikka globaali taloustilanne vaikuttaa edelleen merkittävästi investointivirtoihin. Kehittyneiden markkinoiden osuus kaikista ulkomaisista investoinneista pysyi kuitenkin historiallisen alhaisella tasolla. Invest in Finland keskittyi Team Finland -investointistrategian mukaisesti kooltaan merkittävien investointien hankintaan. Huomattavimmat toteutuneet hankkeet liittyivät tietokonesali-, tuulivoima- ja T&K-investointeihin. Invest in Finland käynnisti yhteistyössä Pohjois- Savon, Etelä- Savon ja Pohjois- Karjalan ELY- keskusten kanssa ESR- rahoitteen Invest in Itä-Suomi -hankkeen.

Invest in Finland perehdytti Team Finland -verkoston toimijoita sekä kotimaassa että ulkomailla investointien hankintatyöhön. Tavoitteena on tehostaa Team Finland -verkoston osaamista investointimyoenteisen maakuvan rakentamisessa sekä potentiaalisten investointihankkeiden tunnistamisessa.

Taulukko 9. Invest in Finlandin tavoitteiden toteuma 2011, 2012 ja 2013

	2011	2012	tavoite 2013	toteuma 2013
Investointien työllistävyys, työpaikkojen kappalemäärä	Uusi mittari vuodesta 2012	3638	650	600
Investointien taloudellinen merkitys, miljoonaa euroa	Uusi mittari vuodesta 2012	355	120	420
Kansallinen välitavoite investointistrategian tavoitteen saavuttamisessa (ulkomaisten suorien investointien kanta bkt:sta yli EU:n keskiarvon 2020 mennessä)	33,80 %	36,00 %	38,00 %	Unctad julkaisee elokuussa 2014
Asiakastytyväisyys				
- yritysten	4,15	4,09	4,1	4,34

32.20.42. Innovaatiokeskittymien kehittäminen

Alueellisten osaamiskeskusten ja osaamisklusterien välistä yhteistyötä sekä innovaatiokeskittymien kansainvälistymistä vahvistettiin. Osaamisklusterit toteuttivat yhteisen roadshown, jossa tehtiin suomalaista teollisuutta ja osaamista tunnetuksi Kiinan ja Venäjän markkinoilla. Moskovan ja Shanghaiin tilaisuuksiin osallistui noin 80 suomalaista yritystä ja kehittäjää. Osaamiskeskusohjelman Human Security Finland verkoston ja Team Finlandin yhteistyönä toteutettiin liiketoiminnan työpajat Sambassa. Työpajoihin osallistui noin 40 suomalaista kehittäjää ja yritystä. Tavoitteena on vahvistaa suomalaisten osaajien ja kehittyvien maiden innovaatioyhteistyötä. Meriklusterin toimenpiteillä vahvistettiin suomalaisten yritysten kilpailukykyä Brasilian markkinoilla. Toimenpiteiden arvioidaan tuottaneen suomalaisille yrityksille noin 500 miljoonan tilauskannan Brasilian markkinoilla. Kertomusvuonna toteutettiin viiden muun Itämeren maan kanssa rahoitushaku, jonka tavoitteena on lisätä Itämeren alueen innovaatiokeskittymien ja niissä toimivien yritysten yhteistyötä. Haun pohjalta käynnistettiin yhteensä 28 hanketta. Lisäksi osallistuttiin EU:n BONUS- ohjelman rahoitushakuun, joka edistää Itämeren ympäristöalan tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä.

Innovaatiokeskittymien neuvottelumenettely 12 kaupunkiseudun kanssa sekä INKA-ohjelma ja kasvusopimukset muodostavat keskittymäpolitiikan kokonaisuuden. Innovatiiviset kaupungit -ohjelman tavoitteet ja toimintamalli kaudeksi 2014–2020 määriteltiin ja INKA- haku toteutettiin. Vuoden 2014 käynnistyneen INKA- ohjelman hallinnointi siirrettiin Tekesille.

32.20.43. Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin

Yhteishankkeiden tavoitteena on toteuttaa kattava määrä yritysten yhteisiä näyttelyosallistumisia eri toimialoille ja eri markkina-alueille. Yritysten kansainvälistymistä tehostetaan myös yhteisillä verkostohankkeilla ja kumppanuusohjelmilla, joihin osallistumalla pk-yritykset saavat konkreettista tukea kansainvälistymisensä alkutaipaleella. Lisäksi yhteishankkeiden kautta tuetaan mm. markkinaselvityksiä, markkinaselvitysmatkoja, koulutusta, ulkomaisia lehtimiesvierailuja, laajoja viestintäkampanjoita sekä yritysten kansainvälistymiseen liittyviä laajempia strategisia hankkeita. Yhteishankkeiden vaikuttavuutta arvioidaan 5 vuoden välein. Viimeisin arvio on tehty vuonna 2010.

Vuoden 2013 yhteishankkeiden valtuus oli edellisvuotta lähes 40 prosenttia pienempi. Vähentynyt valtuus vähensi niin hankkeiden lukumäärää kuin niihin osallistuvien yritysten määrää. Vuonna 2012 yhteishankkeisiin osallistui 2 250 yritystä ja sitä edellisena vuonna 2 371, kun vuoden 2013 vastaava luku oli enää 1 749 yritystä. Yritysosallistumisia ei juuri nostanut lisätalousarvioissa osoitetut neljän miljoonan euron lisävaltuudet ICT- alan äkillisiin rakennemuutoksiin ja telakkateollisuuden toimintaympäristön muutoksiin. Vuoden 2013 viimeisessä talousarviossa saatua kahden miljoonan euron lisävaltuutta ei puolestaan ehditty käyttää, vaan se siirrettiin käytettäväksi vuonna 2014.

Vuonna 2013 ministeriö jatkoi sen toiminnan kannalta keskeisiä strategisia kärkihankkeita, kuten Cleantech Finland-, Future Learning Finland- ja Finland Care- ohjelmia.

Taulukko 10. Kansainvälistymisvaltuuksien ja määrärahojen kehitys 2011- 2013

	2011	2012	2013
Valtuus, euroa	25 628 000	24 070 940	19 664 000
Myönnetty, euroa	22 366 000	24 070 940	17 941 043

Taulukko 11. Hakemusten määrä ja kohdistuminen

	2011	2012	2013
Hakemusten lkm, kpl	390	354	331
Myönteisten päätösten lkm, kpl	346	328	263
Osallistuvien yritysten lukumäärä, kpl	2 371	2 250	1 749
Verkostohankkeet ja kumppanuusohjelmat	71 päätöstä	76 päätöstä	73 päätöstä
Kansainväliset näyttelyt	165 päätöstä	151 päätöstä	116 päätöstä
Pk-yritysten osuus avustuksista, %	72,5	84	73

32.20.44. Valtionavustus yksittäisten yritysten hankevalmisteluun Venäjällä

Valtionavustuksilla yksittäisten yritysten hankevalmisteluun Venäjällä tuetaan suomalaisten pk-yritysten etabloitumiseen ja tuotannollisen tai palvelutoiminnan aloittamiseen tarvittavien selvityshankkeiden tekemistä tai Venäjällä jo toimivan tytäryrityksen kehittämistä.

Taulukko 12. Avustus pk-yritysten hankevalmisteluun Venäjällä

	2012	2013	Yhteensä
Hakemusten lukumäärä	10	26	36
Myönteisten päätösten lkm	10	24	34
Siirtomääräraha (3 v.), euroa	1 000 000	700 000	1 700 000
Myönnetty määrä, euroa	460 500	953 700	1 414 200

32.30.46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki

Laivanrakennuksen innovaatiotuki on tarkoitettu Suomessa rekisteröidylle laivanrakennusyrittäjälle, laivankorjausyrittäjälle ja laivankonversioyrittäjälle uuden alustyyppin kehittämiseen ja suunnitteluun, aluksen innovatiivisiin osiin, jotka voidaan erottaa aluksesta erillisinä osina sekä innovatiivisten tuotanto-, suunnittelu- ja logistiikkamenetelmien kehittämiseen ja toteuttamiseen.

Vuoden 2011 kolmannessa lisätalousarviossa myönnetystä 16 000 000 euron kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutettiin 3 200 000 euroa vuoden 2013 neljännessä lisätalousarviossa. Alushanke, jolle tukea myönnettiin, valmistuu keväällä 2014, jolloin vuoden 2011 siirtomääräraha ei olisi enää ollut käytettävissä. Innovaatiotuen viimeinen osa maksetaan alushankkeen valmistumisen jälkeen. Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon vuoden 2013 neljännen lisätalousarvion momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Vuoden 2013 lisätalousarviossa momentille myönnettiin lisäystä 23 200 000 euroa. Vuonna 2013 laivanrakennuksen innovaatiotukea oli siten käytössä yhteensä 39 200 000 euroa, josta myönnettiin innovaatiotukea yhteensä 38 936 765 euroa seitsemälle eri alushankkeelle.

Taulukko 13: Laivanrakennuksen innovaatiotuki

Myöntövuosi	2010	2011	2012	2013
Hankkeiden määrä	2	5	0	7
Tuen määrä (milj. euroa)	4,514	14,862	0	38,937
Hankkeiden työllistävä vaikutus (htv)	740	4910	0	12 385
Euroa/htv	6100	3026	0	3 144

32.30.47. Finnvera Oyj:n korkotuet ja tappiokorvaukset

Finnvera Oyj:n toiminnalle on asetettu itsekannattavuustavoite, jonka mukaan Finnvera Oyj:n tulee pitkällä aikavälillä kattaa omat toimintakustannuksensa sekä vastuullaan olevat luotto- ja takaustappiot liiketoiminnastaan saamallaan tuloilla.

Valtio korvaa Finnvera Oyj:lle osan pk- rahoituksessa syntyneistä luottotappioista. Finnvera Oyj:n kotimaan rahoituksen riskinottoa lisättiin vuoden 2013 alusta siten, että Finnvera Oyj:lle aiheutuvien luotto- ja takaustappioiden valtion korvausosuuksia nostettiin koko maassa 75 prosenttiin kansainvälistyvien ja kasvuyritysten sekä aloitavien yritysten osalta. Uudet luotto- ja takaustappiositoumukset ovat voimassa vuoden 2015 loppuun asti.

Finnvera Oyj myönsi vuonna 2013 lainoja ja takauksia pk- yrityksille kotimaassa yhteensä 664 miljoonaa euroa, mikä on 11 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2012. Finnvera Oyj oli vuoden aikana mukana rahoittamassa 970 omistusjärjestelyä (2012: 944) yhteensä 108 miljoonalla eurolla (vuonna 2012 118 miljoonalla eurolla).

Taulukko 14: Finnvera Oyj:n korkotuet ja tappiokorvaukset vuosina 2011 -2013

	2011	2012	2013
Korkotuet ja tappiokorvaukset (milj. euroa)	35,5	58,2	60,3

32.20.48. Korkotuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille

Vienninrahoitus pyrkii parantamaan osaltaan suomalaisten vientiyritysten edellytyksiä menestyä globaaleilla markkinoilla. Finnvera Oyj:n varainhankintaan perustuvan rahoitusjärjestelmän puitteissa (1543/2011) Suomen Vientiluotto Oy allekirjoitti vuonna 2013 yhteensä 1,3 miljardin euron arvosta vienti- ja alusluottosopimuksia ja antoi ehdollisia rahoitustarjouksia yhteensä 1,7 miljardin euron arvosta. Rahoitushakemuksia vastaanotettiin yhteensä 4,8 miljardin euron arvosta. Vienninrahoituksen kysyntä on kasvanut rahoitusmarkkinoiden tarjonnan kiristyessä erityisesti pitkäaikaisessa vienninrahoituksessa.

Suomen Vientiluotto Oy hallinnoi julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasausjärjestelmää. Katsausvuoden aikana tehtiin rajattu määrä luottosopimuksia korontasaukseen liittyen. Korontasauksen kysyntä on laskenut viime vuosina, sillä yritykset tarvitsevat myös vientiluottorahoitusta hankkeiden rahoitukseen. Nostamattomia korontasausvarauksia on 5,4 miljoonaa euron arvosta.

Vientitakuulain 6 §:n mukaisia erityisriskinoton vastuita oli voimassa lokakuun loppuun 2013 mennessä yhteensä 584 miljoonaa euroa. Määrä nousi vuoden aikana merkittävästi. Erityisriskinoton vastuita voi olla enintään 2,5 miljardia euroa.

Osana kasvua ja vientiä tukevan toimintaympäristön kehittämistä, vienninrahoituksen valtuuksia (vientitakuut, vientiluotot, korontasaus) päätettiin nostaa merkittävästi. Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2014 alkupuolella.

Taulukko 15: Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille vuosina 2011-2013

	2011	2012	2013
Korkotuki- ja muut maksut (milj. euroa)	16,9	14,4	10,5
Uudet korontasaus sopimukset, arvo (milj. euroa)	335	28	63
Korontasaus sopimuskanta vuoden lopussa - arvo (milj. euroa)	1 532	1 129	800

Lisäksi korontasaus toiminnasta kertyi valtiolle korkohyvityksiä vuonna 2013 yhteensä 25,2 miljoonaa euroa (36,2). Suojausmenoja aiheutui 10,5 miljoonaa euroa (14,4).

32.20.80. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleerahoitustoimintaan

Rahoitusmarkkinakriisin aikana otettiin käyttöön OECD-ehdotin väliaikainen viennin ja kotimaisten alusluottojen jälleerahoitusjärjestelmä, jossa varainhankinta tapahtui Valtiokonttoriin kautta. Järjestelmän piiriin ei ole otettu uusia hankkeita 31.12.2012 jälkeen. Vuonna 2013 nostettiin lainoja tehdyistä luottovarauksista. Nostot jatkuvat nostosuunnitelmien mukaisesti vuoteen 2015 asti.

Taulukko 16: Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n toimintaan vuosina 2011 -2013

	2011	2012	2013
Myönnettyt lainat			
- määrä (kpl)	8	6	0
- arvo (milj. euroa)	1 690	1 091	0
Lainojen nostot (milj. euroa)	286	882	943

Lainan nostojen lisäksi momentilta maksetaan Valtiokonttorin mahdollisiin suojaus-toimenpiteisiin liittyvät suojauskulut. Kysymyksessä on lainamuotoinen rahoitus, joka tuloutuu valtiolle myöhemmin vuosina pääomalyhennyksinä sekä korkotuloina.

32.20.81. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n rahoitukseen kotimaisille alustoimituksille

Määräraha liittyy rahoitusmarkkinakriisin aikana käyttöön otettuun väliaikaiseen kotimaisten alustoimitusten jälleerahoitukseen. Rahoituksella turvattiin alusrahoituksen saatavuus Suomessa valmistettaviin kotimaahan toimitettaviin alustoimituksiin sekä siten osaltaan edistettiin suomalaisten yritysten kasvuedellytyksiä ja työllisyyttä.

Valtuutta ei enää voida käyttää. Vuoden 2013 jälkeen ei enää ole ko. väliaikaisen Valtiokonttorin varainhankintaan perustuvan alusrahoitusjärjestelyn puitteissa nostettavia alusluottoja.

Momentin käyttö oli 179 000 000 euroa vuonna 2013. Määrärahaa oli varattu 185.000.000 euroa. Aikaisempina vuosina momentilla ei ole ollut määrärahaa.

Kysymyksessä on lainamuotoinen rahoitus, joka tuloutuu valtiolle myöhempinä vuosina pääomalyhennyksinä ja korkotuloina.

32.20.82. Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan

Kysymyksessä on arviomäärärahmomentti, joka turvaa Finnvera Oyj:n vienninrahoitukseen liittyvää varainhankintaa poikkeustapauksissa. Lainavaltuus on enintään 200 miljoonaa euroa. Rahoitusmarkkinoiden toiminnan ollessa sellaisessa häiriötilanteessa, että se estäisi Finnvera Oyj:tä hankkimasta markkinoilta varainhankintaan tarkoitettuja lainoja ja lainaohjelmia, voidaan yhtiölle myöntää valtion talousarviossa olevien määrärahojen puitteissa lyhytaikaista enintään 12 kuukauden pituista lainaa käypää korkoa vastaan. Laina valtuutta ei käytetty vuonna 2013.

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

32.20.45 Yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelu

Pk-yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelua sekä yrityksen toiminnan alkuvaiheen kehittämistoimenpiteitä koskeviin avustuspäätöksiin käytettiin määrärahaa vuonna 2013 6,7 miljoonaa euroa 527 pk-yrityksen hankkeeseen (2012 käyttö avustuspäätöksiin 9,2 miljoonaa euroa 703 hankkeeseen ja 2011 käyttö 8,2 miljoonaa euroa 656 hankkeeseen). Momentin määrärahaa käytettiin maksuspäätöksiin vuonna 2013 yhteensä 6,8 miljoonaa euroa.

32.30.44. Alueellinen kuljetustuki

Harvaan asutulla alueella sijaitsevien pk-yritysten kuljetuskustannusten tasaamiseen maksettiin momentilta vuonna 2013 4,1 miljoonaa euroa 313 pk-yritykselle (2012 käyttö 6,0 miljoonaa euroa 339 yritykselle ja 2011 käyttö 5,0 miljoonaa euroa 347 yritykselle).

32.30.51. Julkiset työvoimapalvelut

Momentin määrärahaa käytettiin 366,8 miljoonaa euroa. Lisäksi käytettiin vuodelta 2012 siirretyt määrärahat, 95,6 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin yhteensä 462,3 miljoonaa euroa (2012 454,2 miljoonaa euroa ja 2011 527,5 miljoonaa euroa). Vuonna 2013 momentilta rahoitettavien palvelujen piirissä oli keskimäärin 51 900 henkilöä, mikä on noin 2 600 henkilöä enemmän kuin vuonna 2012.

Työvoimakoulutukseen käytettiin 215,4 miljoonaa euroa, mikä on 8,8 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2012. Ammatillisen koulutuksen osuus oli 171 miljoonaa euroa ja kotoutumiskoulutuksen osuus oli 42 miljoonaa euroa. Työvoimakoulutuksessa oli keskimäärin 23 900 henkilöä, mikä on 8,4 % vähemmän kuin edellisellä vuonna. Kolmen kuukauden kuluttua ammatillisen työvoimakoulutuksen päättymisen jälkeen työttömänä oli 37,2 %, mikä on 3 % -yksikköä enemmän kuin vuonna 2012. Opiskelijapalautte ammatillisesta koulutuksesta on hyvällä tasolla edelleen; vuonna 2013 82,5 % vastaajista antoi ammatilliselle koulutukselle hyvän tai erinomaisen yleisarvosanan.

Työllistämiseen käytettiin 197,3 miljoonaa euroa, mikä on 15 miljoonaa euroa (7,9 %) enemmän kuin vuonna 2012. Työllistettynä oli keskimäärin 21 740 henkilöä, mikä on 7 % vähemmän kuin edellisellä vuonna. Kolmen kuukauden kuluttua palkka-

tuetun työn päättymisen jälkeen työttömänä oli 46,7 %, mikä on 0,6 % -yksikköä vähemmän kuin vuonna 2012.

Valmennuksiin ja kokeiluihin käytettiin 16,8 miljoonaa euroa ja työllisyyspoliittisiin avustuksiin 24,6 miljoonaa euroa.

32.20.45 Yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelu

Pk-yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelua sekä yrityksen toiminnan alkuvaiheen kehittämistoimenpiteitä koskeviin avustuspäätöksiin käytettiin määrärahaa 6,7 miljoonaa euroa 527 pk-yrityksen hankkeeseen (2012 käyttö avustuspäätöksiin 9,2 miljoonaa euroa 703 hankkeeseen ja 2011 käyttö 8,2 miljoonaa euroa 656 hankkeeseen). Maksuspäätöksiin käytettiin määrärahaa yhteensä 6,8 miljoonaa euroa.

32.30.45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen

Valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain mukaisesti avustuksiin käytettiin myöntämisvaltuutta 26,9 miljoonaa euroa 563 hankkeeseen (2012 käyttö 30,3 miljoonaa euroa 568 hankkeeseen ja 2011 käyttö 40,6 miljoonaa euroa 947 hankkeeseen). Momentin mukaisia avustuksia myönnettiin erityisesti pk-yritysten kasvua, kansainvälistymistä ja innovaatiotoimintaa edistäviin sekä pk-yritysten toimintaympäristöä parantaviin hankkeisiin. Momentin määrärahan käyttö oli 24,1 milj. euroa (2012 käyttö 25,1 miljoonaa euroa ja 2011 30,0 miljoonaa euroa).

32.30.64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin

Myöntämisvaltuutta käytettiin 5,2 miljoonaa euroa 17 päätökseen (2012 8,1 miljoonaa euroa 43 päätökseen ja 2011 21,3 miljoonaa euroa 95 päätökseen). Momentin määrärahan käyttö oli 14,3 miljoonaa euroa (2012 18,5 miljoonaa euroa ja 2011 12,8 miljoonaa euroa).

32.30.50. Palkkaturva

Määrärahaa oli yhteensä 42,7 miljoonaa euroa, josta käytettiin 39,1 miljoonaa euroa (2012 käyttö 36,1 miljoonaa euroa ja 2011 käyttö 33,3 miljoonaa euroa). Palkkaturvaa saaneiden työntekijöiden lukumäärä oli 9 306 vuonna 2013, 8 231 vuonna 2012 ja 8 576 vuonna 2011.

Kotouttaminen

32.70.30. Valtion korvaukset kunnille

Momentin vuoden 2013 talousarvion määräraha oli 95,1 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 102,2 miljoonaa euroa, määrärahan käyttö ylittyi 7,1 miljoonalla eurolla (2012 käyttö 80,8 miljoonaa euroa, 2011 käyttö 77,5 miljoonaa euroa).

EU:n Solid- rahastosta on rahoitettu VIPRO-, HAAPA- ja AFRO- hankkeita yhteensä 940 800 eurolla vuonna 2013.

Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

32.40.50. Valtionavustus kuluttajajärjestölle

Avustuksen perusteena on edistää Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry:n aktiivisuutta kuluttajapolitiikassa ja sitä kautta lisätä kotitalouksien toimivuutta ja tehokkuutta sekä parantaa kuluttajien omia toimintaedellytyksiä. Vuonna 2013 liitolle myönnettiin 673 000 euroa.

32.40.51. Eräät merimiespalvelut

Valtio tukee suomalaista merenkulkua korvaamalla työnantajalle eri tilanteissa kustannuksia, jotka syntyvät työntekijän matkustaessa alukselta kotiinsa ja korvaavan työntekijän lähettämisestä alukselle. Vuoden 2009 alusta työnantajan oikeutta matkakustannusten korvauksiin laajennettiin koskemaan myös miehistöjen vaihtojen yhteydessä syntyviä matkakustannuksia. Tämän jälkeen korvattavat kustannukset ovat kasvaneet vuosittain. Vuonna 2013 kasvu edellisvuoteen oli noin 360 000 euroa. Korvausmäärän nousun arvioidaan ainakin osaksi johtuvan vuoden 2009 alusta voimaan tulleesta lakimuutoksesta. Muutoksen vaikutukset näkyivät viiveellä, koska korvauksia on mahdollista hakea taannehtivasti. Matkakustannusten korvausten hakuaika on pitkä, korvaushakemukset ruuhkautuvat loppuvuoteen ja yleensäkin työnantajien (varustamojen) hakukäyttäytymistä on vaikea ennakoida, mikä vaikeuttaa vuosittain määrärahan tarpeen arvioimista. Talousarviossa 2013 toimintaan myönnettiin yhteensä 2 080 000 euroa, joista 1 500 000 euroa merimiesten matkakulujen korvauksiin ja 580 000 euroa Merimiespalvelustoimiston kustannuksiin. Matkakulujen korvauksiin käytettiin 1 399 979 euroa.

32.01.01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot

Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenoista myönnettiin 250 000 euroa Suomen Kuntaliiton organisaatiossa toimivalle julkisten hankintojen neuvontayksikölle, mistä käytettiin 220 000 euroa. Avustuksen maksamisen edellytyksenä on ollut, että Suomen Kuntaliitto ry osoittaa toimintaan vähintään vastaavan suuruisen taloudellisen panoksen. Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelmassa on todettu, että julkisten hankintojen neuvontayksikön resurssit turvataan. Julkisten hankintojen neuvontayksikön toiminnalla tavoitellaan tehokasta, avointa ja osaavaa julkista hankintatointa, joka takaa yrityksille tasapuoliset ja avoimet mahdollisuudet tarjota tavaroita, palveluita ja urakoita julkiselle sektorille. Neuvontayksikön toiminnassa keskityttiin varsinaisen neuvontatoiminnan ohella aktiiviseen tiedotustoimintaan hankintalainsäädännön sisällöstä ja ajankohtaisista muutoksista sekä harmaan talouden torjunnan edistämiseen julkisissa hankinnoissa. Neuvontayksikön työ oli vuonna 2013 kysyttyä ja tuloksellista. Neuvontayksikkö on osoittautunut tarpeelliseksi myös siitä syystä, että se on poistanut neuvontakysyntää, joka aikaisemmin on kohdistunut suoraan ministeriöön.

Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopoliitikka

32.50.43. Maakunnan kehittämisasiä

Suurin osa momentin määrärahasta käytettiin osaamiskeskusohjelman perusrahoitukseen. Ohjelmaa toteutettiin 13 osaamisklusterissa ja 22 osaamiskeskuksessa eri alueilla. Osaamiskeskusten toiminnassa painottui yhteistyön vahvistaminen erityisesti kansainvälisten toimintojen osalta. Uusien avauksien ja kumppanuuden vahvistamisen maantieteellisiä painopisteitä olivat Kiina, Venäjä ja Brasilia. Ohjelmassa syntyneet parhaat hyvät käytännöt ja toimintamallit sekä ohjelman tulokset koottiin Osaamiskeskusohjelma – Tuloksia ja käytäntöjä 2007–2013 –julkaisuksi.

Osaamiskeskusohjelmalle asetetuista määrällisistä tavoitteista uusien yritysten määrä on ylitetty. Uusia työpaikkoja ei sen sijaan syntynyt odotusten mukaisesti. Ohjelman toteutukseen on tavoitteiden mukaisesti osallistunut vuosittain yli lähes 8 000 yritystä. Osaamiskeskusten tai -klustereiden yhteisten hankkeiden ja kilpailun rahoituksen osuuksissa on pääsyt hyvin lähelle väliarvioinnin yhteydessä vuonna 2010 asetettuja tavoitteita.

Taulukko 17: Osaamisohjelman määrälliset tavoitteet

Osaamiskeskusohjelman määrälliset tavoitteet	toteuma 2007–2013	tavoite 2007– 2013
Yhteisten hankkeiden rahoituksen osuus, %	47	50
Kilpailun rahoituksen osuus, %	36	40
Toteuttamiseen osallistuvat yritykset vuosittain (bruttokeskiarvo)	7 900	8 000
Uudet työpaikat	4 226	7 000
Uudet yritykset	832	700

32.50.62. Maaseudun kehittäminen

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä valmisteli ja toteutti valtakunnallista maaseutupolitiikkaa muun muassa hankkeilla, ohjelmatyöllä ja viestinnällä. Valtakunnallisia maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeista ei järjestetty momentin leikkauksen vuoksi avointa hankehakua, vaan rahoitettiin vain 23 jatkohanketta sekä kaksi erikseen kilpailutettua hanketta, yhteensä noin 1 000 300 euroa. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnoimasta Maatilatalouden kehittämisrahastosta (Makera) rahoitettiin yhteistyöryhmän hankeryhmän esityksestä kuusi uutta hanketta, yhteensä noin 510 000 euroa. Makerasta rahoitettujen valtakunnallisten maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden teemana vuonna 2013 oli maaseudun alueiden käyttö.

Kylätoiminnan valtakunnallista kehittämistä tuettiin 1 050 000 eurolla, joka jakaantui Suomen Kylätoiminta ry:lle, Svensk Byaservicelle ja 19 maakunnalliselle kyläyhdistykselle. Rekisteröityneiden kyläyhdistysten määrä oli vuoden 2013 lopussa 3246 (vuonna 2012 yli 3000).

32.50.64. EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ja ENPI CBC -ohjelmiin ohjelmakaudella 2007–2013

EU:n rakennerahasto-ohjelmien rahoitusta suunnattiin vuonna 2013 suhdannetilanteen edellyttämällä tavalla nopeasti yrittäjyyttä, uutta liiketoimintaa ja uusia työpaikkoja luoviin toimenpiteisiin sekä työllisyys- ja koulutustoimenpiteisiin. Rakennerahasto-ohjelmien varoja käytettiin myös äkillisten rakennemuutosten vaikutusten lieventämiseen.

Rakennerahasto-ohjelmat ovat edenneet ripeästi. Seurantatietojen mukaan rakennerahastotoiminnalle asetetut määrälliset tavoitteet uusien työpaikkojen ja uusien yritysten osalta ovat jo ylittyneet ja käynnissä olevista hankkeista kirjautuu tuloksia vielä vuosien 2014 ja 2015 aikaanakin.

Ohjelmien tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta tehdään myös ulkopuolisia arvioin-teja, joissa hyödynnetään seurantatietoja täydentäen niitä kyselyillä ja haastatteluil-la. Rakennerahastohankkeilla on arviointien mukaan ollut positiivisia vaikutuksia in-novaatiotoiminnan edistämiseen, yritysten verkottumisen lisäämiseen ja työvoiman osaamisen ja työllisyyden parantamiseen. Tavoitteena on edistää kumppanuutta ja verkottumista julkisen sektorin, yritysten, oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimi-joiden kesken, millä on pysyviä vaikutuksia myös rakennerahastotoiminnan ulkopuo-lella.

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) arvioinnin mukaan verkostoista ja kumppanuusyhteistyöstä saadut hyödyt ovat ohjelmatoiminnan loppuvaiheessa korostuneet. Ar-voitsijan mukaan paikallisen kumppanuuden tavoite on toteutunut lähestulkoon kai-kissa ESR- hankkeissa. ESR- ohjelman kehittämishankkeiden toimenpiteet fokusoi-tuvat erityisesti sosiaalisesti kestävään kehitykseen eli syrjäytymisen ehkäisyyn ja

osallisuuden edistämiseen; yli puolet arvioiduista hankkeista katsoi kehittämistoimien kohdistuneen juuri syrjäytymisen ehkäisyyn.

Taulukko 18: EAKR:sta ja ESR:sta osarahoitettavien alueellinen kilpailukyky ja työllisyys toimenpideohjelmien päätavoitteet ohjelmakaudella 2007—2013

Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettavien alueellinen kilpailukyky ja työllisyys toimenpideohjelmien päätavoitteet ohjelmakaudella 2007—2013	toteuma* 2007–2013	tavoite 2007–2013
—Työllistämisen- ja koulutustoimenpiteissä aloittaneet henkilöt (ESR)	462 500	450 000
—Uudet yritykset (EAKR ja ESR)	23 350	13 440
—Uudet työpaikat (EAKR ja ESR)	61 360	50 230
—Uudet t&k-töpaikat	3 030	2 240
—Lissabonin strategian mukaiset hankkeet (%)	78	81

* Toteuma vuoden 2013 loppu, ennakkotieto.

Energiapolitiikka

32.60.40. Energiatuki

Energiatukea myönnettiin yhteensä 39,2 miljoonaa euroa uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden investoinneille ja niitä tukeville selvityksille. Tukipäätöksiä tehtiin yhteensä 547, joista 526 tehtiin ELY- keskuksissa ja 21 työ- ja elinkeinoministeriössä.

Uusiutuvan energian investointeihin myönnettiin yhteensä 26,5 miljoonaa euroa, josta noin 11,1 miljoonaa euroa myönnettiin työ- ja elinkeinoministeriöstä ja noin 15,4 miljoonaa euroa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista. Suurin osa hankkeista liittyi puun energiakäyttöön. Vuoden 2013 aikana myönnettiin edellisvuosia vähemmän tukia. Aurinkosähköhankkeiden määrä kasvoi merkittävästi edellisvuosista ja muiden hankkeiden määrä pysyi lähes edellisvuoden tasolla.

Energiatehokkuusinvestoinneille myönnettiin yhteensä 11,4 miljoonaa euroa, josta valtaosa, eli noin 9 miljoonaa euroa myönnettiin ELY- keskuksista. Selvityksille ja katselmuksille myönnettiin yhteensä 1,3 miljoonaa euroa. Hankemäärät ja myönnetyt tuet olivat hyvin samanlaisia kuin vuonna 2012.

32.60.20. Energiansäästön ja uusiutuvan energiankäytön edistäminen ja energiatiedotus

Alan menetelmäkehitykseen, neuvontaan ja viestintään käytettiin noin 3,5 miljoonaa euroa.

32.60.42. Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi

Avustuksia myönnettiin 110 254 euroa. Avustus on käytetty Utsjoen alueen sähköverkon korvausinvestointien osittaiseen rahoittamiseen. Utsjoen alueen sähköverkon korvausinvestointien avulla alueen sähköverkkotoiminnasta vastaava verkonhaltija, Tunturiverkko Oy, huolehtii alueen sähköverkon toimintakunnosta sekä varmistaa ja ylläpitää sähköntoimitusvarmuutta.

32.60.43. Kioton mekanismit

Vuonna 2013 Kioton mekanismeihin myönnettiin arviomäärärahaa 1 551 212 euroa. Arviomääräraha käytettiin kahdenvälisten päästöyksiköiden hankintakuluihin ja joustomekanismien hallinnoinnin kustannuksiin. Suomella oli vuonna 2013 yhdeksän päästöyksiköiden ostosopimusta, joiden kautta Suomi on sitoutunut ostamaan yhteensä noin 2,2 miljoonaa päästöyksikköä.

32.60.44. Uusiutuvan energian tuotantotuki

Syöttötariffia maksettiin metsähakkeella tuotetusta sähköstä 33 760 000 euroa, tuulivoimalla tuotetusta sähköstä 23 343 000 euroa ja biokaasulla tuotetusta sähköstä 99 000 euroa. Arviolta osa vuotta 2013 koskevista metsähakesähkön syöttötariffin maksatuksista siirtyy vuodelle 2014, koska metsähakevoimaloilla on tällainen optio. Tuulivoimahankkeiden kehitys on ollut lähinnä hallinnollisten esteiden vuoksi ennakoitua hitaampaa.

1.3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Ministeriön toiminnallista tehokkuutta kuvaavat parhaiten tavoite- ja toteumatiedot, joiden avulla osoitetaan, miten tehokkaasti ministeriön toiminta on organisoitu ja miten tehokkaasti se toimii. Tarkastelussa tavoitteet ja aikaansaannokset suhteutetaan käytettyihin voimavaroihin. Työ- ja elinkeinoministeriön taloudellisuuden ja tuottavuuden kehitystä on pyritty kuvaamaan sijaissuureiden avulla, koska toiminnan tuoteistamisesta erilaisiksi tehtäviksi aiheutuu suuria kustannuksia saavutettaviin hyötyihin nähden. Ministeriö siirtyy Kieku- järjestelmän käyttöönoton yhteydessä seuraamaan henkilöstön todellisen työajan kohdentamista eri toiminnoille.

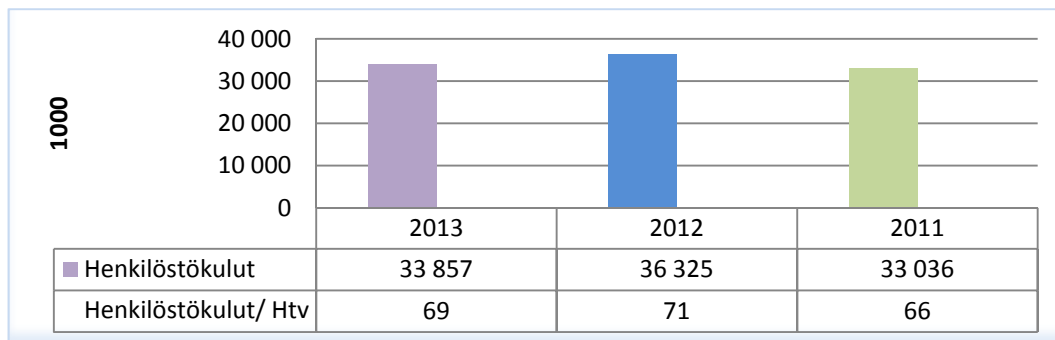
1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelma -hanke (VaTu) on asetettu jaksolle 1.11.2011–30.4.2015. Sillä on korvattu valtionhallinnon tuottavuusohjelma. Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman puitteissa kaikki ministeriöt ja hallinnonalat ovat tehneet ydintoimintoanalyysit, joiden pohjalta perustetuissa hankkeissa tehostetaan prosesseja ja toimintoja. Inhimillisen pääoman kehittäminen on osa vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmaa ja sen hankkeita. Vuoden 2013 syksyllä teemana oli johtaminen.

Työ- ja elinkeinoministeriön oman ydintoimintoanalyysin ja henkilöstösuunnitelman mukaisesti on valittu 12 hanketta, joiden etenemistä seurataan. Mukana ovat sekä varsinaiset ydintoimintoanalyysiin nostetut asiat, tehtävien siirrot ministeriössä sekä muu toiminnan kehittäminen/tehtävistä luopumiset.

Hankinnoissa hyödynnettiin edelleen Hansel Oy:n vuosi- ja puitesopimuksia ja Tilhailaustenhallinnan kokonaispalvelun käyttöä laajennettiin. Kertomusvuonna jatkettiin valtionhallinnolle yhteisen talous- ja henkilöstöhallinnon perustietojärjestelmän (Kieku) käyttöönoton valmistelua osallistumalla Valtiokonttorin järjestämiin Kieku- tilaisuuksiin ja HAUS:n koulutuksiin sekä aloittamalla ministeriön kirjanpidon seuranta-kohteiden kehittämishankkeen, jolla nykyiset tilipuitteet muutetaan vähitellen vastaamaan Kiekun seuranta-kohteita. Kiekun käyttöönottoaikataulun muutoksista johtuen, ministeriön Kieku- käyttöönotto toteutunee vasta vuonna 2016. Syksyllä 2013 toteutettiin Rondo- sähköisten tositteiden kierrätys- ja arkistointiohjelmiston uuden Kieku- järjestelmän kanssa yhteensopivan R8- version käyttöönotto.

Ministeriön henkilöstö on työvoimana merkittävin panostekijä. Ministeriön tehtävät ovat keskeisiltä osin pysyneet samoina edelliseen vuoteen verrattuna.

Kuva 1: Toimintamenoista maksetut henkilöstökulut 2011 - 2013

Ministeriöllä oli vuonna 2013 käytössään noin 4,7 milj. euron suuruinen määräraha tuottavuuden edistämiseen (32.01.21). Vuoden loppuun mennessä tuottavuushankkeisiin oli myönnetty 3,6 milj. euroa. Määrärahaa myönnettiin hallinnonalan rakenteiden, palvelutuotannon ja toimintojen järjestelyihin sekä tietojärjestelmiin. Tukea hyödynnettiin muun muassa Kilpailuviraston ja Kuluttajaviraston yhdistymisessä Kilpailu- ja kuluttajavirastoksi, Tekesin rahoitusprosessien tehostamisessa ja ministeriön vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman (VaTu) hankkeiden käynnistymisessä.

Tuottavuutta edistettiin myös myöntämällä määrärahaa tietojärjestelmien ja tietoaineistojen kehittämiseen sekä toiminnan ja tietojärjestelmien sähköistämiseen. Muun muassa Patentti- ja rekisterihallituksen kaksi isoa hanketta (Novus, YTJ) saatiin vietyä loppuun, samoin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja työ- ja elinkeinotoimistojen palvelutuotannon ja tietojärjestelmien kehittämistä tuettiin tuottavuusrahalla toiminnan tehostamisessa.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Ministeriön toimintamenomomentti 32.01.01. tarkemmat jakaumat toimintayksiköittäin näkyvät seuraavasta taulukosta.

Taulukko 19: Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot toimintayksiköittäin

	2011	HTV 2011	2012	HTV 2012	2013	HTV 2013
Johto	703 194		775 968	3,0	812 603	3,0
Ministeriön yhteiset	11 465 071	0,3	11 510 700		11 302 088	0,0
Esikunta	584 697	2,8	225 015	3,2	213 373	3,0
Strategia- ja ennakointiyksikkö	^{*)} 2 600 903	19,9				
Konserniohjausyksikkö	^{*)} 2 451 724	28,4	1 370 655			17,1
Alueosasto	4 238 267	44,6	4 789 032	60,7	3 831 869	55,4
Työllisyys- ja yrittäjyysosasto	4 538 098	62,9	5 964 964	77,6	6 395 523	77,4
Työelämä- ja markkinaosasto	5 075 124	60,0	5 204 857	57,6	4 875 845	55,0
Elinkeino- ja innovaatio-osasto	5 398 969	65,6	6 493 298	68,2	6 395 337	64,5
Energiaosasto	4 385 741	46,7	4 268 694	48,1	4 133 447	47,2
Viestintäyksikkö	934 758	13,3	842 264	10,6	922 652	10,0
EU- ja kv -asioiden koordinaatio	^{*)} 265 803	3,2				
Henkilöstö- ja osaamisen kehittäminen	^{*)} 602 888	9,3				
Hallintoyksikkö	^{*)} 1 437 548	30,7				
Talouslyksikkö	^{*)} 696 631	10,0				
Sisäinen tarkastus	396 802	4,8	393 614	4,0	360 390	4,0
Konsernipalveluiden kehittämissyksikkö	^{*)} 2 275 812	39,3	246	16,8	1 414 494	
Työneuvosto	132 193	5,8	145 684	2,1	132 586	2,0
Valtakunnansovittelijan toimisto	221 774		219 399	2,0	232 887	2,0
Koulutus- ja kehittämiskeskus/Salmia	1 376 342		1 500 363		1 226 294	
Yhteistoiminta-asiamiehen toimisto	150 800		205 945	2,5	225 128	3,0
Uudet osastot ja yksiköt 1.9. - 31.12.2011						
Henkilöstö- ja hallintoyksikkö	1 172 130	21,7	3 745 114	67,2	3 664 111	65,2
Politiikka- ja ohjausyksikkö	671 034	7,3				
Strategiset hankkeet	394 030	2,3	2 048 829	7,7	2 770 638	6,0
Tieto-osasto	2 059 946	28,5	5 944 919	84,1	5 886 667	77,2
Yhteensä	54 230 279	507	55 649 560	515	54 795 932	492

^{*)} Organisaatiouudistuksesta johtuen 1.1. - 31.8.2011

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Työ- ja elinkeinoministeriön valtion maksuperustelain (150/1992) ja maksullisista toimintaa koskevien erityislakien mukainen maksullinen toiminta muodostuu julkisoikeudellisista suoritteista, ydinenergian käytön valvontaan kuuluvista valtioneuvoston päätöksistä suoritettavista maksuista, ydinenergian käytön valvontaan kuuluvista maksullisista suoritteista, ydinlaitoksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn kuuluvista maksullisista suoritteista ja liiketaloudellisesti hinnoitelluista suoritteista.

Työ- ja elinkeinoministeriön maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet ovat lupia ja päätöksiä, jotka hinnoitellaan omakustannusarvon mukaan ja niistä peritään yleensä maksuperustelain 6 §:n mukainen kiinteä hinta.

Syksyllä 2013 selvitettiin ministeriön maksullisten suoritteiden ja niiden hinnoitteluperiaatteet sekä päivitettiin ministeriön maksullista toimintaa koskeva asetus (535/2013), jonka voimassaolo päättyi 31.12.2013..

Tehdyn selvityksen perusteella havaittiin, että turvavarastojen käyttölupapäätös, joka on julkisoikeudellinen suorite ja josta on peritty kiinteä maksu valtion maksuperustelain 6 §:n 2 ja 3 momentin mukaan, tulee muuttaa valtion maksuperustelain 6 §:n 1 momentin mukaiseksi julkisoikeudelliseksi suoritteeksi, josta peritään omakustannusarvon mukainen maksu. Päätöksestä perittävä maksun tulee perustua turvavarastojen käyttölupapäätösten tuottamiseen käytettäviin työtunteihin, jotka vaihtelevat merkittävästi erilaisten päätösten osalta. Jatkossa maksun perusteena olevat työtuntihinnat (avustaja, asiantuntija ja päällikkö) määrätään vuosittain edellisen vuoden keskipalkoista laskettujen tuntipalkkojen mukaan.

Suoritteen nimi, päätös maan rajan ylittävän, nimellijännitteeltään 110 kilovoltin sähköjohdon rakentamislupahakemukseen, päätettiin muuttaa (lainmuutos 1.9.2013 voimaan) päätökseksi maan rajan ylittävän, nimellijännitteeltään 110 kilovoltin sähköjohdon hankelupahakemukseen ja vastaavasti suoritteen nimi, päätös maan rajan ylittävän maakaasun siirtoputken rakennuslupahakemukseen, päätettiin muuttaa päätökseksi maan rajan ylittävän maakaasun siirtoputken hankelupahakemukseen. Lisäksi kyseisten suoritteiden osalta todettiin hintojen merkittävää korottamistarvetta, niiden kustannusvastaavuuden toteuttamiseksi.

Yhteistoiminta -asiamiehen toimisto perii valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:ssä tarkoitetun maksullisen julkisoikeudellisen suoritteen omakustannusarvoa vastaavan kiinteän maksun tuottamistaan suoritteista. Kolmen suoritteen osalta todettiin korotustarvetta ja kaksi suoritetta päätettiin poistaa maksuasetuksesta. Kaksi työmäärältään erilaista otetta henkilöstörahasluettelosta ja säännöistä on yhdistettävä yhdeksi kiinteähintaiseksi suoritteeksi, koska otteen tuottamiseksi työajan käytöllä ei ole merkitystä.

Valtion maksuperustelain 7 §:ssä tarkoitettuja muiden suoritteiden, jotka hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein, osalta todettiin tarve poistaa ministeriön maksuasetuksesta tarpeettomina kustannuspalvelut, ulkopuolisten ilmoitukset ministeriön julkaisuissa ja käyttöoikeuksien sekä muiden oikeuksien väliaikainen luovuttaminen.

Tehdyn selvityksen perusteella päädyttiin myös toteamaan, että Työsuhdekeksintölautakunnan lausunnot eivät ole maksullisia päätöksiä, jotka on tehty hakemuksesta, vaan suosituksen luonteisia lausuntoja lain soveltamisesta.

Selvitystyön perusteella ministeriössä päivitettiin maksulliset suoritteet ja niiden hinnat. 16. joulukuuta 2013 annettiin työ- ja elinkeinoministeriön asetus työ- ja elinkeinoministeriön maksullisista suoritteista (1122/2013), joka tuli voimaan 1.1.2014.

Ministeriön toiminnan luonteesta ja nykyisistä tehtävistä johtuen ministeriön maksullinen toiminta on vähäistä. Liiketaloudellisesti hinnoitelluista suoritteista saadut maksullisen toiminnan tuotot muodostuvat pääosin koulutus- ja kehittämiskeskus Salmian maksullisesta toiminnasta 111 284 euroa. Ministeriössä maksullisen toiminnan osalta jokainen, joka osallistuu maksullisen suoritteen tuottamiseen, pitää erillistä maksulliseen toimintaan kohdistuvaa työajanseurantaa. Ministeriön maksullisen toiminnan vähentyminen ja toiminnan seurannan tarkoituksenmukaisuus ovat puolta- neet pelkistettyä kustannuslaskentaa siihen asti, kunnes ministeriö ottaa käyttöön valtionhallinnon yhteisen Kieku- järjestelmän ja ministeriön toiminnassa aletaan kohdistaa käytettyä työaikaa eri toiminnoille kuten esimerkiksi maksulliseen toimintaan.

Vuonna 2013 kirjattiin myyntisaatavien tileistäpoistoja yhteensä 3 017,07 euroa.

Taulukko 20: Maksullisen toiminnan tuottojen jakautuminen (1 000 euroa)

Maksullisen toiminnan tuotot	2013	2012	2011
Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet	57	87	225
Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	151	101	129
Erityislakien perusteella määrättävät maksut tai hinnoitel- tavat suoritteet	0	1	2
Yhteensä	208	189	356

Salmia on työ- ja elinkeinoministeriön alaisuudessa toimiva alue- ja paikallishallin- non valtakunnallinen henkilöstön koulutus- ja kehittämiskeskus. Salmia sijaitsee Jy- väskylän Salmirannassa Päijänteen rannalla. Keskeisimpiä asiakkaita ovat TE- toi- mintojen ja ELY- keskusten henkilöstö. Salmia vuokraa koulutus-, kokous-, majoitus- ja saunatilojamme myös muille asiakkaille.

Taulukko 21: Salmian maksullisen toiminnan kannattavuus

Maksullisen toiminnan kannattavuuslaskelma				
	2011 toteuma	2012 toteuma	2013 tavoite	2013 toteuma
TUOTOT				
maksullisen toiminnan myyntituotot	109 907	68 126	67 000	131 878
maksullisen toiminnan muut tuotot				
= maksullisen toiminnan tuotot yhteensä (1)	109 907	68 126	67 000	131 878
KUSTANNUKSET				
maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	-		-	-
- henkilöstökustannukset	11 367	2272		29 351
- vuokrat	19 813	20309		22 334
- palvelujen ostot				
- muut erilliskustannukset (2)				
= erilliskustannukset yhteensä (2)	31 180	22 581		51 685
KÄYTTÖJÄÄMÄ (3=1-2)	78 727	45 545		80 193
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	66 278	40 343		69 764
- poistot				
- korot				
- muut yhteiskustannukset				
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä (4)	66 278	40 343		69 764
= kokonaiskustannukset yhteensä (5=2+4)	97 458	62 924		121 449
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (6=1-5)	12 449	5 202		10 429
Kustannusvastaavuus, %	113	108		109

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja kertyi 6,1 miljoonaa euroa (4,1 miljoonaa euroa vuonna 2012). Yhteisrahoitteista toimintaa on sellainen toiminta, johon saadaan rahoitusta joko valtion ulkopuolelta tai toiselta virastolta tai laitokselta ilman velvoitetta luovuttaa rahoittajalle välitöntä vastiketta. Yhteisrahoitteista toimintaa on kirjanpito-yksikön kaikki vapaaehtoinen toiminta, jota samanaikaisesti rahoitetaan sekä kirjanpitoyksikölle osoitetulla että kirjanpitoyksikön ulkopuolisella rahoituksella.

EU:lta saadulla rahoituksella tarkoitetaan Euroopan yhteisön rahastolta (rakennerahastohankkeet) tai suoraan muulta Euroopan yhteisön organisaatiolta saatavaa rahoitusta.

Komissiolta saatiin keväällä 0,8 miljoonaa euroa Kosovon Twinning- hankkeeseen.

Osittain rakennerahastovaroin ja kansallisin varoin toteutettuihin ns. itse toteutettaviin hankkeisiin (12 kpl) saatiin rahoitusta 4,3 miljoonaa euroa; muun muassa Yritys-Suomi palvelujärjestelmän kehittämisohjelmaan 2 miljoonaa euroa, VALTAVA Sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja valtavirtaistaminen valtakunnallisen kehittämisohjelman koordinaatioprojektiin 0,4 miljoonaa euroa ja Toimiala Online- hankkeeseen 0,5 miljoonaa euroa. Sisäministeriöltä saatiin rahoitusta yhteensä 0,9 miljoonaa euroa; AFRO3- hankkeeseen 40 000 euroa, HAAPA- hankkeeseen 722 223,91 euroa, VIPRO- hankkeeseen 39763,08 euroa, VIPRO II- hankkeeseen 40 500,00 euroa ja uuteen HAAPA- hankkeeseen 103 000 euroa.

Yhteistoiminnan kustannusten korvauksia kertyi 6,5 miljoonaa euroa (4 miljoonaa euroa vuonna 2012). Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset sisältävät viranomaistoimintaan liittyvät yhteistoiminnasta ja yhteisistä hankkeista aiheutuneiden kustannusten korvaukset. Yhteistoiminnalla tarkoitetaan myös ministeriön rakennerahastovaroin rahoitettuja teknisen tuen hankkeita. Yhteistoiminnan kustannusten korvauksiin liittyy yleensä vastike, työpanos, tavara, palvelu tai muu tuotannon tekijä, jonka loppukäyttäjänä on korvauksen maksaja.

EU- rakennerahastojen itse toteutettujen valtakunnallisten kehittämishankkeiden ja teknisen tuen rahoitusta kirjataan tukikelpoisia menoja vastaavasti ministeriön pääluokan talousarviomomentin menoksi.

Vuonna 2013 yhteistoiminnan kustannusten korvauksia kohdistui teknisen tuen hankkeisiin (27 kpl) 6,1 miljoonaa euroa muun muassa 1,9 miljoonaa euroa Manner-Suomen ESR- ohjelman tietohallintoon, 0,4 miljoonaa euroa ESR- ohjelman Itä-Suomen osion tietohallintoon ja 0,5 miljoonaa Itä- Suomen EAKR- ohjelman tietohallintoon. Yhteistoiminnan kustannusten korvauksia saatiin myös Palkeet- palvelukeskukselta EU- neuvoston matkojen kustannuksiin, ELY- keskuksilta ministeriön HRV- palvelujen kustannuksiin ja eri yliopistoilta korkeakouluharjoittelijoiden kustannuksiin.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on kuluvalle rakennerahasto-ohjelmakaudella katsottu, että valtiolla EU:n jäsenvaltiona ei ole valinnan mahdollisuutta rakennerahastolajien ja ohjelma- asiakirjojen perusteella rakennerahastotoiminnan osalta, vaan jäsenvaltiona on sovellettava EU- säädöksiä sellaisinaan, ja näin ministeriön rakennerahastotoimintaa ei voida pitää yhteisrahoitteisena toimintana. Rakennerahastovarot ovat budjetoitu talousarviossa työ- ja elinkeinoministeriön pääluokassa. Myöskään tämän takia ministeriön rakennerahastotoimintaa ei voida pitää yhteisrahoitteisena toimintana, jossa toiminnan katsotaan olevan talousarvion ulkopuolista EU- rahoitusta ja, jossa toiminta ei ole lakisääteistä.

EU- rakennerahastojen itse toteutettujen hankkeiden osalta yhteisrahoitteisen toiminnan määritelmä ei sovellu kustannusvastaavuuden osoittamiseen, eikä sinänsä

tuota sellaista lisäarvoa, jossa laskennallinen kokonaiskustannusten osoittaminen muuttaisi rahoittajaviranomaisen tukikelpoisuus päätöksen sitovuutta. Tekninen tuki voidaan puolestaan katsoa kustannusten korvaukseksi. Rakennerahastovaroista katetaan vain tukikelpoiset menot, joista saadaan korvaus..

Edellä mainittujen syiden perusteella kuluvalle ohjelmakaudella työ- ja elinkeinoministeriössä ei ole laadittu kustannusvastaavuuslaskelmaa yhteisrahoitteisesta toiminnasta. Uudella 2014- 2020 ohjelmakaudella ministeriössä ei enää pitäisi olla rakennerahastovaroja rahoitettavia itse toteutettavia hankkeita. Ministeriön yhteisrahoitteinen toiminta ja yhteistoiminnan kustannuksiin saatavat korvaukset näyttävät kuitenkin olevan merkittäviä myös tulevina vuosina, joten Kieku- järjestelmän käyttöönottohankkeessa on selvitettävä, miten näihin toimintoihin kohdentuvaa työaikaa aletaan seurata Kieku- järjestelmässä.

1.4 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Valtiopäivävuoden 2013 aikana eduskunnalle annettiin työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä yhteensä 28 hallituksen esitystä, joista 14 annettiin kevätistuntokauden ja 14 syysistuntokauden aikana. Annettavaksi ilmoitetuista esityksistä annettiin 70 % sen istuntokauden aikana, jona ne on ilmoitettu annettaviksi (tavoite: vähintään 80 %; toteumat v. 2012 55 % ja v. 2011 70 %). Sisämarkkinadirektiiveistä oli kertomusvuonna täytäntöön panematta 0,8 % (tavoite: täytäntöönpanovaje enintään 1,0 %; toteumat v. 2012 1,2 % ja v. 2011 1,5 %).

Vuonna 2013 työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä annettiin 40 valtioneuvoston asetusta, ja ministeriö antoi lisäksi 26 työ- ja elinkeinoministeriön asetusta.

Elinkeinopolitiikka

Kansainvälistymisavustukset yritysten yhteishankkeisiin

Kansainvälistymisavustuksia yritysten yhteishankkeisiin on vuoden 2011 alusta alkaen käsitelty kolmessa toimipisteessä. Hämeen ELY -keskus Lahdessa on käsitellyt kansainvälisiin näyttelyihin osallistumiset, joita vuonna 2013 tehtiin 108 myönteistä päätöstä. Varsinais-Suomen ELY- keskuksessa Turussa on käsitelty verkostohankkeet ja kumppanuusohjelmat, joista myönteisiä päätöksiä tehtiin 70. Työ- ja elinkeinoministeriön elinkeino- ja innovaatio-osasto on käsitellyt muut hanketyypit sekä laajat strategiset kärkihankkeet, sekä matkailun ja luovien alojen hankkeet. Näistä hanketyypeistä vuoden 2013 aina tehtiin 85 myönteistä päätöstä.

Vuonna 2013 yhteishankkeiden hakemukset otettiin käsittelyyn kolmen kuukauden välein aiemmin toimitun jatkuvan käsittelyn sijasta. Tähän toimintatapaan jouduttiin siirtymään, koska vähentyneen valtuuden vuoksi hakemusten määrä ylitti selvästi jaettavana olevan valtuuden määrän. Kolmen kuukauden välein tapahtunut käsittelynottoajankohta mahdollisti sen, että voitiin sisään tulleista hakemuksista arvioida mihin hankkeisiin niukat valtuudet ensisijaisesti riittävät.

Avustushakemusten käsittelyajankohdan siirtyminen neljännesvuosittaiseksi pitkitti hankkeiden käsittelyaikoja. Keskimääräinen käsittelyaika oli arviolta kaksi kuukautta. Ministeriön kohdalla hankkeiden tilityshakemusten käsittely ruuhkautui henkilövaihdosten johdosta.

Taulukko 22: Elinkeino- ja innovaatio-osaston valmistelemaat säädökset

	2011	2012	2013
-Hallituksen esitykset	2	1	3
-Luvatun istutokauden aikana eduskunnalle (vähintään-%)	67	80	
-Valtioneuvoston asetukset	5	3	3
-Työ- ja elinkeinoministeriön asetukset	2	1	2

Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmia**Taulukko 23:** Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmian suoritteet

Tuotokset	2011 toteuma	2012 toteuma	2013 tavoite	2013 toteuma
Koulutus- ja kehittämishenkilöpäivän hinta	189 €	170 €		132 €
Koulutus- ja kehittämishenkilöpäiviä	7 955	9 916	10 000	9 704
Kehittämistoiminnan kattavuus (lasketaan hankekohtaisesti – kuinka monta prosenttia asiakasorganisaatioista on ollut mukana hankkeessa x)	67 %	100 %	100 %	100 %
Koulutukseen ja kehittämiseen osallistuneiden henkilöiden määrä (välitön asiakaskontakti)	2 898 + vid.infot 3 838	3 146 + vid.infot 12 972	2 500	3 278 + vid.infot 2 324
Koulutuskonseptit (Sapluunat), (väällinen asiakaskontakti)				+ sapluunat 1 337
Tilastokeskuksen tuottavuusindeksi (=tuotosindeksi/työpanosindeksi)	Tilastokeskus ei tuota	1,128730074		Ilmestyy myöhemmin

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu**Tieto- osasto**

Julkisten ja julkisesti rahoitettujen yrityspalvelujen ja yritysten viranomaisasioinnin kokoamista yhdenluukun periaatteella toimivaksi edistettiin ottamalla käyttöön Yritys-Suomi -verkkopalvelun päivitetty versio, laatimalla Yritys- Suomi visio 2016 - 2020 sekä ottamalla käyttöön asiakkaan Oma Yritys- Suomi -työtila. Myös kansainvälistyvälle yritykselle tuotettiin verkkopalveluun uusia sisältöalueita ja kansainvälistymistesti sekä pilotoitiin maatietokonseptia Venäjän osalta. Tämän lisäksi määriteltiin Yritys- Suomi -toimijoille sähköistä oppimisympäristöä ja asiakaspalvelun Oma Yritys-Suomi -työtilaa, käynnistettiin Yritys-Suomi -puhelinpalveluverkoston kehittämishanke sekä toteutettiin Yritys- Suomi -palveluiden tunnettuuden lisäämiseksi laaja viestintäkampanja. TEM- konsernin yrityspalvelutoimijoiden yhteistyön vahvistamiseksi käynnistettiin alueellinen yhteistyön kehittämishanke, jonka tarkoituksena on tavoitteellistaa ja yhtenäistää asiakkuustyötä yli yrityspalvelu-organisaatorajojen.

Hallinnonalan ja kohdealueen kokonaisarkkitehtuuritoiminto käynnistettiin sekä toteutettiin kysely hallinnonalan virastojen ja laitosten arkkitehtuuriperiaatteista, linjauksista ja laadituista arkkitehtuurikuvauksista. Tietohallintolain edellyttämän yhteen toimivuuden edistämiseksi kilpailutettiin hallinnonalan laajuinen sanastotyön puitesopimus tukemaan yhdenmukaisten luokitusten ja sanastojen laadintaa. Samoin tuotettiin hallinnonalan toimijoiden kanssa yhteisen asiakkuudenhallintaratkaisun

toiminnallisuus- ja arkkitehtuurimääritykset, kustannuslaskelma ja alustava toteutus-suunnitelma. Tavoitteena on käynnistää yhteisen asiakastieto- ja tapahtumatietovarannon toteutus.

Hallinnonalan yhteisen eTEM2.0 – sähköisen hallinnon kehittämisohjelman toimintaa parannettiin kytkemällä tietohallinnon ja palveluiden yhteisten toimintamallien edistäminen tiiviimmin osaksi tulosohjausta sekä liittämällä tuottavuusrahahaku osaksi tulossuunnittelua. Kehittämistoiminnan kokonaiskoordinaation vahvistamiseksi laadittiin ja hyväksyttiin hallinnonalan yhteinen hankehallintamalli sekä otettiin laajasti käyttöön valtionhallinnon yhteinen hankehallintajärjestelmä sekä ministeriössä että hallinnonalalla. Tietoyhteiskunnan ymmärryksen ja kyvykkyyden vahvistamiseksi jatkettiin hallinnonalan johdon ja kehittäjien Government- koulutusta mm. TEMPO3-ohjelmalla ja TEM tulevaisuuden palvelut -seminaarilla.

Osallistuttiin TORI valmisteluun sekä kehitettiin TEM hallinnonalan palvelukeskus-toimintaa osana valtionhallinnon yhteisiä palveluratkaisuja. Tähän liittyen valmistettiin yhteistyössä VM:n kanssa ehdotus Aluehallinnon tietohallintopalvelut -yksikön (AHTi) hallinnollisesta asemasta, palveluista ja asiakaskunnasta TORIsta irtautumisen jälkeen.

Tietohallintolain vaatimukseen valmistauduttiin tietoturvallisuuden perustason auditoinnilla, joka tehtiin toukokuussa 2013. Julkisen työvoimapalvelun palvelinlaitteistot ja varusohjelmistot päivitettiin uusiin syksyllä 2013.

Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen alueella käynnistyi TE- palvelujen URA- asiakastietojärjestelmän vaiheittainen uudistaminen. Kertomusvuoden aikana toteutettiin URA- asiakaspalvelujärjestelmän ja -ohjelmiston uudistamismallin kokeilu. Jatkettiin vuonna 2010 käynnistynyttä sähköisten TE- verkkopalvelujen kehittämisohjelmaa toteuttamalla henkilöasiakkaan verkkoasiointimahdollisuuksien laajentaminen siten, että henkilöasiakkaan kanssa sovitut toimenpiteet ja työtarjousten tulokset voidaan ilmoittaa sähköisellä ilmoituspalvelulla. Sähköisten verkkopalvelujen kehittämisohjelma on osa Uusi TE- toimisto 2015 -muutoshanketta, jossa keskeisenä tavoitteena on sähköisiä ja monikanavaisia palveluja kehittämällä lisätä palvelutuotannon tuottavuutta, tehokkuutta ja palvelukykyä.

Rakennerahastojen sähköisten palvelujen kehittäminen painottui tulevan rakennerahasto-ohjelmakauden 2014–2020 sähköisten palveluratkaisujen toteuttamiseen. 1.5.2014 käynnistyvällä ohjelmakaudella kaikki rakennerahastotoimintaan liittyvät asiakas- ja viranomaispalvelut ovat tarjolla ainoastaan sähköisesti ja tunnistautuneena (Laki 8/2014 alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta, 23 § ja 26 §).

Kehittämistyön ennakoitua riskit toteutuivat siten, että uuden rakennerahasto-ohjelmakauden hallintomalliin liittyvät yksityiskohdat eivät EU:n ja kansallisen tason valmistelussa ratkenneet riittävän ajoissa. Vielä edelleenkin riskinä on se, että kehitystyön lähtötiedot ovat muutostilassa ja palveluprosesseja joudutaan muuttamaan vielä hyvin myöhäisessä vaiheessa ennen ohjelmakauden aloitusajankohtaa 1.5.2014. Uuden ohjelmakauden valmistelun lisäksi on pidetty yllä päättyvän rakennerahasto-ohjelmakauden sähköisiä palveluja siten, että palvelut mahdollistavat ohjelmakauden sulkemiseen liittyvät toimenpiteet asianmukaisesti hallintoviranomaisen edellyttämällä tavalla.

Lisäksi jatkettiin hallinnon sähköisten palveluhankkeiden keskinäisten riippuvuussuhteiden selkiyttämistä. Keskeisiä hankkeita ovat olleet VM:n asiakaspalvelu 2014 hanke, VM:n etäpalvelukokeilu -hanke, Sitran tunnistusosuuskunta -hanke, TEM CRM -hanke, yrityksen asiointitili, R8 ja Kieku käyttöönottohanke, julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri -hanke sekä TEM sanastotyö ja näiden riippuvuussuhteet

URA- asiakaspalvelujärjestelmän uudistamiseen sekä uuteen RR2014+ palvelukonaisuuteen.

Työnvälitystietojärjestelmän työnvälitystilastoista julkaistiin kuukausittain Työllisyyskatsaus ja yhteistiedote Tilastokeskuksen kanssa. Tilastojärjestelmään vietii kevään aikana mittava määrä uusia määrytyksiä vuoden 2013 alusta muuttuneen lainsäädännön vuoksi. Lisäksi ministeriön johdon sisäiseen käyttöön tuotettiin kuukausittain ajankohtaistilannekuva.

Tieto-osasto ylläpitää ajantasaista kuviopankkia työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan politiikkalohkojen toimintaympäristöindikaattoreista sekä ylläpitää ja kehittää työ- ja elinkeinopolitiikan valmistelun tueksi ennakointijärjestelmiä ja -työkaluja. Helmikuussa julkaistiin valtioneuvoston Tulevaisuusselontekoa tukeva Ilmiöitä 2013 -ennakointiraportti, josta saatiin hyvää palautetta tulevaisuustutkijapiireiltä.

Yritystoiminnan kehittämiseen ja toimialojen kehityksen ennakkoinnin tueksi julkaistiin 7 toimialaraporttia sekä kaksi kertaa vuodessa ilmestyneet lyhyen aikavälin arviointiin keskittyvät Toimialojen näkymät -katsaukset. Alueellisen tilanteen sekä kehitysarvioinnin tueksi julkaistiin kaksi kertaa Alueelliset kehitysnäkymät -raportti yhteistyössä ELY- keskusten ja muiden alueellisten toimijoiden kanssa. Vapaasti saatavia tietoaineistoja laajennettiin kattamaan myös monipuolinen yritysten kasvutilasto. Toimiala Online tietopalvelun aineistojen käytön havainnollisuus parani karttagrafiikan käyttöönoton myötä.

Vuonna 2013 Tieto-osastolle osoitetuilla tutkimus- ja selvitysmäärärahoilla rahoitettiin yhteensä 19 tutkimus- ja selvityshanketta. Hankkeista 14 oli sellaisia, joita rahoitettiin vuoden 2013 määrärahahalla. Hankkeista seitsemän oli yksinomaan Tiedon vastuulla ja kaksi toteutettiin yhteistyössä jonkin toisen osaston kanssa. Viittä hanketta rahoitettiin osaston määrärahaan sisältyneellä ministeriön johdon varauksella. Näistä kaksi osastojen yhteistä hanketta toteutettiin Tiedon johdolla. Tutkimusten ja selvitysten lisäksi tuotettiin useita analyyseja omana analyysityönä. Tutkimusten ja analyysien tuloksia käsiteltiin julkisuudessa. Ministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste laadittiin edellisen vuoden tapaan kahdesti.

Mol.fi -verkkopalvelun nimi muutettiin 1.3.2013 alkaen te-palvelut.fi -nimiseksi. Verkkosivuston uudistus jatkui toimintakertomusvuonna. Uudistetut verkkosivut avattiin marraskuussa 2013. Myös TE- toimistojen omat internet- sivut avattiin uudistettuina kesäkuussa 2013. Palvelujen muutokset näkyivät heikentyneenä asiakastytyvyytenä ja TE- toimistojen asiakaspalautekyselyssä 58 prosenttia työnhakijoista antoi te-toimistot.fi -verkkopalvelulle kouluarvosanan 8-10 (73,0 % vuonna 2012 ja 75,6 % vuonna 2011). Te-toimistot.fi -verkkopalvelu säilyi edelleen yhtenä käytetyimmistä julkisen sektorin ylläpitämistä verkkopalveluista. Kuukauden etusivun ha- kuosumien määrä ylitti normaalikuukausina neljä miljoonaa.

Toimialaraporttien käyttö kaksinkertaistui ja latausmäärä kohosi uuteen ennätykseen yli 50 000 kpl/kk. Toimialaraporttien laatu- ja hyödynnettävyydetutkimuksen perusteella raporttien kansainvälistymiskatsaukset tukevat hyvin vientitoimintaansa käynnistävien tai laajentavien pk-yritysten tietotarpeita. Alueellisten kehitysnäkymien käyttö alueellisen lyhyen aikavälin ennakkoinnin tukena koetaan hyödylliseksi, julkaisua la- dataan yli 20 000 kpl/kk.

Muut

Viestintäyksikkö vastaa ministeriön sisäisen ja ulkoisen viestinnän toteutuksesta.

Taulukko 24: Työ- ja elinkeinoministeriön sisäisen ja ulkoisen viestinnän suoritteet

	2013	2012	2011
Tiedotteet	307	301	307
Viikoittaiset uutiskirjeet	42	44	38
Mediakutsut esim. tiedotustilaisuudet	62	82	63

Ministeriön visuaalisella ilmeellä tuotettavat materiaalit esim. esitteet, julkaisut, posterit ja kutsut tuotetaan pääosin omana suunnitteluna ja taittona.

Taulukko 25: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisut

	2013
TEM julkaisusarjat	36
TEM raportit	42
Erillisjulkaisut	4
Hankejulkaisut	5
Esitteet	22
Toimialapalvelun toimialaraportit	8
Toimialapalvelun julkaisut	2
Lehti-ilmoitukset	17

Yhteistoiminta-asiamies

Yhteistoimintalain valvonnan piirissä on noin 8 300 yksityistä yritystä ja 900 000 työntekijää. Eurooppalaisia yritysneuvostoja toimii Suomessa noin 60 yritysryhmässä. Vuoden 2013 lopussa yhteistoiminta-asiamiehen valvonnan piiriin kuuluvia henkilöstörahastoja oli 55, ja niissä oli 113 503 henkilöjäsentä. Henkilöstörahastojen osalta valvonta kohdistuu myös julkiseen sektoriin.

Yhteistoiminta-asiamiehen toiminta painottuu ennalta ehkäisevään neuvontaan. Yhteistoimintalain osalta painopiste oli työvoiman vähentämisneuvotteluja koskevissa kysymyksissä. Henkilöstörahastolain osalta painopisteenä oli rahastojen sääntöjen muuttaminen vastaamaan uutta henkilöstörahastolakia. Toimiston toiminta vilkastui entisestään. Asiakasyhteyksiä oli vuoden aikana 1 440 kpl.

Taulukko 26: Asiakasyhteenottojen määrä 2012 - 2013

(kpl)	2013	2012
Asiakaspuhelut *	608	460
Sähköpostikirjeenvaihto	336	256
Diarioidut yhteistoiminta-asiat	68	73
Diarioidut henkilöstörahastoasiat	351	338
Henkilöstörahastoihin liittyvät erityiset toimet	3	14
Haastattelut	22	16
Koulutukset, alustukset ja luennot	19	12
Yrityskäynnit ja tapaamiset	19	16
Viranomaisyhteistyö	14	8

*Asiakaspuhelu ja sähköpostiyhteydenotto tilastoidaan yhtenä, vaikka kukin niistä voi pitää sisällään useita yhteydenottoja asian hoidon eri vaiheissa.

Asiakasyhteydenotot tulevat työnantajilta, työntekijöiltä ja henkilöstönedustajilta. Viireille tulleista asioista 41 koski hallintolain mukaisesti käsiteltäviä valvottavan lainsäädännön epäiltyjä rikkomisia, mitkä ovat salassa pidettäviä. Vuonna 2013 yhteistoiminta-asiamies antoi 49 lausuntoa, joista 13 annettiin henkilöstörahastoasioissa.

Ohje yhteistoiminta-asiamiehen valvoman lainsäädännön ja arvopaperimarkkinalain sisäpiirisääntelyn noudattamisen yhteensovittamisesta annettiin huhtikuussa. Joulukuussa annettiin ohje yhteistoiminta-aineistojen, -menettelyjen ja -neuvottelujen kielestä annettiin joulukuussa 2013. Yhteistoiminta-asiamiehen toimisto teki yhteistyölupauksen Työelämä 2020-hankkeen kanssa.

Henkilöstörahastoja oli vuoden 2013 lopussa 55. Näistä kolme on ns. passiivia, eli niissä ei ole käytännössä toimintaa. Vuoden 2013 aikana perustettiin kolme uutta rahastoa ja kolme rahastoa purkautui. Lisäksi yksi rahasto teki vuoden 2013 aikana purkautumispäätöksen.

Rahastojen piirissä oli 113 503 henkilöjäsentä. Henkilöstörahastot saivat henkilöstörahastoeriä yhteensä 65,9 miljoonaa euroa vuonna 2013, kumulatiivisen määrän ollessa vuodesta 1990 alkaen 1.077 miljoonaa euroa. Henkilöstörahastojen jäsenosuuspääomat olivat yhteensä noin 502 miljoonaa euroa. Henkilöstörahastojen ylijäämät olivat viimeksi päättyneeltä tilivuodelta yhteensä noin 18 miljoonaa euroa.

Työneuvosto

Työneuvosto antaa pyynnöstä lausuntoja työlainsäädännön alaan kuuluvien lakien soveltamisesta ja tulkinnasta. Tulkittavia lakeja ovat työaikalaki, vuosilomalaki, työturvallisuuslaki, nuorista työntekijöistä annettu laki ja kotitaloustyöntekijäin työsuhteesta annettu laki. Lisäksi työneuvosto antaa lausuntoja siitä, onko yritystä pidettävä sellaisena, että siihen sovelletaan yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia tai yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annettua lakia. Työneuvoston henkilöstömäärä on 1,5 henkilötyövuotta, minkä lisäksi työneuvostoon kuuluu 9 jäsentä mukaan luettuna työneuvoston puheenjohtaja. Työneuvosto kokoontui vuoden 2013 aikana 9 kertaa.

Työneuvosto antoi vuonna 2013 4 lausuntoa ja yksi oikaisuvaatimusta koskevan päätöksen. Viireille tuli 5 lausuntopyyntöä ja 5 oikaisuvaatimusta. Työneuvosto järjesti Työneuvosto työlakien tulkitsijana- seminaarin 8.2.2013. Seminaariin osallistui 40 työmarkkinajärjestöjen, ministeriöiden, yliopistojen ja työsuojeluviranomaisten edustajaa.

Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmia

Taulukko 27: Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmia:n laadunhallinta

Laadunhallinta	2011	2012	2013	2013
	toteuma	toteuma	tavoite	toteuma
Asiakastytyväisyys (1-5) ja/tai (4-10)				
Koulutuksen opiskelijapalaute	4,2 (8)	4,2(8)	8,3	8,1
Kehittämistoiminnan palaute				8
CAF (joka toinen vuosi)	X		x	X

1.5 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Ydintoimintojen resursointi

Ministeriön henkilöstömäärä on tasaisesti vähentynyt viime vuosina, vuoden 2012 tilapäistä nousupiikkiä lukuun ottamatta. Henkilöstömäärä oli vuoden lopussa 569, kun se edellisen vuoden lopussa oli 583. Henkilötyövuositavoite vuoteen 2015 mennessä on 518.

Henkilöstöä koskevat osasto- ja yksikkökohtaiset resurssikartoitukset tehtiin henkilötarkkuudella syksyn 2013 tulosjohtamisneuvotteluja varten. Aineistoa käytettiin lisäksi virkojen ja tehtävien täyttötarpeiden arvioinnissa, henkilöstön uudelleenkohdennuksissa sekä henkilöstön liikkuvuutta painottavassa kehityskeskusteluohjauksessa vuodelle 2014. Henkilöstövähennyksiä toteutettiin kertomusvuoden aikana virkajärjestelyin, tehtäviä tiivistämällä ja jättämällä virkoja täyttämättä. Henkilötyövuosien ja palkkausmäärärahojen seuranta on toteutettu osasto- ja yksikkökohtaisesti henkilötarkkuudella.

Henkilöstön tehtävänkuivissa ja suoriutumisessa on tapahtunut edelleen siirtymiä vaativammille tehtävätasolle ja korkeammille suoritustasolle, kehitysvauhti on kuitenkin muuttunut maltillisemmaksi palkkausjärjestelmän alkuvuosiin verrattuna. Takuupalkalla olevien osuus henkilöstöstä on normalisoitunut käynnistysvuoden 55 prosentista vuoden 2013 loppuun mennessä noin 11,5 prosenttiin.

Työn tekemisen tapojen monipuolistuminen

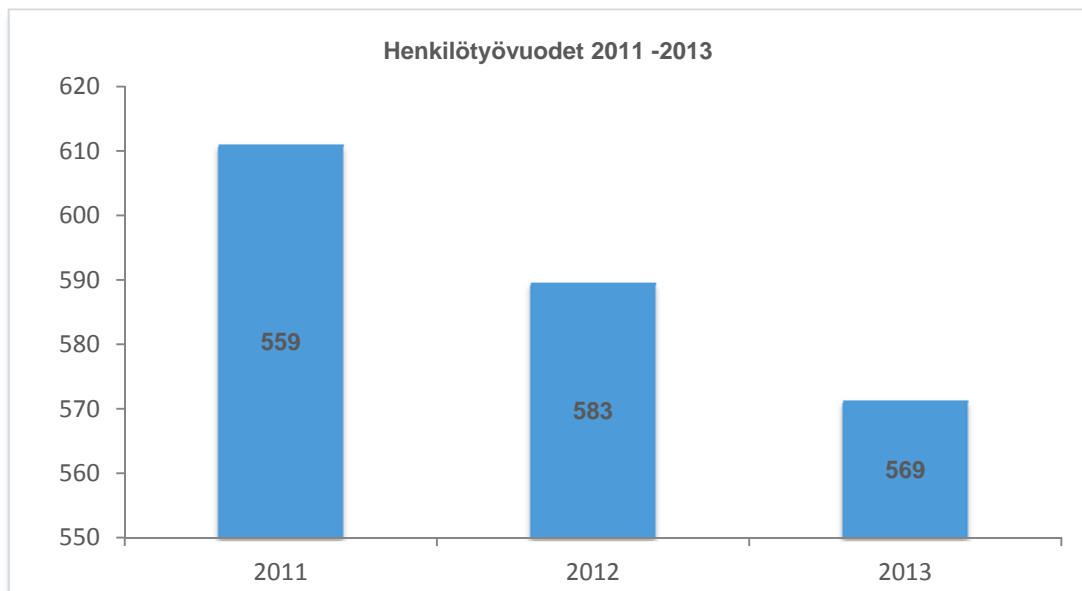
Työaikajoustoja on edelleen hyödynnetty henkilöstön työ- ja elämäntilanteista johtuvien tarpeiden mukaan käyttäen osa-aikatyötä, poikkeavia työaikamuotoja, vuorotelluvapaita, etätyötä sekä liukuvan työajan järjestelmän mukaisia saldovapaita. Etätyötä tekevien määrä oli vuoden loppuun mennessä kasvanut noin 150:een eli neljännekseen henkilöstöstä. Etäleimaus mahdollisti joustavat työajat myös etätyössä.

Ministeriön Paja-intranetin henkilöstöhallinnon sisältöjä uudistettiin ja palvelevuutta parannettiin syksyn käyttöönoton yhteydessä ja jatketaan edelleen. Pajan sähköisiä työtiloja otetaan käyttöön vuoden 2014 aikana. Samoin talous- ja henkilöstöhallinnon yhteisen Kieku-tietojärjestelmän referenssiryhmissä on oltu mukana kertomusvuoden aikana. Järjestelmän käyttöönotto tuo uusia sähköisiä toimintatapoja ja itsepalvelua hallintotoimintaan, arvioitu hankkeen käynnistys on syksyllä 2014.

Työ- ja elinkeinoministeriön kertomusvuoden henkilöstötieto katsaus

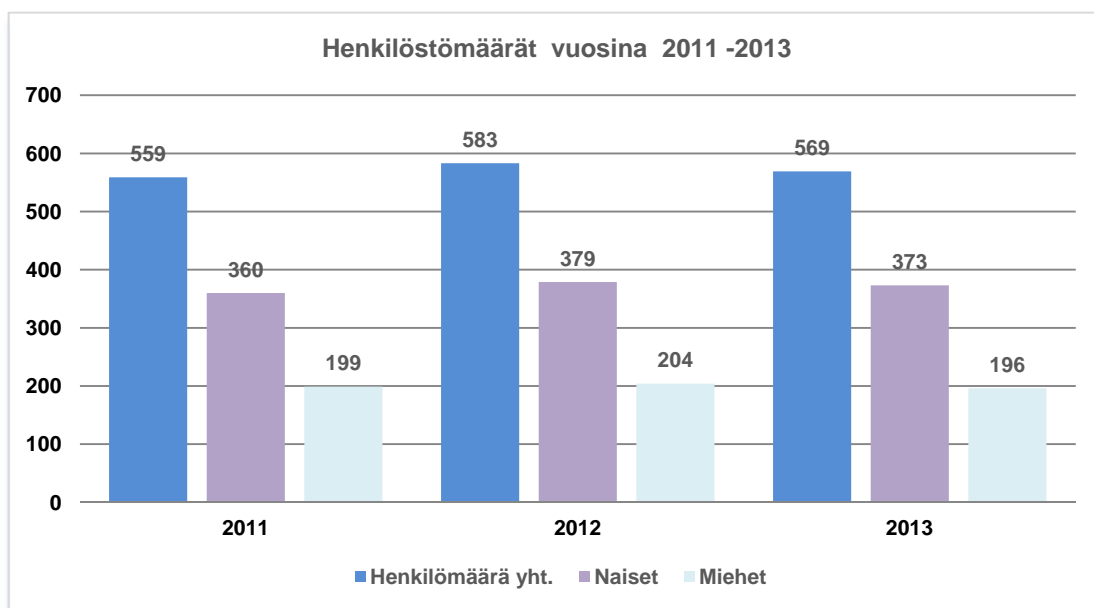
Kertomusvuonna 2013 ministeriön henkilötyövuosien määrä oli 569,1 tämä on neljätoista henkilötyövuotta vähemmän kuin vuonna 2013.

Kuva 2: Työ- ja elinkeinoministeriön henkilötyövuodet 2011 -2013

Ministeriön koko henkilöstön lukumäärä oli kertomusvuonna 569, josta määräaikaisia oli 82 (14,4 %). Henkilöstöstä kokoaikaisia oli 552 (97%) ja osa-aikaisia oli yhteensä 17 (3%), joista 15 naista ja 2 miestä.

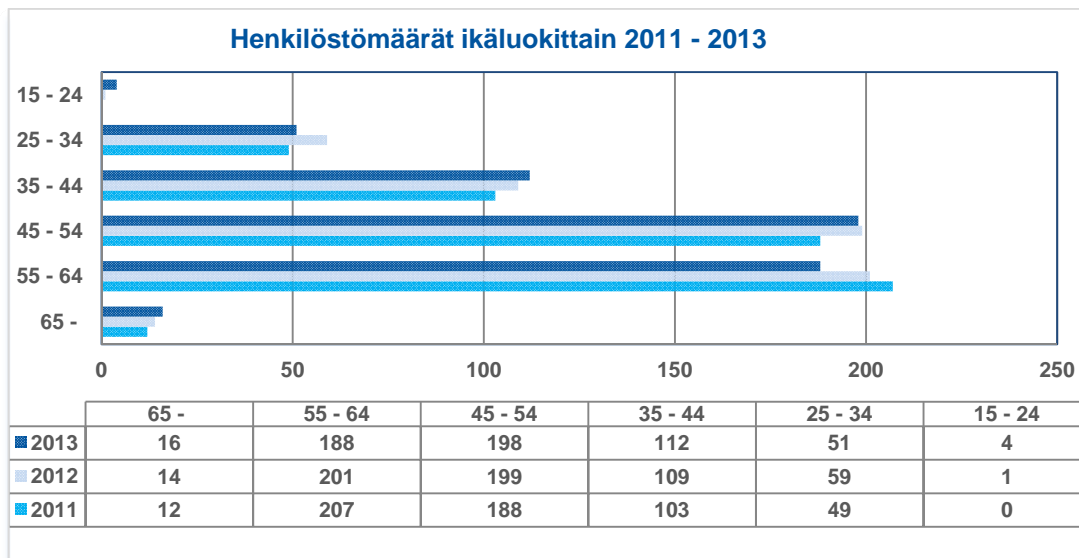
Kuva 3: Työ- ja elinkeinoministeriön henkilöstön määrät 2011 -2013

Henkilöstön ikärakenne

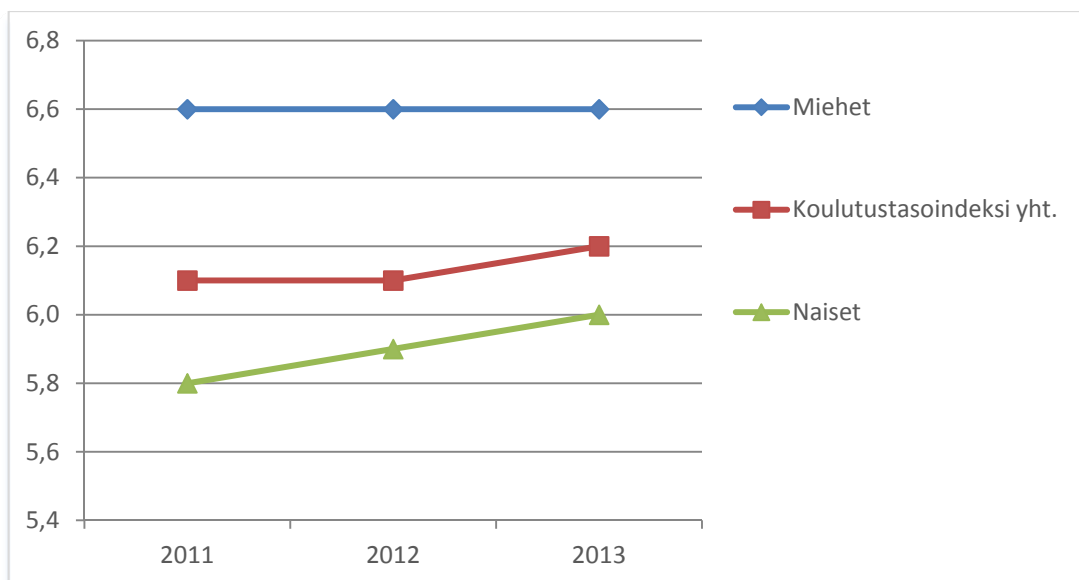
Kertomusvuonna ministeriön henkilöstön keski-ikä oli 50,1 vuotta. Keski-ikä naisten osalta oli 49,7 vuotta ja keski-ikä miesten osalta 50,8 vuotta.

Kuva 4: Ministeriön henkilöstö määrät ikäluokittain

Ministeriön henkilöstön koulutustasoindexi oli kertomusvuoden lopussa 6,2, nousua edelliseen vuoteen verraten 0,1. Miesten kertomusvuoden koulutustasoindexi oli 6,6 ja naisten 6,0. Koulutustasoindexin vuosimuutos oli miehillä -0,2 % ja naisilla 1,7 %.

Kuva 5: Koulutustasoindexit 2011 -2013

Työhyvinvointi

Ministeriössä ei vuonna 2013 mitattu henkilöstön työtyytyväisyyttä VMBaro- kyselyllä, koska edellinen mittaus oli toteutettu lokakuussa 2012.

Henkilöstöpoliittisen linjauksen ”Työhyvinvointi on työelämän arkipäivää” mukaan jatkettiin työhyvinvointitoiminnan kehittämistä eri muodoissaan. Toimintayksiköissä työterveyshuolto teki edelleen työyhteisöterveystarkastuksia, joihin liittyivät mm. kyselyt työyhteisön tilasta käsittelyineen. Työterveyshuollon kustannukset olivat 869 euroa/ htv (2012 967 euroa/htv ja 2011 918 euroa/ htv). Osin Valtiokonttorin tukeamana Kaiku- työhyvinvointihankkeena toteutettiin työssäjaksamisen valmennusohjelma ”8+8+8” avustajille ja sihteereille. Vuoden 2011 sekä vuoden 2012 vastaavien ”8+8+8” -valmennusryhmien 1-2 seurantatapaamista eri muodoissaan tuettiin.

Työsuojelutoiminta keskittyi erityisesti työpaikan henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen, mutta myös ministeriössä tapahtuneiden lukuisten sisäisten muuttojen vuoksi työpaikan ja työpisteiden ergonomiaan kiinnitettiin paljon huomiota. Työsuojeluohjelman toteutumista seurattiin yt- ryhmän kokouksissa. Työsuojelun yhteistoiminnan kustannukset, esim. työsuojelua varten hankitut laitteet ja varusteet olivat ministeriössä 7 923 euroa (2012 8 495 euroa).

Ministeriön yhteisen työkuultuurin edelleen kehittämiseksi sekä virkistystoimintana henkilöstölle järjestettiin useita tilaisuuksia, mm. kesä- ja joulujuhlat, joihin osallistui noin puolet henkilöstöstä. Ministeriön oman, noin 15-jäsenisen TEMMA- kuoron toimintaa tuettiin ja kuoro esiintyi kesä- ja joulujuhlissa, samoin kuin ministeriön oma orkesteri, Teollisuusneuvokset.

Ministeriöläisten osallistumista Naisten Kymppi – juoksutapahtumaan, Sulkavan soutuun sekä ministeriöiden väliseen soutukilpailuun, Budjettiruuheen, kannustettiin ja tuettiin. Työmatkapyöräilyyn kannustava tapahtuma järjestettiin, samoin kuin ministeriönä osallistuttiin valtakunnalliseen Kilometrikisaan, joka omalta osaltaan edisti työmatkapyöräilyä. Ministeriössä on käytössä kaksi pientä kuntosalia. Halukkaille kustannettiin 40 kulttuuri- ja liikuntaseteliä/ hlö. Seteleiden omavastuu oli 30 %. Kaikkiaan työkyvyn ylläpitämiseen käytettiin 169 euroa/ htv (2012 käytettiin 161 euroa/ htv ja 2011 käytettiin 138 euroa/ htv).

Taulukko 28: Osaamisen kehittäminen/ HTV ja koulutuspäivät / HTV

Osaamisen kehittäminen	euroa/ htv	Koulutuspäiviä/htv
Vuosi 2011	405 euroa	1,94
Vuosi 2012	571 euroa	2,05
Vuosi 2013	601 euroa	1,46

Osaamisen kehittämiseen käytetty summa pitää sisällään koulutuskulut. Ministeriön yhteisen kehittämisen lähtökohtina olivat henkilöstöpoliittiset linjaukset: ”Henkilöstön osaamisella ja asiantuntijuudella vastataan muuttuviin tarpeisiin” sekä ”Johtaminen tukee tuloksellisuutta ja henkilöstön hyvinvointia”. Ministeriön osaamisen kehittämisen tarpeet kerättiin toimintayksiköistä alkuvuonna 2013 strategialähtöiseksi koulutussuunnitelmaksi, joka oli käytettävissä kevään 2013 kehityskeskusteluissa. Ministeriön yhteinen osaamisen kehittäminen painottui edelleen johtamisen ja esimiestyön kehittämiseen, joka liittyi erityisesti johdon ja esimiesten keskinäisen vuorovai-

kutuksen kehittämiseen sekä keskijohdon osallistamiseen strategiatyöhön ja kehittämiseen. Painopisteitä olivat muutosjohtamisvalmiudet, ministeriön arvoihin pohjautuvan työkultuurin edelleen kehittäminen sekä arkipäivän johtamis-, esimies- ja avainasiantuntijatyö. Ministeriön yhteisen osaamisen kehittämisen puitteissa järjestettiin kaikkiaan yli 100 valmennus- tai koulutustilaisuutta eri aihealueilta kohdistuen eri henkilöstöryhmille. Valmennukset toteutettiin pääosin omin voimin.

Ministeriön virkamiesjohtoryhmälle järjestettiin kehittämisprosessi, joka käsitti kolme puolen päivän tai päivän mittaista tilaisuutta välitehtävineen sekä virkamiesjohtoryhmän jäsenten henkilökohtaiset coachingit. Virkamiesjohtoryhmän kehittämisprosessin pohjalta käynnistettiin elinkeino- ja innovaatio-osaston johtoryhmän kehittäminen, johon myös muu osaston henkilöstö ajoittain osallistuu. EIO- osaston kehittämistyö jatkuu vuoden 2014 alkupuolelle.

Johdolle, keskijohdolle ja avainasiantuntijoille järjestettiin neljä, puolen päivän tai koko päivän mittaista esimiesfoorumia, joissa osallistujia kussakin oli noin 60. Vertaiskeskusteluareenatyypiset foorumit vedettiin pääosin omin tai hallinnonalan valmentajavoimin ja niissä käsiteltiin teemaa ”Mitä ja miten ministeriössä johdetaan” eri näkökulmista. Ministeriön järjestyksessään toinen, oma esimiesvalmennusohjelma, ”EKO 2”, 19 osallistujalle saatettiin loppuun keväällä 2013. Yhteistyössä Tieto- osaston kanssa järjestettiin hallinnonalan yhteinen johtamisvalmennusohjelma ”TEMPO 3”, joka päättyi syksyllä 2013. Vuonna 2012 käynnistynyt, esimiesten ja avainasiantuntijoiden 360 asteen johtamisen tai työikäytymisen arviointiprosessi saatettiin loppuun keväällä 2013. Arvioinnissa oli mukana noin 70 henkilöä. Johdon jäsenille, esimiehille ja avainasiantuntijoille on järjestetty coachingia tai työnohjausta tarpeen mukaan.

Syksyllä 2013 runsaat 400 ministeriöläistä kävi läpi sisäisen, workshop-tyyppisen, puolen päivän pituisen valmennuksen ”Tehdään työtä TEM:ssä - miten, missä, milloin”, jonka tavoitteena oli edistää yhdessä tekemistä, työskentelytapojen muutosta sekä uusien, sähköisten työvälineiden ja -tilojen käyttöönottoa.

Puolen päivän mittaisia henkilöstötilaisuuksia koko henkilöstölle järjestettiin yksi - talvella ja yksi -syksyllä. Näihin ministeriön ajankohtaisia asioita käsitteleviin tilaisuuksiin osallistui noin puolet henkilöstöstä. Henkilöstölle tarjolla oli sisäisesti järjestettynä it-valmennuksia sekä kielikoulutusta ryhmäopetuksena; yli 100 ministeriöläistä osallistui eritasoisin ryhmäopetukseen. Opetuskielinä olivat ruotsi, englanti ja ranska. Avustaja-/sihteerikunnalle järjestettiin kaksipäiväinen foorumi, joka painottui yhdessä tekemiseen, verkostoitumiseen sekä muutosvalmiuksiin. Syksyllä 2013 käynnistettiin pitkäkestoisen, avustaja-/sihteerikunnalle kohdistetun ”Spektri 2” valmennusohjelman suunnittelu. Valmennusohjelma käynnistyy alkuvuodesta 2014.

Perehdyttämisvalmennusta järjestettiin ministeriön uusille tulokkaille eli syksyllä tarjolla olivat ”Kansliapäällikön aamukahvit” sekä ”Tulokasinfo”. Ministeriöstä osallistuttiin myös VN- tasoisin koulutushankkeisiin, kuten perehdyttämisvalmennus ”VN-Passiin”. Perehdyttämisen tueksi päivitettiin ja kehitettiin Paja- intranetin perehdyttämisaineistoa.

Toimintayksiköistä käytiin täydentämässä substanssiosaamista ulkoisissa valmennuksissa. Team Finland -hankkeen tiimoilta oltiin mukana Team Finland- sidosryhmille suunnatun, kaksipäiväisen koulutuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa yh-

teistyössä ulkoasiainministeriön kanssa. Tähän syksyllä 2013 toteutettuun valmennukseen osallistui myös parikymmentä ministeriöläistä.

Työ- ja elinkeinoministeriön kertomusvuoden henkilöstökulut

Vuonna 2013 ministeriössä säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä työajasta oli 77,1 % ja tässä vuosimuutosta tapahtui 0,3 % verrattuna vuoteen 2012. Ministeriön kokonaistyövoimakustannukset olivat kertomusvuonna 38 774 747,4€ nousua edelliseen vuoteen on tapahtunut 1,6 %. Henkilösivukulujen osuus kokonaistyövoimakustannuksista oli 5 928 475,0€ ja nousua edelliseen vuoteen oli 4,0.

Taulukko 29. Työ- ja elinkeinoministeriön henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2011	2012	2013	Vuosi- muutos %
Palkkasumma/vuosi	30 498 882,0	31 629 134,0	31 869 312,9	0,8
Kokonaistyövoimakustannukset/vuosi	36 663 899,1	38 176 350,7	38 774 747,4	1,6
Välilliset työvoimakustannukset/vuosi	14 066 109,4	14 804 987,3	15 244 079,7	3,0
Luontoisedut/ vuosi	12 360,0	11 080,0	10 840,0	-2,2
Henkilösivukulut/vuosi	5 329 096,5	5 699 205,2	5 928 475,0	4,0
-josta eläkekulut/vuosi	5 582 097,2	5 621 486,6	5 796 290,5	3,1

1.6 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Tilinpäätöslaskelmien ja niitä täydentävien liitteiden osalta tarkastellaan rahoituksen rakennetta ja talousarvion toteutumista koko kirjanpitoyksikön kannalta. Kirjanpitoyksikköön kuuluvat ministeriön lisäksi koulutus- ja kehittämiskeskus Salmia, valtakunnansovittelijan toimisto, yhteistoiminta-asiamiehen toimisto ja työneuvosto ministeriön alaisena erityisviranomaisena.

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Taulukko 30. Käytettävissä ollut rahoitus sisältäen siirtomäärärahat

(1 000 euroa)	TP 2011	TP 2012	TP 2013
Tuloarviotilit	322 086	485 080	597 902
32.01.01. Toimintamenot	62 549	62 998	68 108
Muut käytössä olleet menoarviotilit			
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	601 975	228 192	202 125
Ulkoasiainministeriön hallinnonala	4 387	3 474	3 091
Sisäasiainministeriön hallinnonala		424	
Valtiovarainministeriön hallinnonala	4 341	4 386	4 106
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala			59
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		2 516	1 577
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	7		
Rahoitus yhteensä	995 345	787 070	876 968

Seuraavaksi selvitetään ministeriön vastuulla olevien jakamattomien määrärahojen kohdentamista valtion eri kirjanpitoyksiköiden kesken tai eri maakuntien kesken.

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

32.20.43. Kansainvälistymisavustukset yritysten yhteishankkeisiin

Kansainvälistymisavustusten valtuudesta jaettiin vuonna 2013 Hämeen ELY- keskukselle 6,8 miljoonaa euroa ja Varsinais-Suomen ELY- keskukselle 4,4 miljoonaa euroa. Ministeriön käyttöön jäi 8,464 miljoonaa euroa.

32.20.46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki

Vuoden 2013 talousarviossa myönnetty määräraha 2 900 000 euroa jaettiin kokonaan Varsinais- Suomen ELY- keskuksen käyttöön.

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

32.30.51. Julkiset työvoimapalvelut

Vuoden 2013 talousarvion 579 254 000 euron määrärahasta jaettiin ELY- keskuksille 548 952 650 euroa. Työ- ja elinkeinoministeriön käyttöön jätettiin 25 368 756 euroa valtionhallintoon työllistämisen menoihin, joiden osalta valtion kirjanpitoyksiköillä on kirjausoikeus suoraan momentille ja ministeriön käyttöön jätettiin 4 932 594 euroa. Vuodelta 2012 siirtynyttä määrärahaa oli 95 566 915 euroa, josta oli ELY- keskusten käytössä 94 239 115 euroa ja työ- ja elinkeinoministeriön käytössä 1 327 800 euroa.

32.20.45. Yritysten tutkimus- ja kehittämis-hankkeiden valmistelu

Vuoden 2013 talousarvion määrärahaa oli 4 miljoonaa euroa, joka jaettiin kokonaan ELY- keskuksille. Lisäksi vuosien 2011 ja 2012 määrärahaa siirtyi vuodelle 2013 yhteensä 9 661 171 euroa.

32.30.44. Alueellinen kuljetustuki

Vuoden 2013 talousarviossa määrärahaa oli 5 039 000 euroa, joka jaettiin kokonaan ELY- keskuksille.

32.30.45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen

Vuoden 2013 talousarvion myöntämisvaltuus oli 24 678 000 euroa, joka jaettiin kokonaan ELY- keskuksille. Lisäksi momentilla oli käytettävissä vuodelta 2012 siirtynyttä valtuutta 27 211 602 euroa eli vuonna 2013 käytettävissä oleva valtuus oli yhteensä 51 889 602 euroa. Momentin vuoden 2013 talousarvion määräraha oli 36 656 000 euroa, josta ELY- keskuksille jaettiin 24 176 476 euroa ja työ- ja elinkeinoministeriön käyttöön jätettiin 12 479 524 euroa.

32.30.64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin

Vuoden 2013 talousarvion myöntämisvaltuus oli 4 000 000 euroa. Lisäksi vuodelta 2012 siirtyi vuodelle 2013 käyttämätöntä valtuutta 6 857 511 euroa. Vuonna 2013 käytettävissä ollut valtuus jaettiin kokonaan ELY- keskusten käyttöön. Momentin määrärahaa oli vuonna 2013 yhteensä 18 486 000 euroa, josta ELY- keskuksille jaettiin 14 303 218 euroa ja työ- ja elinkeinoministeriön käyttöön jäi 4 182 782 euroa.

32.30.50. Palkkaturva

42 700 000 euron määrärahasta jaettiin ELY- keskuksille 39 111 257 euroa ja työ- ja elinkeinoministeriön käyttöön jätettiin 3 588 743 euroa.

32.70.03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen

Vuoden 2012 määrärahaa siirtyi vuodelle 2013 yhteensä 528 402 euroa, josta 260 432 euroa jaettiin ELY- keskuksille Osallisena- Suomessa - kokeiluhankkeisiin ja 112 304 euroa jätettiin työ- ja elinkeinoministeriön käyttöön. Vuoden 2013 talousarvion momentin 32.70.03. määräraha 661 000 euroa oli kokonaan työ- ja elinkeinoministeriön käytössä.

Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

32.50.64. EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ja ENPI CBC -ohjelmiin ohjelmakaudella 2007–2013

Momentin myöntämisvaltuudet jaettiin suurelta osin valtioneuvoston päätöksillä EU:n rakennerahasto- ohjelmia toteuttavien viranomaisten käyttöön. Osa valtuuksista jaettiin viranomaisille työ- ja elinkeinoministeriön päätöksillä kuten rakennerahasto-ohjelmien tekninen tuki.

Energiapolitiikka

32.60.40. Energiatuki

Määrärahaa käyttivät ELY- keskuksat 25,8 miljoonaa euroa ja työ- ja elinkeinoministeriö 13,4 miljoonaa euroa.

Hankkeiden suuren määrän johdosta ministeriössä ei pystytä käsittelemään kaikkia energiaturvapaketteja. Paikallisilla ELY- keskuksilla on myös paras asiantuntemus oman alueensa yrityksistä, mikä auttaa päätöksenteossa. Hankkeiden nykyinen tukikäsittely jakautuu niin, että standardinomaiset hankkeet (kappalemääräisesti suurin osa) päätetään paikallisissa ELY- keskuksissa ja uuden teknologian hankkeet sekä suuret yli 5 miljoonan euron investoinnit päätetään ministeriössä.

32.60.43. Kioton mekanismit

Kioton mekanismeilla hankitaan Suomelle päästöyksiköitä. Yksiköiden hankinta on hajautettu usean ministeriön tehtäväksi. Ulkoasiainministeriö vastaa puhtaasti kehityksen mekanismeisten (CDM) hankkeista ja ympäristöministeriö teollisuusmaiden välisestä yhteistoteutuksesta (JI) hankkeista. Kokonaishankinnasta vastaavana koordinoivana yksikkönä työ- ja elinkeinoministeriö myöntää valtuutta ja arviomäärärahaa toimeenpanevien ministeriöiden (UM, YM) hankkeisiin ja hiilirahasto-osuuksiin. Vuonna 2013 määrärahan käyttö oli työ- ja elinkeinoministeriössä 228 000 euroa, ulkoasiainministeriössä 1 272 000 euroa ja ympäristöministeriössä 51 000 euroa.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Työ- ja elinkeinoministeriön tulo-rahoituksen rakenne muodostui pääosin sekalaisina tuloina yhteensä 359,7 miljoonaa euroa (405,2 miljoonaa euroa vuonna 2012) käsiteltävistä palkkaturvamaksujen palautuksista 29,5 miljoonaa euroa sekä Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta saatavista tuloista 290,5 miljoonaa euroa.

Lainoista saatuja korkotuloja kertyi 83 miljoonaa euroa eli 47,8 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisen vuonna. Lainojen lyhennyksiä saatiin yhteensä 154,4 miljoonaa euroa eli 110,8 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2012..

Vuoden 2013 talousarviossa ja lisätalousarvioissa arvioitiin tuloarviotileille kertyvän yhteensä 551,2 miljoonaa euroa. Tuloarviotileille tuloutettiin kuitenkin 597,9 miljoonaa euroa.

naa euroa. Arvioitua suurempi tuloutus perustuu pääosin tuloarviotilille 12.32.50. Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot (EU).

Kaivostoimintaan liittyviä rojaltiluloja kertyi yhteensä 3,2 miljoonaa euroa (4,6 miljoonaa euroa vuonna 2012). Muita tuloja kertyi 22 miljoonaa euroa muun muassa Suomen Vientiluotto Oy:n lainojen kirjauksista ja EU:n globalisaatorahaston suorituksista.

Siirrettyjen määrärahojen peruutuksia kirjattiin 10,6 miljoonaa euroa. Muuna sekalaisena tulona valtion talousarvioon kirjattiin Venäjän velkakonversiosuoritus 3,9 miljoonaa euroa.

Menoarviotilit

Siirrettyjä määrärahoja peruuntui yhteensä 10,6 miljoonaa euroa (36,3 miljoonaa euroa vuonna 2012).

Ministeriön toimintamenoihin vuoden 2013 talousarviossa osoitettu määräraha oli yhteensä 55 miljoonaa euroa ja sen käyttö 44,6 miljoonaa euroa. Vuodelle 2014 siirtyi 10,3 miljoonaa euroa. Toimintamenojen käytöksi on kirjattu yhteensä 3 113,38 euroa, joka koostuu ministeriön itse toteuttamien rakennerrahastohankkeiden korvauksetta jätetyistä tukikelvottomista eristä.

Jakamattomien määrärahojen osalta ministeriön toimintayksiköt tekevät jakopäätökset.

32.01.01.3 Tutkimus- ja selvitystoiminta

Ministeriön toimintamonomomentille sisältynyt määräraha 2,20 miljoonaa euroa jaettiin yksiköille Tieto-osaston esittelystä. Tutkimus- ja selvitystoiminnan määrärahan käytölle on tyypillistä, että siirtyvän määrärahan osuus on kohtuullisen suuri. Hankkeiden aloitus painottuu loppuvuoteen, minkä vuoksi hankkeiden loppumaksut siirtyvät seuraavan vuoden puolelle.

Määrärahan jakopäätöksissä Tieto-osastolle osoitettiin 970 000 euroa. Määrärahaan sisältyi 700 000 euron varaus ministeriön johdon harkitsemiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Osaston omiin tutkimus- ja selvityshankkeisiin jäi näin ollen käytettäväksi 270 000 euroa, jonka osasto satoi tai varasi yhdeksään hankkeeseen. Ministeriön johdon käyttöön tehdystä varauksesta sidottiin määrärahaa viiteen hankkeeseen. Varausta jäi sitomatta eli noin 330 000 euroa siirtyy käytettäväksi vuonna 2014. Tieto-osaston rahoittamat hankkeet jakautuivat seuraaville teema-alueille: ministeriön yhteiset strategiset tutkimukset, työpoliittinen tutkimus, aineistohankinnat ja oma analyysitoiminta sekä muut hankkeet ja tukitoiminta.

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

32.20.43. Kansainvälistymisavustukset yritysten yhteishankkeisiin (arviomääräraha)

Vuoden 2013 talousarviossa valtuutta oli käytettävissä 15,7 miljoonaa euroa. Lisäksi vuoden 2012 viimeisessä lisätalousarviossa saatu 3 miljoonan euron lisävaltuus ICT-ÄRM -hankkeisiin siirtyi kokonaisuudessaan vuodelle 2013. Vuoden 2013 ensimmäisessä lisätalousarviossa momentille lisättiin miljoona euroa telakkateollisuuden erillishankkeisiin ja kolmannessa lisätalousarviossa kaksi miljoonaa euroa tavanomaisiin yritysten yhteishankkeisiin. Valtuutta oli siten vuonna 2013 käytettävissä yhteensä 21,7 miljoonaa euroa.

Vuoden lopussa kolmannessa lisätalousarviossa tullutta 2 miljoonan euron lisävaltuutta ei ehditty käyttää ja se siirtyi käytettäväksi vuodelle 2014. Tämän lisäksi vuodelle 2014 siirtyi 2,3 miljoonaa euroa vuodelta 2013 käyttämättä jäänyttä muuta valtuutta. Nämä huomioiden vuonna 2013 käytössä olleesta 21,7 miljoonasta eurosta käytettiin vuoden aikana 17,4 miljoonaa euroa.

32.20.44. *Valtionavustus yksittäisten yritysten hankevalmisteluun Venäjällä (siirtomääräraha 2 v)*. Momentin siirtomäärärahaa oli käytössä vuosille 2012- 2013 yhteensä 1,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2013 myönnettyjen valtionavustusten määrä oli yhteensä 978 200 euroa. Vuoden 2013 loppuun mennessä määrärahasta on käytetty yhteensä 1,4 miljoonaa euroa. Määrärahan käyttämättä jäänyt osuus 255 300 euroa siirretään vuodelle 2014.

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

32.30.51. Julkiset työvoimapalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa myönnettiin vuoden 2013 talousarviossa 546,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2013 ensimmäisessä lisätalousarviossa momentille lisättiin määrärahaa 7,8 miljoonaa euroa johtuen Nokia Oyj:n ja Nokian alihankkijoiden irtisanomisista. Vuoden 2013 kolmannessa lisätalousarviossa määrärahaa lisättiin 25 miljoonaa euroa, josta 5 miljoonaa euroa kotoutumiskoulutukseen, 10 miljoonaa euroa ammatilliseen koulutukseen ja 10 miljoonaa euroa erityisesti nuorten palkkatukeen yksityiselle sektorille. Vuoden 2013 talousarvion määräraha oli yhteensä 579 254 000 euroa. Määrärahaa käytettiin 366 769 482 euroa, josta ELY- keskusten käyttö oli 340 351 613 euroa, valtion virastojen ja laitosten valtionhallintoon työllistämismenojen käyttö suoraan momentilta 25 368 756 euroa ja työ- ja elinkeinoministeriön käyttö 1 049 114 euroa. Työ- ja elinkeinoministeriö käytti määrärahaa pääasiassa palveluissa olevien vakuutusturvaan sekä nuorten ja pitkäaikaistyöttömien kokeilujen kehittämiseen. Määrärahaa jäi jäljelle 212 484 518 euroa, joka siirretään vuodelle 2014. Siirrettyä määrärahaa on sidottu vuoden 2014 menoihin noin 100 miljoonaa euroa. Se, miksi lisämäärärahoja ei pystytty hyödyntämään paremmin, johtuu osittain vuoden 2013 alussa voimaan tulleista organisaatio- ja lainsäädäntömuutoksista, jotka aiheuttivat viivettä hankintaprosessien käynnistämisessä ja palveluihin ohjaamisessa. Työllisyystilanteen kehitys lukuisine irtisanomisineen ja lomautuksineen on vaikuttanut erityisesti mahdollisuuksiin lisätä palkkatuen käyttöä.

Vuodelta 2012 siirtyneestä määrärahasta 95,6 miljoonasta eurosta käytti ELY- keskus 94,3 miljoonaa euroa ja työ- ja elinkeinoministeriön 1,3 miljoonaa euroa. Ministeriö käyttämä määräraha kohdistui palvelujen piirissä olevien vakuutusturvaan, nuorten ja pitkäaikaistyöttömien kokeilujen kehittämiseen sekä työvoimakoulutuksen kehittämistoimintaan.

Momentin 32.30.51 päätösosan mukaan määrärahaa saa käyttää enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen työvoimakoulutukseen liittyviin tehtäviin. Määrärahaa on käytetty yhteen henkilötyövuoteen työ- ja elinkeinoministeriössä. Lisäksi momentin päätösosan mukaan määrärahaa saa käyttää työttömien työllistämiseen valtion virastoille ja laitoksille enintään 1 000 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen. Määrärahaa on vuonna 2013 käytetty 817 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen valtionhallintoon.

Momentin 32.30.51. vuoden 2013 myöntämisvaltuus oli yhteensä 107 000 000 euroa, josta käytettiin 81 463 872 euroa ja käyttämättä jäi 25 536 128 euroa. Myöntämisvaltuutta on käytetty useita vuosia jatkuvien työvoimakoulutusten hankintaan.

32.20.45. Yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelu (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2013 varsinaisen talousarvion määräraha oli 4 miljoonaa euroa. Vuodelle 2013 siirtyi vuoden 2011 määrärahaa 5,1 miljoonaa euroa ja vuoden 2012 4,5 miljoonaa euroa. Yhteensä momentilla oli vuonna 2013 käytettävissä määrärahaa 13,6 miljoonaa euroa. ELY- keskus tekivät avustuspäätöksiä vuoden 2013 määrärahasta 3,9 miljoonalla eurolla, vuodelta 2012 siirtyneestä määrärahasta 2,4 miljoonalla eurolla ja vuodelta 2011 siirtyneestä määrärahasta 0,5 miljoonalla eurolla eli ELY-keskus tekivät avustuspäätöksiä yhteensä 6,8 miljoonan euron edestä.

32.30.44. Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)

vuoden 2013 talousarviossa määrärahaa myönnettiin 5 miljoonaa euroa. Vuoden 2012 määrärahaa siirtyi vuodelle 2013 vain 151 euroa. ELY- keskuskeskukset maksoivat kuljetustukea vuoden 2013 talousarvion määrärahasta vuonna 2013 yhteensä 4,2 miljoonaa euroa.

32.30.45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Vuoden 2013 varsinaisen talousarvion myöntämisvaltuus oli 24,7 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi vuodelta 2012 siirtyi valtuutta vuodelle 2013 yhteensä 27,2 miljoonaa euroa. Momentilla oli vuonna 2013 käytettävissä valtuutta siten yhteensä 51,9 miljoonaa euroa. Vuonna 2013 ELY- keskuskeskukset tekivät avustuspäätöksiä momentin valtuudesta kaikkiaan 26,9 miljoonalla eurolla. Vuoden 2013 valtuudesta jäi käyttämättä yhteensä melkein 5 euroa. Käyttämätön valtuus siirretään vuodelle 2014. Vuoden 2013 määräraha oli 36,7 miljoonaa euroa, josta käytettiin 24,2 miljoonaa euroa.

32.30.64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)

Vuoden 2013 varsinaisen talousarvion myöntämisvaltuus oli 4 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi vuodelta 2012 siirtyi käyttämätöntä valtuutta vuodelle 2013 yhteensä 6,9 miljoonaa euroa. Vuonna 2013 valtuus oli yhteensä 10,9 miljoonaa euroa. Vuonna 2013 ELY- keskuskeskukset käyttivät valtuutta 5,2 miljoonaa euroa. Vuodelta 2013 jäi käyttämättä valtuutta yhteensä 5,7 miljoonaa euroa. Käyttämätön valtuus siirretään vuodelle 2014. Momentin vuoden 2013 varsinaisen talousarvion määräraha oli 10 486 000 euroa. Arviomäärärahan ylitysluvalla määrärahaa lisättiin 8 miljoonaa euroa, koska määräraha ei riittänyt ELY- keskuksissa avustusten maksamiseen. Vuoden 2013 määräraha oli yhteensä 18 486 000 euroa, josta käytettiin 14 303 218 euroa.

32.30.50. Palkkaturva (arviomääräraha)

Varsinaisessa talousarviossa myönnettyä 30 miljoonan euron määrärahaa lisättiin vuoden 2013 neljännessä lisätalousarviossa 8 miljoonalla eurolla ja viidennessä lisätalousarviossa 4,7 miljoonalla eurolla palkkaturvan ennakoitua suuremman maksatuksen vuoksi. Määrärahaa oli käytettävissä 42,7 miljoonaa euroa, josta käytettiin 39,1 euroa.

32.70.03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Vuodelta 2012 määrärahaa siirtyi 528 402 euroa vuodelle 2013. Määräraha käytettiin Osallisena Suomessa- kokeiluhankkeisiin, kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseen ja maahanmuuttajajärjestöjen hanketoimintaan. Vuoden 2013 talousarviossa myönnetystä 661 000 euron määrärahasta työ- ja elinkeinoministeriö käytti 218 595 euroa rasismien ja etnisen syrjinnän ehkäisemiseen, seurantaan ja koulutukseen sekä kotouttamistoimiin. Vuodelle 2014 siirretään 442 405 euroa.

32.70.30. Valtion korvaukset kunnille (arviomääräraha)

Vuoden 2013 talousarvion määrärahasta 95,1 miljoonaa euroa käytettiin 102,3 miljoonaa euroa. Paluumuuttajien kustannuksiin käytettiin 4,3 miljoonaa euroa, laskennallisiin korvauksiin pakolaisista 27,3 miljoonaa euroa, muihin pakolaisista maksettaviin kuntakorvauksiin 70,1 miljoonaa euroa ja alkukartoituksiin 0,3 miljoonaa euroa. Määrärahan käyttö ylittyi 7,1 milj. eurolla. Ylitys johtui muista kunnille pakolaisista maksettavien korvausten kasvusta.

Alueiden kehittäminen ja rakenerahastopolitiikka

32.50.64. *EU:n rakenerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakenerahasto-ohjelmiin ja ENPI CBC -ohjelmiin ohjelmakaudella 2007–2013 (arviomääräraha)*

Vuoden 2013 neljännessä lisätalousarviossa budjetoitiin momentille EU:n rakenerahasto-ohjelmiin käytettävää myöntämisvaltuutta lisää 50,5 miljoonaa euroa. Myöntämisvaltuuden lisäyksestä 47,3 miljoonaa euroa aiheutui ohjelmakauden 2007–2013 päättyneiltä hankkeilta purkautuneiden ja purkautuviksi arvioitujen valtuuksien uudelleen budjetoinnista. Menettelyllä otettiin käyttöön peruuntuneista tai tehtyjä sitoumuksia pienempinä toteutuneista hankkeista käyttämättä jääneet valtuudet. Toimenpiteellä varmistettiin ohjelmakauden 2007–2013 täysimääräistä toteutumista.

Uudelleen budjetoitiin sisältyi lisäksi tukikelvottomaksi todetut Finnvera Oyj:n hallintokorvausta koskevat kustannukset ja ESR:n työvoimapolitiittiset toimet yhteensä 3, miljoonaa euroa.

Määrärahasta, jota oli käytössä 466 937 000 euroa, käytettiin 99,9 %.

Vuoden 2013 henkilötilinpäätöksen mukaan momentilla oli palkattuna kaikkiaan 405,3 henkilötyövuotta, josta Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) osarahoittamissa ohjelmissa 82,5 ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) osarahoittamissa ohjelmissa 322,8 henkilötyövuotta.

Vuoden 2013 valtion talousarvion momenttien päätösosiin otetut työ- ja elinkeinoministeriön valvontavastuulla olevat henkilötyövuosirajoitteiden toteumatiedot esitetään seuraavassa taulukossa.

Taulukko 31. Henkilötyövuosirajoitteiden toteumatiedot

Määräraha	Tavoite 2013	Toteuma 2013
32.50.43. Maakunnan kehittämisraha	14	10
32.50.62. Maaseudun kehittäminen	20	6,3
32.50.64. EU:n rakenerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakenerahasto-ohjelmiin ja ENPI CBC- ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013	444	405,3

Energiapolitiikka

32.60.40. *Energiatuki (arviomääräraha)*

Momentilta myönnettiin määrärahaa 29,3 miljoonaa euroa. Määrärahaa oli käytettävissä vuoden alussa 121,4 miljoonaa euroa, josta vähennettiin lisätalousarviossa 13 miljoonaa euroa, joten käytettävissä oli yhteensä 108,4 miljoonaa euroa. Käyttämättä jäi noin 79,1 miljoonaa euroa. Biojalostamoille varattua 100 miljoonan euron valtuutta leikattiin 87,5 miljoonan euroon ja se siirtyy kokonaisuudessaan vuodelle 2014 ja tältä osin jo vuodelle 2013 arvioituja maksatuksia siirtyy seuraaville vuosille. Lisäksi tukipäätöksiä tehtiin edellisvuosia vähemmän. Suurten hankkeiden tukipäätökset painottuivat loppuvuoteen, eikä niistä ehtinyt tulla maksatuksia vuoden 2013 puolella. Myös aikaisemmin tuettuja hankkeita on jäänyt toteutumatta tai ne ovat myöhästyneet merkittävästi muun muassa haasteellisen taloustilanteen takia.

32.60.41 *LNG - terminaalien investointituki (arviomääräraha)*

Momentille myönnettiin 5 miljoonaa euroa ja valtuutta 33 miljoonaa euroa (I LTA 2013). Saatujen ennakoilmoitusten ja hakemusten perusteella 6 hanketta on vireillä. Hakemuksista osa on vasta tulossa ja määräaika hakemusten jättämiselle on

30.9.2014. Päätöksiä ei vuonna 2013 vielä tehty, eikä vastaavasti tukea maksettu. Määräraha jäi kokonaan käyttämättä.

32.60.43. Kioton mekanismit (arviomääräraha)

Momentille myönnettiin arviomäärärahaa 2 miljoonaa euroa, josta käytettiin noin 1,6 miljoonaa euroa.

32.60.44. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnettiin 125 miljoonaa euroa. Syöttötariffia maksettiin metsähakkeella tuotetusta sähköstä 33,8 miljoonaa euroa, tuulivoimalla tuotetusta sähköstä 23,3 miljoonaa euroa ja biokaasulla tuotetusta sähköstä 99 000 euroa. Arviolta osa vuotta 2013 koskevista metsähakesähkön syöttötariffin maksatuksista siirtyy vuodelle 2014, koska metsähakevoimaloilla on tällainen optio. Tuulivoimahankkeiden kehitys on ollut lähinnä hallinnollisten esteiden vuoksi ennakoitua hitaampaa.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Työ- ja elinkeinoministeriön toiminnan tuotot olivat yhteensä 16,1 miljoonaa euroa, mikä on 2,9 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä tilikautena. Maksullisen toiminnan tuottoja kertyi 0,2 miljoonaa euroa (0,2 miljoonaa euroa vuonna 2012) ja muita toiminnan tuottoja 15,9 miljoonaa euroa (13,2 miljoonaa euroa).

Toiminnan kulut yhteensä 107,8 miljoonaa euroa kasvoivat edellisestä vuodesta 4,5 % (103,1 miljoonaa euroa vuonna 2012). Henkilöstökulut olivat 39,2 miljoonaa euroa (39,4 miljoonaa euroa vuonna 2012) ja palvelujen ostot 35,2 miljoonaa euroa (30 miljoonaa euroa vuonna 2012) muodostivat suurimmat kuluerät.

Palvelujen ostojen, 35,2 miljoonaa euroa (30 miljoonaa euroa vuonna 2012), noin 18 %:n kasvu edellisestä vuodesta johtuu pääosin valtion virastoilta tehtävien atk- palvelujen ostojen kasvusta 1,5 miljoonalla eurolla, ilmoitus-, mainonta ja markkinointipalvelujen hankintojen kasvusta 0,6 miljoonalla eurolla, konsulttipalvelujen oston kasvusta 1,4 miljoonalla eurolla, atk- asiantuntijapalveluiden hankintojen kasvusta 1,2 miljoonalla eurolla sekä muiden tutkimus- ja asiantuntijapalveluiden hankintojen kasvusta 1,3 miljoonalla eurolla.

Muut kulut kasvoivat edellisestä vuodesta 0,7 miljoonaa euroa. Muiden kulujen suurimmat kuluerät olivat matkustuspalvelut 1,8 miljoonaa euroa (1,8 miljoonaa euroa vuonna 2012), muut kustannusten korvaukset 1,9 miljoonaa euroa (0,8 miljoonaa euroa vuonna 2012) sekä jäsenmaksut kotimaahan ja ulkomaille yhteensä 7,2 miljoonaa euroa (7,2 miljoonaa euroa vuonna 2012).

Sisäisiä kuluja syntyi 13,1 miljoonaa euroa (13,5 miljoonaa euroa vuonna 2012).

Rahoitustuotot ja rahoituskulut muodostuvat pääosin Suomen Vientiluotto Oy:n lainojen kirjauksista. Vuoden 2013 aikana on yritetty löytää asianmukainen lainoihin liittyvä kirjausmenettely. Kirjausmenettelyä tullaan edelleen selvittämään vuonna 2014, jotta löydetään kestävä ratkaisu vuoteen 2027 asti, jolloin lainojen tulisi olla maksettu valtiolle takaisin.

Taulukko 32: siirtotalouden tuotot ja kulut

Siirtotalouden tuotot ja kulut (1 000 €)			
	2013	2012	2011
TUOTOT			
Siirtotalouden tuotot EU:lta	295 815	270 800	239 098
Siirrot talousarvion ulkopuolelta	3 919	9	15
Tuotot yhteensä	299 734	270 809	239 114
KULUT			
Siirtotalouden kulut kunnille	3 722	2 412	3 593
Siirtotalouden kulut kuntayhtymille	137 560	127 261	138 044
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	81 566	110 133	116 035
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittamattomille yhteisöille	38 141	46 502	43 796
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	5 394	5 846	5 302
Muut siirtotalouden kulut ulkopuolisille	1 886	3 259	3 102
Siirrot talousarvion ulkopuolelle	430	2 571	38 869
Siirtotalouden kulujen palautukset	-33 556	-47 992	-40 225
Kulut yhteensä	235 144	249 992	308 516

Tilikauden kulujaama oli 3,3 miljoonaa euroa (kulujaama 52,3 miljoonaa euroa vuonna 2012).

1.6.4 Tase

Ministeriön taseen loppusumma oli 4 946 miljoonaa euroa (3 644 milj. euroa vuonna 2012).

Aineelliset hyödykkeet vähenivät edellisestä vuodesta 0,2 miljoonaa euroa. Käyttöomaisuusarvopapereiden kirjanpitoarvo pysyi samana kuin edellisessä tilinpäätöksessä eli 710,4 miljoonaa euroa. Ministeriön käyttöomaisuusarvopaperit muodostuvat pääosin Finnvera Oyj:n osakkeista 240,5 miljoonaa euroa ja Suomen Teollisuussijoitus Oy:n osakkeista 469,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2013 aikana myytiin Aktia Oyj:n A-osakkeet markkina-arvoon 3 818,10 euroa.

Oman pääoman ehtoisia pääomalainasaamisia oli Finnvera Oyj:ltä 88 miljoonaa euroa (82,4 miljoonaa euroa vuonna 2012).

Pitkäaikaisissa saamisissa 3 861,4,1 miljoonaa euroa (2 690,1 miljoonaa euroa vuonna 2012). Suurimman erän muodostavat Valtiokonttorin Suomen Vientiluotto Oy:lle myönnetyt jälleenrahoituslainat. Pitkäaikaisiin euromääräisiin lainasaamisiin on lisäksi kirjattu työllisyyspoliittiset suhdannelainat, työvoimalainat, muuta teollisuuden edistämislainat ja vientituotteiden markkinoinnin edistämislainat.

Lyhytaikaisia saamisia oli 285,8 miljoonaa euroa (159,5 miljoonaa euroa vuonna 2012), joista valuuttamääräisiä lainasaamisia Suomen Vientiluotto Oy:ltä 239,9 miljoonaa euroa, siirtosaamisia 29,4 miljoonaa euroa, joista jaksotettuja korkosaamisia Suomen Vientiluotto Oy:ltä 21,4 miljoonaa euroa ja saamisia itse toteutettavista valtakunnallisista kehittämisprojekteista ja teknisen tuen projekteista 5,2 miljoonaa euroa, sekä muita lyhytaikaisia saamisia 16,4 miljoonaa euroa.

Pitkäaikaisia velkoja 1 807,3 miljoonaa euroa muodostuvat Suomen Vientiluotto Oy:lle myönnettyjen jälleenrahoituslainoihin liittyvistä kirjauksista.

Lyhytaikaiset velat 1 143 miljoonaa euroa muodostuvat muun muassa talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdystilinsaldoista yhteensä 984,3 miljoonaa euroa ja Suomen Vientiluotto Oy:n lainojen jaksotetuista vuoden 2014 lyhennyksistä 128,7 miljoonaa euroa.. Ostovelat ovat 8,9 miljoonaa euroa, siirtovelat 18,4 miljoonaa euroa ja muut lyhytaikaiset velat 1 miljoonaa euroa.

1.7 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Arviointi- ja vahvistuslausuma perustuu ministeriön keskeisten toimintayksiköiden tekemään itsearviointiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta, sen asianmukaisuudesta ja riittävydestä sekä kehittämistarpeista ja tarvittavista toimenpiteistä. Arvioinnissa on otettu huomioon valtion talousarvioasetuksessa säädetyt sisäisen valvonnan tavoitteet, ministeriön sisäisissä tulosohjausneuvotteluissa asetetut tavoitteet sekä useista kehittämishankkeista ja tarkastuksista saadut tiedot. Lausuman laadinnassa on sovellettu COSO-ERM viitekehystä sekä valtiovarain controller-toiminnon antamaa ohjeistusta vuodelta 2005.

Toimintaympäristössä tapahtuvat jatkuvat muutokset ja epävarmuus kansainvälisen talouden kehityksessä erityisesti Euroopassa ovat merkittäviä ulkoisia riskitekijöitä. TEM valmistelelee yhdessä muiden ministeriöiden kanssa tulevaisuuskatsausta tulevien hallitusneuvottelujen pohjaksi. Katsauksen tavoitteena on kuvata merkittävät pitkän aikavälin kehitysarviot, haasteet ja toimintavaihtoehdot seuraavalla hallituskaudella.

Hallitusohjelman lisäksi rakennepoliittinen ohjelma ja lukuisat valtionhallinnon muutoshankkeet, kuten KEHU, VATU, KEHA, VALTORI ja ValtioICT, ELY- ja TE-palvelu-uudistukset, organisaatiomuutokset ja tehtävien delegoinnit hallinnonalan sisällä sekä samanaikaisesti tapahtuva vanhan rakennerahasto-ohjelmakauden sulkeminen ja uuden ohjelmakauden käynnistäminen sitovat henkilöresursseja. Vuonna 2013 voimaan tulleet uudistukset ja niiden toimeenpanon kanssa samanaikaisesti kasvaneet asiakasmäärät ovat vaikuttaneet heikentävästi toimeenpano-organisaation kyvykkyyteen. On selvästi nähtävissä, että painopiste on siirtynyt pitkäjänteisestä suunnittelusta enemmän lyhytjänteiseen ja päivittäistä reagointia vaativien asioiden hoitamiseen, jossa ministeriöltä vaaditaan jatkuvaa ja nopeaa muutosalmiutta.

Julkisen talouden tasapainottamistoimien välttämättömyys edellyttää henkilöstöresurssien sopeuttamista toimintamenokehysiin. Ministeriön henkilöstöstrategiaan on sisällytetty ministeriön henkilöstöpolitiikan keskeiset linjaukset. Päätavoitteena on turvata ministeriön ydintoiminnot, panostaa henkilöstön osaamiseen ja asiantuntijuuteen, monipuolistaa työn tekemisen tapoja, lisätä johtamisen tuloksellisuutta ja henkilöstön hyvinvointia työssä.

Ministeriön tietoturvariskeihin on varauduttu tietoturvaohjeistusta uusimalla. Tietoturvallisuuden perustaso auditointiin keväällä 2013, tietoturvan vuosikellon mukainen toiminta käynnistettiin ja työasemien haittaohjelmataarkistukset on aloitettu. Valtion KYBER-turvallisuusstrategia on hyväksytty VNK:ssa. TEM selvittää edelleen, mitkä ovat strategisesti tärkeät ICT-toiminnot hallinnonalalla ja millä keinoin ylläpidetään ja turvataan toimintoja KYBER-tilanteessa.

Ministeriön sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on menty eteenpäin. Riskienhallinnan edistämiseksi toimitaan yhteistyössä ministeriön osastoille ja yksiköille nimettyjen yhdyshenkilöiden kanssa. Riskien tunnistaminen ja niiden hallinta on otettu esille toimintojen uudistamisessa, mutta riskeihin vastaamisessa ja erityisesti riskienhallinta-menettelyiden dokumentoinnissa on edelleen puutteita. Niukkojen resurssien priorisointi ja kohdentaminen ovat jatkuvana haasteena.

Työ- ja elinkeinoministeriö tiedostaa laaja-alaisen toimintansa ongelmakohdat ja panostaa toimintojensa kehittämiseen. Edellä mainittujen toimintayksiköiden itsearviointien sekä valtiontalouden tarkastusviraston ja sisäisen tarkastusten tulosten ja havaintojen perusteella voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät tyydyttävästi valtion talousarvioasetuksen 69:ssä säädetyt tavoitteet ja niitä voidaan pitää toiminnan laajuuteen ja laatuun sekä niihin liittyviin riskeihin nähden riittävinä.

1.8 ARVIOINTIEN TULOKSET

Ministeriössä tehdyt arvioinnit on esitetty vaikuttavuustietoina.

1.9 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ

Rakennerahastovarot

Vuonna 2013 tehdyt takaisinperintäpäätökset saivat alkunsa pääasiassa rahoittavien viranomaisten eli elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä maakuntien liittojen omista havainnoista. Erityisesti maksatushakemusten käsittelyn yhteydessä tai paikan päällä tehdyillä ns. varmennuskäynneillä havaittiin suurin osa perintään johtavista tukikelvottomuusvirheistä. Suurin osa virheistä pystytään nykyään varmennusten avulla sekä havaitsemaan että korjaamaan ja siksi ulkopuolisten tarkastajien, kuten tarkastusviranomaisena toimivan valtiovarain controller – yksikön hanketarkastukset tuottavat valtaosaltaan puhtaita tuloksia. Vain 22 % takaisinperinnöistä perustuu ulkopuolisten tarkastajien havaintoihin. Tuensaajat ovat myös omaaloitteisesti ilmoittaneet maksatushakemuksissaan olleista virheistä tai hankkeen tukikelpoisuuteen vaikuttavista muutoksista.

Ulkopuolisten tekemiä tarkastuksia tehdään vuosittain 100 - 200 hankkeeseen ja euronääräiset virrehavainnot ovat yhteensä jääneet alle sallitun 2 %:in virhemarginaalin EU-ohjelmatasolla. Perintään johtavat virheet liittyvät käytännössä vain harvoin petoksiin tai aiheutuvat tahallisesta väärinkäytöksestä, kuten tietojen salaamisesta tai väärin tietojen antamisesta. Toimintojen lopettaminen ja konkurssit ovat viime vuosina korostuneet yrityshankkeisiin kohdistuneissa takaisinperinnöissä.

Vaikka virheet ovat valtaosaltaan tahattomia, väärin perustein maksettu tuki on perittävä hankkeelta takaisin. Tarkastuksista yhtenä merkittävänä virhetyyppinä ovat hankintavirheet, jolloin tukikelvottomiksi arvioidut summat voivat näissä tapauksissa olla hyvinkin suuria. Tarkastushavaintojen taustalla yleisin syy on kuitenkin se, että jonkin yksittäisen kuluerän ei katsota kuuluvan hankkeelle tai riittävää dokumentaatiota (jäljitysketjua) jostain menoerästä ei löydy tarkastuksessa. Laskuvirheitäkin hankkeiden maksatushakemuksissa esiintyy varsin usein.

Rakennerahastohankkeisiin tehtiin kertomusvuonna yhteensä 184 takaisinperintäpäätöstä, joista 136 oli EAKR- hankkeisiin ja 48 ESR- hankkeisiin. 41 hankkeessa saatavat on jo vuoden loppuun mennessä saatu täysin perittyä. Perintäpäätösten määrä on vain hieman noussut edellisvuodesta. Perintäpäätökset painottuvat ohjelmakauden 2007 - 2013 sulkemisvaiheeseen, kun kauden viimeiset maksatukset ja takaisinperinnät tehdään 2015 vuoden loppuun mennessä.

Finnvera Oyj:n pienten korkotuki- ja takaushankkeiden osuus oli 60 % muodostaen noin kolmasosan perintäpäätösten määrästä. Muut perintäpäätökset tehtiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa ja loput maakuntien liitoissa. Alueellisesti perintäpäätösten lukumäärät jakautuvat melko tasaisesti. Työ- ja elinkeinoministeriössä tehtiin kertomusvuonna yhteen valtakunnalliseen hankkeeseen tuen palauttamispäätös, joka oli suuruudeltaan 1 669 euroa. Kyseessä oli Kela- palautuksen korjaaminen palkkakustannuksiin. Virhe havaittiin hallintoviranomaisen toimesta ja summa on jo hankkeelta veloitettu.

Perintäpäätöksillä perittävät määrät korkoineen muodostivat yhteensä noin 1 900 850 euroa, josta euromääräisesti peräti 90 % koostuu EAKR- hankkeiden perintäpäätöksistä. Neljä suurinta perintäpäätöstä edustavat reilusti yli puolta kokonaisuudesta ja jokainen niistä oli yli 100 000 euron perintäpäätöksiä. Edellä mainitut perintäpäätökset koskivat kolmea yrityksen kehittämisavustusta ja yhtä maakunnan liiton rahoittamaa aluekehittämishanketta. Yrityshankkeissa perinnän syinä olivat toiminnan lopettaminen ja liiton rahoittamassa hankkeessa de minimis- ehdon ylittäminen. Muissa pienemmissä perintäpäätöksissä perittävät summat vaihtelivat 13 eurosta 65 000 euroon ja näistäkin huomattava osa eli noin puolet perintäpäätöksistä koski alle 1 000 euron summia.

2 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEENÄ ANNETTAVAT TIEDOT

2.1 TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2013	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veron- luonteiset tulot		1 154 960,05	693 213	693 213,42	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	1 154 960,05	693 213	693 213,42	0,00	100
12. Sekalaiset tulot		405 173 285,88	313 025 915	359 711 822,37	46 685 907,84	115
12.32.31.	Palkkaturvamaksujen palautukset	27 089 953,86	29 464 934	29 464 933,50	0,00	100
12.32.50.	Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot	273 993 094,78	245 000 000	290 524 289,94	45 524 289,94	119
12.32.50.01.	Euroopan aluekehitysrahastosta saatavat tulot	158 015 157,32	150 000 000	168 102 474,37	18 102 474,37	112
12.32.50.01.1.	Tulot kauden 2007-2013 ohjelmista, Itä-Suomi	57 839 714,57	62 000 000	54 899 964,65	-7 100 035,35	89
12.32.50.01.2.	Tulot kauden 2007-2013 ohjelmista, Pohjois-Suomi	59 551 804,75	45 000 000	54 242 550,05	9 242 550,05	121
12.32.50.01.3.	Tulot kauden 2007-2013 ohjelmista, Etelä-Suomi	19 730 985,58	19 000 000	29 145 416,72	10 145 416,72	153
12.32.50.01.4.	Tulot kauden 2007-2013 ohjelmista, Länsi-Suomi	20 892 652,42	24 000 000	29 814 542,95	5 814 542,95	124
12.32.50.02.	Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot	115 977 937,46	95 000 000	122 421 815,57	27 421 815,57	129
12.32.50.02.1.	Tulot kauden 2007-2013 ohjelmista, Manner-Suomi	115 977 937,46	95 000 000	122 421 815,57	27 421 815,57	129
12.32.99.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallintalan muut tulot	64 810 514,01	23 987 838	25 149 455,78	1 161 617,90	105
12.32.99.02	Royalty-tulot	0,00	2 000 000	3 161 617,90	1 161 617,90	158
12.32.99.03.	Royalty-tulot	4 606 165,67	0	0,00	0,00	0
12.32.99.06.	Muut tulot	60 204 348,34	21 987 838	21 987 837,88	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	36 258 568,00	10 643 181	10 643 180,76	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	3 021 155,23	3 929 962	3 929 962,39	0,00	100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voitontuloutukset		35 156 603,37	83 057 529	83 057 529,40	0,00	100
13.01.05.	Korot muista lainoista	35 156 443,17	83 053 649	83 053 649,12	0,00	100
13.03.01.	Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot	160,20	3 880	3 880,28	0,00	100
13.03.01.1	Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot	0,00	3 888	3 887,52	0,00	100
13.03.01.2	Osakkeiden myyntipalkkiot (ek)(enintään)	0,00	-7	-7,24	0,00	100
15. Lainat		43 595 179,49	154 439 548	154 439 548,47	0,00	100
15.01.04.	Muiden lainojen lyhennykset	43 595 179,49	154 439 548	154 439 548,47	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		485 080 028,79	551 216 206	597 902 113,66	46 685 907,84	108

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2013 määrärahojen		Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2013	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2013	Käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	1 212 948,08	599 292	201 291,73	398 000,00	599 291,73	0,00	2 692 988,14	3 090 988,14	1 891 195,20	1 052 934,73
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (a)	314 548,08	201 292	201 291,73		201 291,73	0,00				
24.01.29.3. Lähialueyhteistyön arvonlisäveromenot	314 548,08	201 292	201 291,73		201 291,73	0,00				
24.20.66. Lähialueyhteistyö (s3v)	898 400,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	2 692 988,14	2 692 988,14	1 891 195,20	654 934,73
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (s3v)	0,00	398 000	0,00	398 000,00	398 000,00	0,00	0,00	398 000,00	0,00	398 000,00
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	702 231,24	2 283 779	1 704 578,84	579 199,82	2 283 778,66	0,00	2 463 935,46	4 106 114,46	3 526 914,64	579 199,82
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (a)	550 683,24	641 600	641 599,66		641 599,66	0,00				
28.60.01. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (s2v)	151 548,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.90.20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (s3v)	0,00	1 642 179	1 062 979,18	579 199,82	1 642 179,00	0,00	2 463 935,46	4 106 114,46	3 526 914,64	579 199,82
28.90.20.1. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (SADE -ohjelma) (s3v)	0,00	1 642 179	1 062 979,18	579 199,82	1 642 179,00	0,00	2 463 935,46	4 106 114,46	3 526 914,64	579 199,82
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	0,00	59497	0,00	0,00	0,00	59 496,94	0,00	59 496,94	0,00	0,00
29.30.21. Aikuisenkoulutuksen kehittäminen (s2v)	0,00	59497	0,00	0,00	0,00	59 496,94	0,00	59 496,94	0,00	0,00
29.30.21.4. Maahanmuuttajien koulutuksen tehostaminen (s2v)*	0,00	59497	0,00	0,00	0,00	59 496,94	0,00	59 496,94	0,00	0,00
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 577 129,94	1 577 129,94	1 576 925,07	0,00
30.10.63. Maaseudun kehittäminen (s3v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 577 129,94	1 577 129,94	1 576 925,07	0,00
30.10.63.2. Muu maaseudun kehittäminen (s3v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 577 129,94	1 577 129,94	1 576 925,07	0,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	1 374 783 224,60	1 472 595 052	1 334 253 917,75	41 265 917,71	1 375 519 835,46	97 075 216,73	38 430 628,06	202 125 302,58	146 047 533,21	45 581 651,69
32.01.01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (s2v)	54 675 000,00	60 816 000	47 507 030,59	13 308 969,41	60 816 000,00	0,00	7 292 265,72	68 108 265,72	54 777 628,65	13 308 969,41
32.01.01.1. Toimintamenot	48 788 000,00	54 998 610	44 649 993,92	10 348 616,08	54 998 610,00	0,00	4 806 634,44	59 805 244,44	49 456 628,36	10 348 616,08
32.01.01.2. Kuluttajatiedon julkistamispalkinto (ek) (enintään)	17 000,00	17 000	0,00	17 000,00	17 000,00	0,00	17 000,00	34 000,00	0,00	17 000,00
32.01.01.3. Tutkimus- ja selvitystoiminta	2 380 000,00	2 200 000	427 873,52	1 772 126,48	2 200 000,00	0,00	1 670 424,13	3 870 424,13	2 097 222,92	1 772 126,48
32.01.01.4. Ulkopuolinen rahoitus	135 000,00	20 000	-175 131,82	195 131,82	20 000,00	0,00	39,44	20 039,44	-175 131,82	195 131,82
32.01.01.5. Strategiset hankkeet	1 900 000,00	2 218 390	1 418 742,54	799 647,46	2 218 390,00	0,00	756 146,94	2 974 536,94	2 171 335,99	799 647,46
32.01.01.6. Koulutus- ja kehittämisskeskus Salmia	1 320 000,00	1 362 000	1 185 552,43	176 447,57	1 362 000,00	0,00	38 520,77	1 400 520,77	1 224 073,20	176 447,57
32.01.01.7. Timangi-kilpailu	135 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	0,00

Päälukuan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2013 määrärahojen		Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2013	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2013	Käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32.01.02. Työvoima- liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (S2)	4 384 464,00	3 056 177	318 501,85	2 737 675,15	3 056 177,00	0,00	738 160,85	3 798 020,68	1 056 662,70	2 737 675,15
32.01.02.1. Toimintamenot	4 089 564,00	2 690 177	187 474,33	2 502 702,67	2 690 177,00	0,00	538 698,96	3 228 875,96	726 173,29	2 502 702,67
32.01.02.2. PK-yritysten kehittämismenot (ek)	258 900,00	366 000	131 027,52	234 972,48	366 000,00	0,00	199 461,89	565 461,89	330 489,41	234 972,48
32.01.02.5. Tekesin erillismääräraha	36 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 682,83	0,00	0,00
32.01.20. Siviilipalvelus (a)	5 235 983,87	5 868 000	5 505 399,81		5 505 399,81	362 600,19				
32.01.21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (s2v)	616 000,00	2 462 000	1 032 591,32	1 429 408,68	2 462 000,00	0,00	71 987,92	2 533 987,92	1 104 579,24	1 429 408,68
32.01.29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (a)	6 534 003,74	6 890 131	6 890 131,42		6 890 131,42	0,00				
32.01.60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (a)	0,00	20 000	0,00		0,00	20 000,00				
32.01.66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (s2v)	10 007 000,00	10 007 000	6 500 685,26	3 506 314,74	10 007 000,00	0,00	2 242 999,90	12 249 999,90	8 743 685,16	3 506 314,74
32.20.41. Yleisavustus eräille yhteisöille ja järjestöille elinkeinopolitiikan edistämiseksi (s3v)	40 472 000,00	36 122 000	35 059 400,00	1 062 600,00	36 122 000,00	0,00	1 204 568,99	37 326 568,99	36 141 797,61	1 184 687,00
32.20.42. Innovaatiokeskittymien kehittäminen (s3v)	5 100 000,00	6 600 000	1 413 600,00	5 186 400,00	6 600 000,00	0,00	2 207 107,56	8 807 107,56	2 766 674,73	6 040 432,83
32.20.43. Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin (a)	9 847 734,00	11 285 000	7 388 214,00		7 388 214,00	3 896 786,00				
32.20.44. Valtionavustus yksittäisten yritysten hankevalmisteluun Venäjällä (s3v)	1 000 000,00	700 000	0,00	700 000,00	700 000,00	0,00	971 580,00	1 671 580,00	565 189,48	1 106 390,52
32.20.45. Yritysten tutkimus- ja kehittämissankkeiden valmistelu (s3v)	551 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.20.47. Finnvera OYJ:n korkotuet ja tappiokorvaukset (a)	0,00	67 487 000	60 310 400,11		60 310 400,11	7 176 599,89				
32.20.50. Avustus kansainvälisen teknologiapalkinnon maksamiseen (s2v)	1 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.20.80. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleerahoitustoimintaan (a)	0,00	765 000 000	803 255 944,95		803 255 944,95	-38 255 944,95				
32.20.81. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n rahoitukseen kotimaisille alustoimituksille (a)	0,00	185 000 000	179 000 000,00		179 000 000,00	6 000 000,00				
32.20.82. Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (a)	0,00	10 000	0,00		0,00	10 000,00				
32.20.87. Pääomalaina Finnvera Oyj:lle (s3v)	0,00	10 000 000	10 000 000,00	0,00	10 000 000,00	0,00	0,00	10 000 000,00	10 000 000,00	0,00
32.30.01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (s2v)	7 483 753,00	9 371 082	4 894 193,05	4 476 888,95	9 371 082,00	0,00	3 006 016,78	12 377 098,78	7 900 209,81	4 476 888,95
32.30.01.1. Toimintamenot	7 483 753,00	9 371 082	4 894 193,05	4 476 888,95	9 371 082,00	0,00	3 006 016,78	12 377 098,78	7 900 209,81	4 476 888,95
32.30.42. Finnvera Oyj:n korkotuet ja tappiokorvaukset (a)	58 233 314,33	0	0,00		0,00	0,00				
32.30.44. Alueellinen kuljetustuki (s3v)	151,00	857 583	0,00	857 583,00	857 583,00	0,00	597,00	858 180,00	0,00	857 734,00
32.30.45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (a)	0,00	12 479 524	0,00		0,00	12 479 524,00				
32.30.46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki (s3v)	4 514 210,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	23 060,00	23 060,00	0,00	23 060,00
32.30.50. Palkkaturva (a)	0,00	3 588 743	0,00		0,00	3 588 743,01				
32.30.50.1. Palkkaturva (a)	0,00	2 891 753	0,00		0,00	2 891 753,30				
32.30.50.2. Takaisinperittyjen saatavien palautukset ja niistä kertyvät korot	0,00	95 775	0,00		0,00	95 774,94				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2013 määrärahojen		Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2013	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2013	Käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32.30.50.3. Viranomaismaksut, oikeudenkäyntikulut ja konkurssikustannukset (ek)	0,00	601 215	0,00		0,00	601 214,77				
32.30.51. Julkiset työvoimapaalvelut (s2v)	4 597 053,32	4 999 150	1 115 669,31	3 883 480,38	4 999 149,69	0,00	1 327 800,20	6 326 949,89	2 443 469,51	3 883 480,38
32.30.51.04 Työvoimakoulutuksen kehittämis-, tiedotus- ja ilmoitustoiminta	0,00	3 334 522	69 165,57	3 265 356,51	3 334 522,08	0,00	0,00	3 334 522,08	69 165,57	3 265 356,51
32.30.51.07. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	0,00	66 556	66 555,53	0,00	66 555,53	0,00	0,00	66 555,53	66 555,53	0,00
32.30.51.07.1. Palkkaukset	0,00	66 556	66 555,53	0,00	66 555,53	0,00	0,00	66 555,53	66 555,53	0,00
32.30.51.1. Työvoimakoulutus	2 339 061,84	0	0,00	0,00	0,00	0,00	166 766,02	166 766,02	166 766,02	0,00
32.30.51.1.3. Opiskelijavalinta sekä kehittämis-, tiedotus- ja ilmoitustoiminta	2 339 061,84	0	0,00	0,00	0,00	0,00	166 766,02	166 766,02	166 766,02	0,00
32.30.51.12. Vakuutusturva	0,00	833 072	833 072,08	0,00	833 072,08	0,00	0,00	833 072,08	833 072,08	0,00
32.30.51.13. Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien kokeilujen käynnistäminen	0,00	765 000	146 876,13	618 123,87	765 000,00	0,00	0,00	765 000,00	146 876,13	618 123,87
32.30.51.2. Työllistäminen valtionhallintoon	20 099,49	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.51.2.1. Palkkaukset	20 099,49	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.51.6. Vakuutusturva	1 317 891,99	0	0,00	0,00	0,00	0,00	661 755,43	661 755,43	661 755,43	0,00
32.30.51.8. Nuorten pitkäaikaistyöttömien kokeilujen kehittäminen	920 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	499 278,75	499 278,75	499 278,75	0,00
32.30.63. Velkakonversiosta aiheutuvien maksusuoritusten hoitaminen (s2v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	11 249 811,09	11 249 811,09	784 878,30	0,00
32.30.64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (a)	0,00	4 182 782	0,00		0,00	4 182 782,00				
32.30.80. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleennakennustoimintaan (a)	943 652 525,04	0	0,00		0,00	0,00				
32.30.88. Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle (s3v)	30 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.40.50. Valtionavustus kuluttajajärjestöille (k)	822 999,96	773 000	773 000,00		773 000,00	0,00				
32.40.50.1. Kuluttajaliitto	654 000,00	0	0,00		0,00	0,00				
32.40.50.2. Työtehoseura	168 999,96	0	0,00		0,00	0,00				
32.40.51. Eräät merimiespalvelut (a)	1 608 905,69	2 080 000	2 001 938,94		2 001 938,94	78 061,06				
32.40.51.1. Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista	569 791,22	580 000	601 959,49		601 959,49	-21 959,49				
32.40.51.2. Valtion osuus työnantajille eräisiin merimiesten matkakustannuksiin	1 039 114,47	1 500 000	1 399 979,45		1 399 979,45	100 020,55				
32.50.43. Maakunnan kehittämisraha (s3v)	15 566 000,00	11 866 000	11 247 000,00	619 000,00	11 866 000,00	0,00	2 696 950,12	14 562 950,12	13 010 399,62	1 548 846,50
32.50.62. Maaseudun kehittäminen (s3v)	3 223 000,00	2 273 000	1 210 390,97	1 062 609,03	2 273 000,00	0,00	2 074 225,14	4 347 225,14	1 695 841,52	2 651 383,62
32.50.63. Kainuun kehittämisraha (s3v)	5 819 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.50.63.01. Alueen elinkeino toiminnan omatoiminen tukeminen	1 500 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.50.63.02. Metsätalouden ympäristötuki	200 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.50.63.12. Paltamon työllisyyskokeilu (EK)	4 119 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.50.64. EU:n rakennerahastojen rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007 - 2013 (a)	127 561 464,32	137 998 445	137 998 445,15		137 998 445,15	0,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2013 määrärahojen		Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2013	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2013	Käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32.50.64.1. EAKR 2007 - 2013	115 743 260,20	129 234 285	129 234 285,22		129 234 285,22	0,00				
32.50.64.1.1. EAKR pl. Kainuu	96 302 742,62	124 522 913	124 522 913,45		124 522 913,45	0,00				
32.50.64.1.2. Tavoite 3	3 144 613,22	4 459 141	4 459 140,51		4 459 140,51	0,00				
32.50.64.1.3. ENPI CBC	5 148 638,57	252 231	252 231,26		252 231,26	0,00				
32.50.64.1.4. ENPI CBC	11 147 265,79	0	0,00		0,00	0,00				
32.50.64.2. ESR 2007 - 2013	8 406 271,80	8 708 940	8 708 939,93		8 708 939,93	0,00				
32.50.64.3. EAKR 2000-2006	219 255,09	55 220	55 220,00		55 220,00	0,00				
32.50.64.5. ESR 2000-2006	3 161 684,67	0	0,00		0,00	0,00				
32.50.64.8. Köyhyyden torjuntaohjelma	30 992,56	0	0,00		0,00	0,00				
32.60.20. Energiansäästön ja uusiutuvan energian käytön edistäminen ja energiatiedotus (s3v)	3 400 000,00	3 400 000	1 853 170,45	1 546 829,55	3 400 000,00	0,00	2 245 431,32	5 645 431,32	4 054 322,19	1 591 109,13
32.60.28. Materiaalitehokkuuden edistäminen (s3v)	500 000,00	500 000	54 245,69	445 754,31	500 000,00	0,00	808 495,01	1 308 495,01	515 628,74	792 866,27
32.60.28.1. Materiaalitehokkuuden edistäminen	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	308 495,01	308 495,01	308 495,01	0,00
32.60.40. Energiatuki (a)	27 374 379,49	100 414 719	8 342 206,73		8 342 206,73	92 072 512,27				
32.60.41. LNG-terminaalien investointituki (a)	0,00	5 000 000	0,00		0,00	5 000 000,00				
32.60.42. Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (a)	125 000,00	150 000	135 254,00		135 254,00	14 746,00				
32.60.43. Kioton mekanismit (a)	217 282,84	676 716	227 908,66		227 908,66	448 807,26				
32.60.50. Eräät energiataloudelliset avustukset (s3v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 600,00	1 600,00	0,00	0,00
32.70.03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen(s2v)	661 000,00	661 000	218 595,49	442 404,51	661 000,00	0,00	267 970,46	928 970,46	486 565,95	442 404,51
32.70.03.1. Rasismien ja etnisen syrjinnän ehkäisemisen, seuranta ja koulutus	161 000,00	161 000	87 870,47	73 129,53	161 000,00	0,00	155 666,24	316 666,24	243 536,71	73 129,53
32.70.03.2. Kotouttamistoimet	500 000,00	500 000	130 725,02	369 274,98	500 000,00	0,00	112 304,22	612 304,22	243 029,24	369 274,98
Määrärahatilit yhteensä	1 376 698 403,92	1 475 537 620	1 336 159 788,32	42 243 117,53	1 378 402 905,85	97 134 713,67	45 164 681,60	210 959 032,06	153 042 568,12	47 213 786,24

*Määräraha siirretty Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Työ- ja elinkeinoministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾	Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)												
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2013 valtuudet						Talousarvio- menot 2013	Määräraha- tarve 2014	Määräraha- tarve 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
		Uudet val- tuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yh- teensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavis- sa 2014 TA:ssa						
32.20.43 Kansainvälistymisavustus yri- tysten yhteishankkeisiin	67 460	9 556	3 000	12 556	8 266	4 289	4 289	7 388	4 500	3 000	600	0	8 100
Aikaisempien vuosien valtuudet	67 460							3 793	2 500	1 000		0	3 500
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		9 556	3 000	12 556	8 266	4 289	4 289	3 595	2 000	2 000	600	0	4 600
32.20.47 Finnvera Oyj:n korkotuet *) ja tappiokorvaukset	2 532 704	260 000	0	260 000	104 247	155 753	0	5 371	5 321	3 809	2 457	2 367	13 954
Aikaisempien vuosien valtuudet	2 532 704							5 034	3 847	2 473	1 482	1 220	9 022
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		260 000	0	260 000	104 247	155 753	0	337	1 474	1 336	975	1 147	4 932
32.20.48 Korkotuki julkisesti *) tuetuille vienti ja alusluotoille	0	5 000 000	0	5 000 000	1 883 379	3 116 621	0	10 469	10 000	11 400	16 000	38 900	76 300
Aikaisempien vuosien valtuudet													
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		5 000 000	0	5 000 000	1 883 379	3 116 621	0	10 469	10 000	11 400	16 000	38 900	76 300
32.20.80 Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoitustoimintaan *)	3 571 221	0	0	0	0	0	0	746 399	409 500	369 300	0	0	778 800
Aikaisempien vuosien valtuudet	3 571 221							746 399	409 500	369 300	0	0	778 800
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32.20.81 Lainat Suomen Vientiluotto Oy rahoitukseen kotimaisille alustoimituksil- le *)	200 000	0	0	0	0	0	0	179 000	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	200 000							179 000	0	0	0	0	0
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32.30.00 Suomen ja Venäjän velkakon- versio **)	9 224	0	1 226	1 226	0	1 226	0	784 878	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	9 224							784 878	0	0	0	0	0
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		0	1 226	1 226	0	1 226	0	0	0	0	0	0	0

Työ- ja elinkeinoministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2013 valtuudet						Talousarvio- menot 2013	Määräraha- tarve 2014	Määräraha- tarve 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
		Uudet val- tuudet	Uusitut val- tuudet	Valtuudet yh- teensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2014 TA:ssa						
32.50.64 EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ja ENPI CBC -ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013	608 210	80 604	10 271	90 875	85 016	5 859	5 859	137 943	130 752	38 326	0	0	169 078
Aikaisempien vuosien valtuudet	608 210							125 021	96 984	0	0	0	96 984
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		80 604	10 271	90 875	85 016	5 859	5 859	12 922	33 768	38 326	0	0	72 094
32.60.40 Energiatuki	256 485	7 712	87 500	95 212	7 700	87 512	87 500	8 267	43 490	28 998	16 510	10 661	99 659
Aikaisempien vuosien valtuudet	256 485							7 906	39 820	25 941	15 898	10 661	92 320
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		7 712	87 500	95 212	7 700	87 512	87 500	361	3 670	3 057	612	0	7 339
32.60.42 Valtion tuki sähköhuollon turvaamiseksi	1 000	0	0	0	0	0	0	135	150	150	150	190	640
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 000							135	150	150	150	190	640
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32.60.43 Kioton mekanismit	479	0	0	0	0	0	0	228	33	0	0	0	33
Aikaisempien vuosien valtuudet	479							228	33	0	0	0	33
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	7 246 783	5 357 872	101 997	5 459 869	2 088 608	3 371 260	97 648	1 880 078	603 746	454 983	35 717	52 118	1 146 564
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	7 246 783							0	0	0	0	0	0
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	2 532 704							0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaltuudet ⁵⁾	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet, josta		5 357 872	101 997	5 459 869	2 088 608	3 371 260	97 648	1 880 078	603 746	454 983	35 717	52 118	1 146 564
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		5 260 000	0	5 260 000	1 987 626	3 272 374	0	15 840	15 321	15 209	18 457	41 267	90 254
- talonrakennushankevaltuudet ⁵⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

*) Vuoden 2013 talousarviossa momentit muuttuivat 32.20.47 (2012 32.30.42), 32.20.48 (2012 32.30.48), 32.20.80 (2012 32.30.80) 32.20.81 (2012 32.30.81)

**)Vuoden 2013 talousarviossa uusittu valtuus momentilla 32.20.63 Velkakonversiosta aiheutuvien maksusuoritusten hoitaminen (siirtomääräraha 3 V)

Momentin 32.20.48 Korkotuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille käyttäjänä on ollut Valtiokonttori.

Momentin 32.20.48 Korkotuki julkisesti tuetuille vienti ja alusluotoille tiedoissa ilmoitettu vuoden 2013 tiedot.

Momentin 32.50.64 Kainuun hallintokokeilu päättyi vuonna 2012.

2.2 TUOTTO JA KULULASKELMA

	1.1.2013 - 31.12.2013		1.1.2012- 31.12.2012	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	205 414,24		188 837,72	
Muut toiminnan tuotot	<u>15 928 322,09</u>	16 133 736,33	<u>13 000 251,37</u>	13 189 089,09
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-667 445,36		-745 477,81	
Henkilöstökulut	-39 159 850,22		-39 372 384,71	
Vuokrat	-6 791 525,28		-7 104 624,01	
Palvelujen ostot	-35 163 301,06		-30 023 532,52	
Muut kulut	-11 783 838,91		-11 091 540,32	
Poistot	-1 077 154,74		-1 274 504,68	
Sisäiset kulut	<u>-13 139 052,99</u>	<u>-107 782 168,56</u>	<u>-13 468 639,51</u>	<u>-103 080 703,56</u>
JÄÄMÄ I		-91 648 432,23		-89 891 614,47
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	-6 327 640,92		56 387 186,09	
Rahoituskulut	<u>39 611 042,01</u>	33 283 401,09	<u>-32 626 616,05</u>	23 760 570,04
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	200 156,75		259 691,93	
Satunnaiset kulut	<u>-1 337 062,24</u>	-1 136 905,49	<u>-20 758,51</u>	238 933,42
JÄÄMÄ II		-59 501 936,63		-65 892 111,01
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
EU:lta	295 815 069,94		270 800 417,55	
Talousarv. ulkop. olevista rahastoista	<u>3 918 727,60</u>	299 733 797,54	<u>9 228,27</u>	270 809 645,82
Kulut				
Kunnille	-3 722 086,19		-2 411 602,79	
Kuntayhtymille	-137 560 065,76		-127 261 011,28	
Elinkeinoelämälle	-81 565 972,30		-110 133 120,26	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	-38 141 268,87		-46 502 010,72	
Kotitalouksille	-5 394 111,24		-5 846 112,38	
Ulkomaille	-1 886 481,04		-3 258 888,39	
Talousarv. ulkop. oleville valtion rahastoille	-429 662,85		-2 570 630,67	
Kulujen palautukset	<u>33 555 868,28</u>	<u>-235 143 779,97</u>	<u>47 991 607,30</u>	<u>-249 991 769,19</u>
JÄÄMÄ III		5 088 080,94		-45 074 234,38
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAK-SUISTA				
Perityt arvonlisäverot	2 430 595,13		1 988 247,24	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-10 883 837,92</u>	<u>-8 453 242,79</u>	<u>-9 499 713,20</u>	<u>-7 511 465,96</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-3 365 161,85		-52 585 700,34

2.3 TASE

	31.12.2013		31.12.2012	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	150 532,10		133 073,95	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>304 426,12</u>	454 958,22	<u>1 079 780,23</u>	1 212 854,18
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	276 876,21		459 435,85	
Kalusteet	0,00		431,20	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>49 690,17</u>	326 566,38	<u>49 690,17</u>	509 557,22
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	710 393 248,48		710 397 253,48	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	<u>88 028 730,41</u>	798 421 978,89	<u>82 384 786,45</u>	792 782 039,93
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ				
		799 203 503,49		794 504 451,33
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>3 861 412 451,91</u>	3 861 412 451,91	<u>2 690 097 073,41</u>	2 690 097 073,41
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	68 215,40		497 542,85	
Valuuttamääräiset lainasaamiset	239 859 779,81		93 871 254,89	
Siirtosaamiset	29 407 058,90		10 482 919,42	
Muut lyhytaikaiset saamiset	16 456 312,33		54 664 706,61	
Ennakkomaksut	<u>2 191,74</u>	285 793 558,18	<u>2 191,74</u>	159 518 615,51
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	<u>113,10</u>	<u>113,10</u>	<u>305,95</u>	<u>305,95</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ				
		4 147 206 123,19		2 849 615 994,87
VASTAAVAA YHTEENSÄ		4 946 409 626,68		3 644 120 446,20

	31.12.2013		31.12.2012	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	5 290 525 208,96		5 290 525 208,96	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-3 938 352 443,88		-4 872 662 300,12	
Pääoman siirrot	647 181 721,29		986 895 556,58	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-3 365 161,85</u>	1 995 989 324,52	<u>-52 585 700,34</u>	1 352 172 765,08
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>0,00</u>	0,00	<u>3 558,21</u>	3 558,21
VIERAS PÄÄOMA				
PITKÄAIKAINEN				
Otetut valuuttamääräiset lainat	<u>1 807 300 876,90</u>	1 807 300 876,90	<u>1 317 250 985,21</u>	1 317 250 985,21
LYHYTAIKAINEN				
Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdystililit	984 349 965,00		882 958 191,45	
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	128 710 528,48		71 487 161,54	
Saadut ennakot	64 360,01		75 903,86	
Ostovelat	8 934 688,22		6 940 823,57	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	869 923,18		875 923,04	
Edelleen tilittävät erät	730 361,31		721 570,50	
Siirtovelat	18 407 998,67		7 724 506,10	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>1 051 600,39</u>	<u>1 143 119 425,26</u>	<u>3 909 057,64</u>	<u>974 693 137,70</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		2 950 420 302,16		2 291 944 122,91
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		4 946 409 626,68		3 644 120 446,20

3 LIITETIEDOT

Liite 1. Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Vuoden 2013 talousarviossa tuli muutos momenttinumeroihin; (suluissa vuoden 2012 tiedot): 32.20.46 Laivanrakennuksen innovaatiotuki (32.30.46), 32.20.47 Finnvera Oyj:n korkotuet ja tappiokorvaukset (32.30.42), 32.20.48 Korkotuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (32.30.48), 32.20.80 Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoitustoimintaan (32.30.80), 32.20.82 Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (32.30.82). Momentin 32.30.51 nimi muutettiin vuoden 2013 talousarviossa Julkiset työvoimapalvelut (*Työllistämis-, koulutus-, ja erityistoimet*) ja kohdentamista koskeva lause muutettiin muotoon; Siirtomenoista palkkatuki ja starttiraha budjetoidaan maksuperusteisena (*Työllistämistuet budjetoidaan maksuperusteisena*).

Valkeakoskella toiminut Avilon Fibres Oy asetettiin konkurssiin 6.2.2013. Konkurssipesän varat eivät riittäneet varastoidun rikkihiilen ja muiden kemikaalien poiskuljettamiseen ja hävittämiseen eivätkä myöskään vaaralliseksi arvioidun tuotantolinjan puhdistamiseen tai mahdolliseen purkamiseen. Kemikaaliturvallisuus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle. Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi käsittelyssään 30.4.2013 menettelyä, jonka mukaan valtion varoista kustannetaan turvaavat toimenpiteet. Vuoden I lisätalousarviossa on varattu momentille 32.01.01 Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot määrärahaa 6,1 miljoonaa euroa. Lisämäärärahalla katetaan ne operatiiviset kustannukset, joita ei voida kattaa konkurssipesän varoista. Hankkeen kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 8,1 miljoonaa euroa, josta noin kaksi miljoonaa euroa arvioidaan katettavan konkurssipesän realisoitavista varoista. Vuoden 2013 aikana Avilon Fibres Oy:lle maksettuja avustusnakoita kirjattiin 3.512.297,00 euroa liikekirjanpidon tilille 17410 Annetut avustukset ja korvaukset ja talousarviotilille 62000 Talousarviotilille kirjaamista odottavat talousarviomenot, jotka saatujen tilityksien ja tarkastuksen jälkeen kirjataan työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenomomentille.

Euroopan rahoitusinstrumenttina suurissa rakennemuutostilanteissa on Euroopan globalisaattiorahasto (EGR). Euroopan globalisaattiorahasto tukee maailmankaupan rakenteellisten muutosten seurauksena työnsä menettäneitä ihmisiä uudelleen koulutuksessa, uudelleensijoittumisessa ja työllistymisessä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa Euroopan globalisaattiorahastosta Suomessa. Vuoden 2013 I lisätalousarviossa talousarviotilille 12.32.99 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot oli budjetoitu 7.790.000,00 euroa. Kirjanpitoon kirjattiin Euroopan komission suoritus 5.346.000,00 euroa talousarviotilille 12.32.99.06 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon alan muut tulot. Momentille 32.30.51 Julkiset työvoimapalvelut oli sisällytetty 5.847.000 euroa, johon oli haettu rahoitusta Euroopan Globalisaattiorahastosta.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenojen 32.01.29 talousarviotilin määrärahaa saa käyttää myös momentin 32.30.51 menoihin liittyvien arvonlisävero-osuuksien maksamiseen, momentilta 32.30.64 rahoitettavien valtion investointihankkeisiin liittyvien ja momentilta 32.50.63 hankittavaan työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen ja työllisyysperusteisiin valtion investointihankkeisiin liittyvien arvonlisävero-osuuksien maksamiseen sekä momentilta 32.20.40 maksettaviin kulutusmenoihin liittyvien arvonlisävero-osuuksien maksamiseen.

Suomen ja Venäjän välisen velkakonversiovaltuuden käyttö euroiksi USD 1,2561 (19.10.2006) ja valtuuden käytöstä aiheutuva määrärahatarve USD 1,3517 (6.11.2013). Suomen Vientiluotto Oy:n lainojen kurssierokirjaukset USD 1,3791 (31.12.2013). Pitkäaikaiset euromääräiset lainasaamiset USD 2.669.953.329,13 ja Muut valuuttamääräiset lainat USD 2.669.953.329,16. Tilinpäätöksessä jaksotettiin vuonna 2014 tapahtuvat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoituslainojen lyhennykset 239.859.779,81 euroa ja suojauksien lyhennykset 128.710.528,48 eu-

roa liikekirjanpidon tileille 17200 Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainasaamiset ja 25240 Valuuttamääräisten velkakirjalainojen ja muiden valuuttamääräisten lainojen lyhennykset. Korkojaksotukset kirjattiin talousarviolille 13.01.05 Korot muista lainoista ja liikekirjanpidon tilille 17330 Korkosaamiset (21.323.872,65 euroa) sekä talousarviolille 32.20.80 Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenaohitustoimintaan että liikekirjanpidontilille 26150 Korkovelat (10.746.973,42 euroa).

Vuonna 2013 muutettiin Suomen Vientiluotto Oy:n lainojen suojaukseen liittyviä kirjanpidon kirjauksia. Varainhoitovuoden aikana lainan suojausmenot ja -tulot kirjattiin talousarviolille 62005 Talousarviolille kirjaamista odottavat talousarviomenot/Suomen Vientiluotto Oy. Toteutuneiden suojauksien talousarviomenojen ja -tulojen debet- ja kredit -summien erotukset kirjataan joko suojausmenoina talousarviokirjanpidon tilille 32.20.80 Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenaohitustoimintaan tai tuloina osastoon 12 Sekalaiset tulot. Ministeriö kirjasi lainojen suojaustuloja yhteensä 3.521.395,15 euroa talousarviolille 12.32.99.06 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot.

Euroopan rakennerahasto-ohjelmiin maakunnan liitoille suoritetuista vuosittaisista ennakkomaksuista kertyneet korkotuotot vuonna 2013 olivat 111.878,74 euroa. Korkotuotot kirjattiin maakunnan liittojen toimittamien saldovahvistusten perusteella työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muihin tuloihin talousarviolille 12.32.99.06.

Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2013	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
13.03.01	Bruttotulot	160,20	3 887,52	3 887,52	
Osinkotulot, pääoman palautukset ja nettomyyntitulot	Bruttomenot	0,00	7,24	7,24	
	Nettotulot	160,20	3 880,28	3 880,28	0,00
					100

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2013 määrärahojen		Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio-Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2013	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2013	Käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
32.01.01	Bruttomenot	62 516 889,81	70 016 000,00	60 053 928,16	73 362 897,57					67 324 526,22	
TEM:n toimintamenot (siirtomr 2 v)	Bruttotulot	7 841 889,81	9 200 000,00	12 546 897,57	12 546 897,57					12 546 897,57	
	Nettomenot	54 675 000,00	60 816 000,00	47 507 030,59	13 308 969,41	60 816 000,00	0,00	7 292 265,72	68 108 265,72	54 777 628,65	13 308 969,41
32.01.02	Bruttomenot	4 384 464,00	3 056 177,00	318 501,85	3 056 177,00					1 056 662,70	
ELY-keskusten toimintamenot (siirtomr 2 v)	Bruttotulot	0,00	0,00	0,00	0,00					0,00	
	Nettomenot	4 384 464,00	3 056 177,00	318 501,85	2 737 675,15	3 056 177,00	0,00	738 160,85	3 794 337,85	1 056 662,70	2 737 675,15
32.01.29	Bruttomenot	7 353 999,17	6 890 131,42	8 630 153,13	8 630 153,13						
TEM:n arvonlisäverot (arviomr)	Bruttotulot	819 995,43	0,00	1 740 021,71	1 740 021,71						
	Nettomenot	6 534 003,74	6 890 131,42	6 890 131,42	6 890 131,42	0,00					
32.30.01	Bruttomenot	7 483 753,00	9 371 082,00	4 994 193,05	9 471 082,00					7 900 209,81	
Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomr 2 v)	Bruttotulot	0,00	0,00	100 000,00	100 000,00					0,00	
	Nettomenot	7 483 753,00	9 371 082,00	4 894 193,05	4 476 888,95	9 371 082,00	0,00	3 006 016,78	12 377 098,78	7 900 209,81	4 476 888,95

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääloukan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala			
32.01.29 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot (A)*	81 692 000	4 218 082,75	5
32.20.80 Lainat Suomen Vientiluotto Oy jälleenrahoitustoimintaan (A)	765 000 000	38 255 944,95	5
Pääloukat yhteensä	846 692 000	42 474 027,70	5
Arviomäärärahan ylitykset 5.700.000 euroa ja 7.000.000 euroa, IV ja V LTA:ssa määrärahaa momentille 32.30.50 Palkkaturva 8.000.000 ja 4.700.000 euroa yhteensä 12.700.000 euroa			
Palkkaturvamomentin 32.30.50 käyttäjänä oli Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus KPY 380.			
Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin momentin 32.30.64 käyttäjänä oli Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus KPY 380			
Arviomäärärahan ylitys momentilla 32.70.30 Valtion korvaukset kunnille 7.140.000 euroa.			
Valtion korvaukset kunnille momentin 32.70.30 käyttäjänä oli Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus KPY 380			
Arviomäärärahan ylitys momentilla 32.01.29 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot 4.300.000 euroa.			
Momenttia 32.01.29 käyttivät ministeriön lisäksi hallinnonalan kirjanpitoyksiköt. Ministeriön oma käyttö oli 6.890.131,42 euroa.			

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
24. Ulkoasianministeriön hallinnonala			146 858,21
Vuosi 2011			
24.20.66	Lähialueyhteistyö	146 858,21	
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala			204,87
Vuosi 2011			
30.10.63.2	Muu maaseudun kehittäminen	204,87	
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala			10 496 117,68
Vuosi 2011			10 470 767,17
32.20.41	Yleisavustus eräille yhteisöille ja järjestöille elinkeinopolitiikan edistämiseksi	84,38	
32.30.44	Alueellinen kuljetustuki	446,00	
32.30.63	Velkakonversiosta aiheutuvien maksusuoritusten hoitaminen	10 464 932,79	
32.50.43	Maakunnan kehittämisraha	3 704,00	
32.60.50	Energialoudelliset avustukset yhdistyksille	1 600,00	
Vuosi 2012			25 350,51
32.01.01.2	Kuluttajatiedon julkistamispalkinto	17 000,00	
32.01.01.3	Tutkimus- ja selvitystoiminta sekä strategiset -hankkeet	1 074,73	
32.01.01.4	Ulkopuolinen rahoitus	39,44	
32.01.01.5	Strategiset hankkeet	3 553,49	
32.01.02.5	ELY-keskusten toimintamenot (naisyrittäjyyden sijaispalvelujärjestelmä)	3 682,83	
32.30.01.1	Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot	0,02	
Pääluokat yhteensä			<u>10 643 180,76</u>
Vuosi 2011			10 617 830,25
Vuosi 2012			<u>25 350,51</u>

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2013	2012
Henkilöstökulut	32 420 346,61	32 786 864,15
Palkat ja palkkiot	32 444 305,80	32 517 956,04
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	-23 959,19	268 908,11
Henkilösivukulut	6 739 503,61	6 585 520,56
Eläkekulut	5 945 318,80	5 796 643,59
Muut henkilösivukulut	794 184,81	788 876,97
<u>Yhteensä</u>	<u>39 159 850,22</u>	<u>39 372 384,71</u>
Johdon palkat ja palkkiot, josta	4 401 595,84	4 606 261,52
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	11 080,00	11 320,00
Johto	7 780,00	8 600,00
Muu henkilöstö	3 300,00	2 720,00

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % 1)	Jäännösarvo €tai %
112 Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5	20 %	0 %
114 Omaisuusryhmä Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20 %	0 %
125 - 126 Koneet ja laitteet	Tasapoisto			
1250 Autot ja muut maakulj. välineet	Tasapoisto	5	20 %	0 %
1253 Raskaat työkoneet	Tasapoisto	5	20 %	0 %
1254 Kevyet työkoneet	Tasapoisto	5	20 %	0 %
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3	33 %	0 %
1256 Toimistokoneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20 %	0 %
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5	20 %	0 %
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20 %	0 %
1269 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20 %	0 %
127 Kalusteet	Tasapoisto	5	20 %	0 %
128 Muut aineelliset hyödykkeet				
1280 Taide-esineet	Ei poistoa	-	-	-
1289 Muut aineelliset hyödykkeet	Ei poistoa	-	-	-

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu vuodesta 2008 lähtien taloudellisen pitoajan mukaisena tasapoistona alkuperäisestä hankintamenosta ja vuoden 2008 jälkeen poisto-aikoihin ja poistoprosentteihin ei ole tehty muutoksia.

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkäaikaisvaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä	
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikut. menot		
Hankintameno 1.1.2013	507 828,20	4 657 397,36	5 165 225,56	
Lisäykset	119 115,94	17 152,00	136 267,94	
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	
Hankintameno 31.12.2013	626 944,14	4 674 549,36	5 301 493,50	
Kertyneet poistot 1.1.2013	374 754,25	3 577 617,13	3 952 371,38	
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	101 657,79	792 506,11	894 163,90	
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	
Kertyneet poistot 31.12.2013	476 412,04	4 370 123,24	4 846 535,28	
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	150 532,10	304 426,12	454 958,22	
	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	125 -126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineel. hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.2013	589 978,67	7 481,00	49 690,17	647 149,84
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2013	589 978,67	7 481,00	49 690,17	647 149,84
Kertyneet poistot 1.1.2013	130 542,82	7 049,80	0,00	137 592,62
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	182 559,64	431,20	0,00	182 990,84
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2013	313 102,46	7 481,00	0,00	320 583,46
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	276 876,21	0,00	49 690,17	326 566,38
	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			Yhteensä
	130 Käyttöomaisuusarvopaperit	
Hankintameno 1.1.2013	710 397 255,00			710 397 255,00
Lisäykset	0,00			0,00
Vähennykset	4 005,00			4 005,00
Hankintameno 31.12.2013	710 393 250,00			710 393 250,00
Kertyneet poistot 1.1.2013	0,00			0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00			0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00			0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00			0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00			0,00
Kertyneet poistot 31.12.2013	0,00			0,00
Arvonkorotukset	0,00			0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	710 393 250,00			710 393 250,00

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2013	2012	Muutos 2013-2012
Korot euromääräisistä saamisista	37 527 807,74	24 926 608,85	12 601 198,89
Korot valuuttamääräisistä saamisista	45 804 587,22	34 135 749,03	11 668 838,19
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	-89 771 773,84	-2 675 331,99	-87 096 441,85
Osingot	267,00	160,20	106,80
Muut rahoitustuotot	111 470,96	0,00	111 470,96
<u>Rahoitustuotot yhteensä</u>	<u>-6 327 640,92</u>	<u>56 387 186,09</u>	<u>-62 714 827,01</u>
Rahoituskulut	2013	2012	Muutos 2013-2012
Korot euromääräisistä veloista	683,49	1 070,97	-387,48
Korot valuuttamääräisistä veloista	45 800 089,51	34 118 839,89	11 681 249,62
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	-89 767 954,95	-4 931 902,97	-84 836 051,98
Sijoitusten ja lainasaamisten tileiltäpoistot	4 356 056,04	3 438 400,62	917 655,42
Muut rahoituskulut	83,90	207,54	-123,64
<u>Rahoituskulut yhteensä</u>	<u>-39 611 042,01</u>	<u>32 626 616,05</u>	<u>-72 237 658,06</u>
<u>Netto</u>	<u>33 283 401,09</u>	<u>23 760 570,04</u>	<u>9 522 831,05</u>

Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sektorit	Lainapääoma 31.12.2013	Lisäys 2013	Vähennys 2013	Lainapääoma 31.12.2012	Pääomamuutos 2013-2012
Yritykset ja asuntoyhteisöt	13 027 306,21	0,00	180 110,00	13 207 416,21	-180 110,00
Yritykset	13 027 306,21	0,00	180 110,00	13 207 416,21	-180 110,00
- Julkiset yritykset	12 867 286,64	0,00	180 110,00	13 047 396,64	-180 110,00
- Yksityiset yritykset	160 019,57	0,00	0,00	160 019,57	0,00
Asuntoyhteisöt		0,00	0,00		0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	4 088 244 925,51	3 651 648 078,89	2 334 164 065,47	2 770 760 912,09	1 317 484 013,42
Rahalaitokset		0,00	0,00		0,00
Muut rahoituslaitokset	4 088 244 925,51	3 651 648 078,89	2 334 164 065,47	2 770 760 912,09	1 317 484 013,42
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset		0,00	0,00	0,00	
Vakuutuslaitokset		0,00	0,00	0,00	0,00
Julkisyhteisöt		0,00	0,00	0,00	0,00
Paikallishallinto		0,00	0,00	0,00	0,00
Sosiaaliturvarahastot		0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitaloudet		0,00	0,00	0,00	0,00
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet		0,00	0,00	0,00	0,00
- Maatilatalouden harjoittajien kotitaloudet		0,00	0,00	0,00	0,00
- Muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet		0,00	0,00	0,00	0,00
Palkansaajakotitaloudet		0,00	0,00	0,00	0,00
Omaisustulojen ja tulonsiirtojen saajakotitaloudet		0,00	0,00	0,00	0,00
Laitoskotitaloudet		0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		0,00	0,00	0,00	0,00
Valtionkirkot		0,00	0,00	0,00	0,00
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		0,00	0,00	0,00	0,00
Ulkomaat		0,00	0,00	0,00	0,00
Euroopan unioni		0,00	0,00	0,00	0,00
Muut maat ja kansainväliset järjestöt		0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	<u>4 101 272 231,72</u>	<u>3 651 648 078,89</u>	<u>2 334 344 175,47</u>	<u>2 783 968 328,30</u>	<u>1 317 303 903,42</u>

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappale määrä	Markkina-arvo	31.12.2013			31.12.2012		
			Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myyntioi- keuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	0	0,00	0,00	0,0	0,0	267,00	3 818,10	4 005,00
Aktia Oyj A	0	0,00	0,00	0,0	0,0	267,00	3 818,10	4 005,00
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	34775		710 338 251,48	0,0	0,0	0,00		710 338 251,48
Finnvera Oyj	11565		840 939,63	100,0				840 939,63
Finnvera Oyj			4 602 768,21					4 602 768,21
Finnvera Oyj			210 236 346,08					210 236 346,08
Finnvera Oyj			8 310 538,82					8 310 538,82
Finnvera Oyj			16 500 000,00					16 500 000,00
Suomen Teollisuussijoitus Oy	2710		227 847 658,74	100,0				227 847 658,74
Suomen Teollisuussijoitus Oy	500		42 000 000,00					42 000 000,00
Suomen Teollisuussijoitus Oy	15000		150 000 000,00					150 000 000,00
Suomen Teollisuussijoitus Oy	2000		20 000 000,00					20 000 000,00
Suomen Teollisuussijoitus Oy	3000		30 000 000,00					30 000 000,00
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet	1		54 997,00	0,0	0,0	0,00		54 997,00
As Oy Porttikuja 3 ja 5	1		54 997,00					
Osakkeet ja osuudet yhteensä			710 393 248,48	0,0	0,0	267,00		710 397 253,48

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2013	Kirjanpitoarvo 31.12.2012
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset		
Finnvera Oyj	88 028 730,41	82 384 786,45
Yhteensä	88 028 730,41	82 384 786,45

Liite 11. Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2013	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	50 000 000,00	38 028 730,41	88 028 730,41
Euromääräiset lainasaamiset	170 260 574,63	685 354 449,46	532 386 263,67	1 249 224 096,71	778 397 573,76	685 649 273,50	4 101 272 231,73
Muut euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	113,10	0,00	0,00	113,10
Yhteensä	170 260 574,63	685 354 449,46	532 386 263,67	1 249 224 209,81	828 397 573,76	723 678 003,91	4 189 301 075,24
31.12.2013	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Otetut euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Otetut valuuttamääräiset lainat *)	0,00	68 613 512,19	81 716 810,64	1 005 831 202,89	406 122 612,45	245 016 738,73	1 807 300 876,90
Lainat talousarvion ulkopuolella olevilta valtion rahastoilta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset*)	17 931 805,58	0,00	0,00	110 778 722,89		0,00	128 710 528,47
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	17 931 805,58	68 613 512,19	81 716 810,64	1 116 609 925,78	406 122 612,45	245 016 738,73	1 936 011 405,37

Liite 12 (1) ja (2): Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Liite 12 (1): Takaukset

Myönnetyt takaukset ja takuut Sektorit	31.12.2013	31.12.2012	Muutos 2013-2012
Yritykset ja asuntoyhteisöt			
...	0,00	0,00	0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset			
Julkisyhteisöt			
...	0,00	0,00	0,00
Kotitaloudet			
...	0,00	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt			
...	0,00	0,00	0,00
Ulkomaat			
....	0,00	0,00	0,00
Takaukset ja takuut yhteensä	0,00	0,00	0,00
Myönnetyt takaukset ja takuut valuutoittain			
Valuutta	Vasta-arvo	Jakauma	Tilinpäätöspäivän kurssi
	€	%	€
Euro	0,00	0	0,0000
...			
Yhdysvaltojen dollari	0,00	0	0,0000
<u>Yhteensä</u>	<u>0,00</u>	<u>0</u>	

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2013	Varat 31.12.2012	Käyttötarkoitus
Avustusta työttömille	0,00	3 558,21	Yksityishenkilön antama lahjoitus työttömien avustamiseksi
<u>Yhteensä</u>	<u>0,00</u>	<u>3 558,21</u>	

Liite 14: Taseeseen sisällyttömät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppu- summa tai varojen määrä 31.12.2013	Taseen loppu- summa tai varojen määrä 31.12.2012	Muutos 2012-2011	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Huoltovarmuusrahasto	1 898 049 512,18	1 767 677 304,18	130 372 208,00	Huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/1992, 1 §) tarkoituksena on poikkeusolojen ja niihin verrattavissa olevien vakavien häiriöiden varalta turvata väestön toimeentulon, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämättömät taloudelliset toiminnot ja niihin liittyvät tekniset järjestelmät. (huoltovarmuus)
Valtiontakuurahasto	778 300 586,96	779 148 413,51	-847 826,55 *)	Laki valtiontakuurahastosta (444/1998) tarkoituksena on turvata Finnveran antamien vientitakuiden, takausten ja muiden rahastolain 4 § tarkoitettujen sitomusten täyttäminen. Rahaston varoista hoidetaan myös entisen Valtion takuukeskuksen ja sitä edeltäneiden vientitakuulaitoksen ja Valtiontakauslaitoksen antamat takuut, takaukset ja muut vastuusitomukset.
Valtion ydinjätehuoltorahasto	2 270 010 563,28	2 168 182 943,89	101 827 619,39	Ydinenergialain (990/87) ja sen nojalla annetulla asetuksella valtion ydinjätehuoltorahastosta (162/88) tarkoituksena toteuttaa osaltaan varautumista ydinjätehuollon kustannuksiin, sekä ydinenergialain 53a ydinturvallisuustutkimuksen rahoittamiseen ja ydinenergialain 53b ydinjätetutkimuksen rahoittamiseen.

*) Wärtsilä Meriteollisuuden konkurssipesän loppukokous pidettiin 27.11.2013 ja sen jälkeen konkurssipesä maksoi rahastolle, pesän etuoikeudettomalle velkojalle, lopullisena jako-osuutena 9 002 770,34 euroa. Suomen ja Venäjän välinen velkakonversiosopimus päättyi vuoden 2012 lopussa ja Venäjä maksoi 11.11.2013 sopimuksen toteutumatta jääneiden toimitusten arvon mukaisen summan USD 5 268 010 Valtiontakuurahastolle, joka siirsi välittömästi vastaavan euromäärän (3 911 501,34 euroa) valtion talousarvioon. Lisäksi valtion talousarviosta momentilta 32.30.63. (Velkakonversiosta aiheutuvien maksusuoritusten hoitaminen) siirrettiin Valtiontakuurahastolle USD 1 060 920 velkakonversiosopimuksen mukaisesti toteutuneista tavara- ja palvelutoimituksista. Valtiontakuurahaston takaisinperintäsaamiset pienenevät edellisestä vuodesta 16,1 miljoonaa euroa. Rahat ja pankkisaamiset lisääntyivät 15,1 miljoonaa euroa.

Liitteessä on esitetty rahastojen taseiden loppusummat.

Liite 15: Velan muutokset

	Muutos		
	31.12.2013	31.12.2012	2013-2012
Otetut euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00
Lainat valtion eläkerahastolta	0,00	0,00	0,00
Lainat valtion ydinjätehuoltorahastolta	0,00	0,00	0,00
Otetut valuuttamääräiset lainat	1 807 300 876,90	1 317 250 985,21	490 049 891,69
Muu pitkäaikainen velka	0,00	0,00	0,00
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	128 710 528,48	71 487 161,54	57 223 366,94
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset rahastoilta otetuista lainoista	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset lainat	0,00	0,00	0,00
<u>Yhteensä</u>	<u>1 936 011 405,38</u>	<u>1 388 738 146,75</u>	<u>547 273 258,63</u>

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Maturiteettijakauma (velan jakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan)

Velkojen juoksuaika	2013			2012		
	Kirjanpitoarvo	%	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	%	Käypä arvo
0 - 1 vuotta	1 134 541 731,37	59 %	1 169 522 051,25	837 835 044,24	60 %	865 816 728,03
1 - 2 vuotta	128 710 528,45	7 %	149 255 976,21	71 487 161,54	5 %	88 579 323,93
2 - 3 vuotta	127 433 058,81	7 %	144 280 839,30	71 487 161,52	5 %	86 082 464,00
3 - 4 vuotta	116 379 768,79	6 %	128 182 388,66	70 151 889,13	5 %	81 822 303,00
4 - 5 vuotta	102 212 768,60	5 %	107 817 391,49	70 151 889,13	5 %	78 486 170,63
Yli 5 vuotta	326 733 549,37	17 %	298 219 480,16	267 625 001,18	19 %	263 280 302,56
Velat yhteensä	1 936 011 405,39	100 %	1 997 278 127,07	1 388 738 146,74	100 %	1 464 067 292,15

Velan duraatio (velan markkina-arvolla painotettu kassavirtojen keskimääräinen maksuhetki)

Vuosi	Duraatio
31.12.2009	5,67
31.12.2010	4,57
31.12.2011	2,46
31.12.2012	1,90
<u>31.12.2013</u>	<u>1,58</u>

Käypä arvo on sarjaobligaatiolainojen osalta markkinahinta. Muiden lainojen osalta käypä arvo on laskettu markkinakoroista johdettuja korkoja käyttäen.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Ministeriö lyhensi 6.11.2013 Suomen ja Venäjän välisen vuoden 2006 velkakonversiosopimukseen liittyvää saldoa valtiontakuurahastolle 784.878,30 euroa (USD 1.060.920). Ilmatieteenlaitoksen tavarantoimituksia kirjattiin yhteensä 519.696,50 euroa (USD 700.000). LKP-tilille 82900 Siirrot talousarvion ulkopuolella oleville rahastoille ja talousarviotilille 62003 Talousarviotilille kirjaamista odottavat talousarviomenot kirjattiin tavarantoimituksista aiheutuneet menot, edellisen vuoden tilinpäätöksessä kirjattu saldo, kurssierokirjaus ja lyhennettiin lyhytaikaista velkaa. Vuoden 2013 alkusaldo oli lyhytaikaisessa veloissa liikekirjanpidon tilillä 26295 ja talousarviotilillä 62003 Talousarviotilille kirjaamista odottavat talousarviomenot 355.215,45 euroa. Suomen ja Venäjän välinen velkakonversio päättyi vuonna 2012 ja Venäjä maksoi 11.11.2013 sopimuksen toteutumatta jääneiden toimitusten arvon mukaisen summan 3.911.501,34 euroa (USD 5.268.010) Valtiontakuurahastolle, joka siirrettiin talousarvioon. Ministeriö kirjasi suorituksen liikekirjanpidontilille 80910 Muut siirrot talousarvion ulkopuolella olevista valtion rahastoista ja talousarviotilille 12.39.10.9 Muut sekalaiset tulot.

Suomen Vientiluoton jälleenaohituslainojen kirjauksessa talousarviotilille 32.20.80 Lainat Suomen Vientiluotto Oy:lle kirjattiin valtuuden käytöstä aiheutuneita talousarviomenoja valtuusvuosittain lainojen nostojen yhteydessä LKP-tilille 16090 Muut pitkäaikaiset saamiset yhteensä 746.399.812,68 euroa. Lainojen korkomenoja kirjattiin 45.808.451,20 euroa ja kurssimenoja kirjattiin 11.047.681,07 euroa talousarviotilille 32.20.80 ilman valtuusvuotta. Lainojen kurssivoitot 8.452.086,45 euroa kirjattiin talousarviotilille 12.32.99.06 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot ja 37.962.856,67 euroa talousarviotilille 15.01.04 Muiden lainojen lyhennykset.

Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenaohituslainojen suojauksiin, kurssieroihin ja suojauksien erääntymisiin liittyvien kirjauksien kohdentuminen liikekirjanpidossa;

LKP-tili	Selite	Euroa
16000 Pitkäaikaiset euromääräiset lainasaamiset	Lainan suojaus	2 816 536 571,79
16010 Pitkäaikaisen euromääräisten lainasaamisten takaisinmaksut	Suojauksen erääntyminen	-2 217 867 483,67
24190 Muut valuuttamääräiset lainat	Lainan suojaus	-2 813 444 851,81
25240 Valuuttamääräisten velkakirjalainojen ja muiden valuuttamääräisten lainojen lyhennykset	Suojauksen erääntyminen	2 211 254 368,54
50100 Kurssierot saamisista	Lainan lyhennykseen liittyvä kurssiero	89 771 773,84
51010 Korot valuuttamääräisistä veloista	Suojauksen korko	45 800 089,51
51100 Realisoituneet kurssierot veloista	Kurssiero	34 850 730,31

Ministeriö myi vuoden aikana omistamansa 534 kpl Aktia Oyj:n A osakkeet hintaan 3.620,52 euroa (6,7800 €/ osake). Osakkeiden kirjanpitoarvo oli yhteensä 4.005,00 euroa. Tilinpäätösliitteessä 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat ollut avustus työttömille 3.558,21 euroa tuloutettiin talousarviotilille 12.39.10.9 Muut sekalaiset tulot.

Valtio on sitoutunut korvaamaan Finnvera Oyj:lle valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain (445/1998) 3 ja 4 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa mahdollisesti syntyneitä luotto- ja takaustappioita. Valtio maksaa yhtiölle siirrettäväksi edelleen luotonsaajille vuosittain korkotukea, joka myönnetään suuruudeltaan alueellisesti porrastettuna (alueellinen korkotuki). Valtio maksaa yhtiölle siirrettäväksi edelleen luotonsaajille korkotukea erikseen määritellyistä elinkeinopoliittisista syistä annettavista luotoista (erityiskorkotuki). Valtio korvaa yhtiölle lain 3 ja 4 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa mahdollisesti syntyneitä luotto- ja takaustappioita. (Luotto- ja takaustappiotuki, L luotto- ja takaus.8 § 1 mom.1-3 kohta.) Lain 8 § 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen sitoumuksen piiriin kuuluvaa 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen luottojen pääomaa saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta ja takauksia pääomaltaan voimassa yhteensä 4,2 miljardia euroa. Vuosittaisia tappioiden ja korkotukien enimmäismääriä ei ole säädetty, vaan talousarviossa on arviomääräraha, josta valtio korvaa

Finnvera:lle luottotappioita valtioneuvoston luotto- ja takaustoiminnasta annetun sitoumuksen ehtojen mukaisesti sekä maksaa korkotukea alueellisen korkotuen ja erityiskorkotuen maksamisesta annetun sitoumuksen ehtojen mukaisesti.

INTERACT on ensisijaisesti Euroopan alueellisen yhteistyön tavoitteen ohjelmien - ja tietyin osin myös Euroopan naapuruus- ja kumppanuusinstrumentin rajayhteistyöohjelmien (ENPI CBC) - toteuttamista ja toiminnan kehittämistä tukeva kokemustenvaihto-ohjelma. Ohjelman yhteisenä hallintoviranomaisena toimii Bratislavan aluehallinto Slovakiassa. Hallintoviranomaisen asettama yhteinen tekninen sihteeristö sijaitsee myös Bratislavassa. Ohjelmaa toteuttaa neljä alueellista INTERACT -toimipistettä: Valenciassa (Espanja), Viborgissa (Tanska), Wienissä (Itävalta) ja Turussa. Turun toimipiste avustaa myös ENPI CBC -ohjelmia

Turun INTERACT-ENPI -toimipisteen isäntäorganisaationa kaudella 2007 – 2013 toimii työ- ja elinkeinoministeriö. Toimipiste sijaitsee kuitenkin Turussa Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteydessä. Vastaanotettu INTERACT -ohjelman rahoitusosuus (EAKR) ja ENPI -rahoitus kirjataan työ- ja elinkeinoministeriön Lkp-tillille 26220 (taseessa seurattava talousarvion ulkopuolinen rahoitus, projekti 612556/INTERACT Turku ja projekti 612557/ENPI Turku). Turun INTERACT-ENPI -toimipiste hakee rahoitusta ministeriöltä toteutuneiden kustannusten perusteella.

Projekti	2013	2012	Muutos 2013 -2012
612256/INTERACT Turku	490 000,00	1 146 787,05	-656 787,05
612557 ENPI Turku	430 000,00	905 626,35	-475 625,35

Vuoden 2013 aikana maksettiin Varsinais-Suomen ELY-keskukselle projektilta 612256 INTERACT Turku 1.396.679,82 euroa ja projektilta 612557 ENPI Turku 1.321.653,99 euroa. Vuoden aikana Slovakia maksoi ministeriölle yhteensä INTERACT Turku -projektille 739.892,77 euroa ja ENPI Turku projektille 846.027,64 euroa.

Kulutus- ja siirtomenomomenttien pääryhmittelystä poikkeava käyttö:

Momentti	LKP	Euroa
24.20.66 Lähialueyhteistyö (S 3 v)	49 Sisäiset kulut	899 258,26
32.01.01. Toimintamenot (S 2v)	82 Siirtotalouden kulut	899 265,22
32.01.66 Kansallisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (S 2v)	45 Muut kulut	7 171 516,69
32.20.42 Innovaatiokeskittymien kehittäminen (S 2 v)	41 Henkilöstökulut	17 475,20
	42 Vuokrat	1 046,64
	43 Palvelujen ostot	86 003,24
	45 Muut kulut	24 913,52
32.30.51 Julkiset työvoimapalvelut (S 2v) (Työllistämis- koulutus- ja erityistoimet (S 2 v)	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 124,48
	41 Henkilöstökulut	317 473,88
	42 Vuokrat	16 437,58
	43 Palvelujen ostot	657 520,05
	45 Muut kulut	238 749,52
	61 Vahingonkorvaukset	1 314 525,37
32.30.51 Julkiset työvoimapalvelut (S 2v) (Työllistämis- koulutus- ja erityistoimet (S 2 v), maksetut arvonlisävero-osuudet momentilta 32.01.29 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A) (32.01.29 määrärahaa saa käyttää myös momentin 32.30.51 menoihin liittyvien arvonlisävero-osuuksien maksamiseen)	93 Suoritetut arvonlisäverot	137 041,58
32.50.43 Maakunnan kehittämisraha (S 3v)	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	776,58
	41 Henkilöstökulut	147 447,58
	42 Vuokrat	11 460,82
	43 Palvelujen ostot	492 575,01
	45 Muut kulut	39 533,12
	51 Rahoituskulut	0
	93 Suoritetut arvonlisäverokulut	75 886,01
32.50.64 EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007–2013 (Arviomääräraha)	49 Sisäiset kulut	8 437 847,89
	93 Suoritetut arvonlisäverokulut	1 326 312,10
32.60.43 Kioton mekanismit (Arviomääräraha)	43 Palvelujen ostot	227 908,66

4 ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 14.3.2014.

Jan Vapaavuori

Elinkeinoministeri

Lauri Ihalainen

Työministeri

Erkki Virtanen

Kansliapäällikkö